

5. ආර්ථික හා සමාජ පොදු කාර්ය පිරිවැය

5.1 සමස්ත නිරීක්ෂණ

යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනයේදී රාජ්‍ය අංශය සමග පෞද්ගලික අංශයද ක්‍රියාකාරී ලෙස සහභාගි කර ගැනීමේ ප්‍රතිපත්තිය, 2000 වසර තුළදීද අඛණ්ඩව අනුගමනය කරන ලදී. කෙසේ වුවද, ඉහළ ගිය ආරක්ෂක වියදම් පියවා ගැනීම පිණිස ප්‍රාග්ධන වියදම් අඩු කිරීම නිසා 2000 වසර තුළදී යටිතල පහසුකම් අංශයෙහි රාජ්‍ය ආයෝජන අපේක්ෂිත ප්‍රමාණයට වඩා පහත වැටුණ ද, එම අංශයේ සමස්ත ආයෝජනයෙහි සුළු වර්ධනයක් වාර්තා විය. 2000 වසරේදී යටිතල පහසුකම් අංශයේ දැකිය හැකි කැපී පෙනෙන ලක්ෂණය වූයේ විශාල ප්‍රමාණයේ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති කිහිපයක් ආරම්භ කිරීම සහ ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ වැඩසටහන් අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කිරීමයි. පසුගිය වසරවල මෙන්ම 2000 වසරේදීද මහා මාර්ග, වරාය, නිවාස, ජල සම්පාදනය හා බලශක්ති අංශයන්හි රාජ්‍ය අංශයේ ආයෝජන ප්‍රමුඛත්වයක් ගත්තේය. දිගු කාලයක් තිස්සේ ප්‍රමාද වී පැවති කොළඹ - කටුනායක අධිවේගී මාර්ගයේ ඉදි කිරීම් කටයුතු මෙම වසරේදී ආරම්භ කෙරුණි. යෝජිත කොළඹ - මාතර අධිවේගී මාර්ගයෙහි විස්තරාත්මක ඉංජිනේරු සැලසුම් සකස් කිරීම හා ඉඩම් පවරා ගැනීම් සිදු කෙරෙමින් පැවතිණි. ගාලු වරාය සහ යෝජිත කොළඹ දකුණු වරාය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතීන්හි ශක්‍යතා අධ්‍යයන ආරම්භ කර තිබුණි. මේ අතර, දැනට දශක කිපයකට ඉහතදී රාජ්‍ය අංශයට පමණක් සීමා වූ බලශක්ති උත්පාදනය, වරාය සංවර්ධනය, මගී ප්‍රවාහනය, පණිවුඩ හුවමාරුව, අධ්‍යාපනය, නිවාස හා සෞඛ්‍ය යන අංශවල පෞද්ගලික අංශයේ ආයෝජන වැඩි වශයෙන් දක්නට ලැබිණි.

5.1 සංඛ්‍යා සමගත
යටිතල අංශයෙහි රාජ්‍ය ආයෝජන

වර්ෂය	ආර්ථික සේවා		සමාජ සේවා		එකතුව	
	රු.ද.ල.	ද.දේ.නි.%	රු.ද.ල.	ද.දේ.නි.%	රු.ද.ල.	ද.දේ.නි.%
1991	26,022	7.0	2,964	0.8	28,986	7.8
1992	20,444	4.8	6,137	1.4	26,581	6.2
1993	29,600	5.9	6,075	1.2	35,675	7.1
1994	29,304	5.1	7,677	1.3	36,981	6.4
1995	36,106	5.4	9,854	1.5	45,960	6.9
1996	31,409	4.1	10,322	1.3	41,731	5.4
1997	32,481	3.6	11,552	1.3	44,033	4.9
1998	44,677	4.4	15,528	1.5	60,205	5.9
1999	45,234	4.1	17,493	1.6	62,727	5.7
2000(අ)	54,648	4.4	16,470	1.3	71,118	5.7

(අ) තාවකාලික

මූලය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

5.2 සෞඛ්‍ය

ජාතික සෞඛ්‍ය ප්‍රතිපත්තියේ ප්‍රධාන අරමුණ වනුයේ සෞඛ්‍ය සම්පන්න ජාතියක් බිහි කිරීම හා එමගින් ජනතාවගේ

ජීවන තත්ත්වයෙහි ගුණාත්මක බව ඉහළ දැමීමයි. බොහෝ සංවර්ධනය වන රටවලට වඩා උසස් සෞඛ්‍ය සේවා ජාලයක් ශ්‍රී ලංකාව සතුව පවතී. මුළු රට පුරාම සෞඛ්‍ය සේවා ව්‍යාප්තව පැවතීම නිසා රාජ්‍ය සහ පෞද්ගලික අංශ මගින් සපයනු ලබන සෞඛ්‍ය සේවා ලබා ගැනීමට ජනගහණයෙන් වැඩි ප්‍රතිශතයකට ඉඩ ප්‍රස්ථා සැලසී ඇත. කෙසේ වෙතත්, මූල්‍යමය හා මානව සම්පත් උපතනාවය නිසා, ඉල්ලුමේ සිදුවූ සීඝ්‍ර වර්ධනය සපුරා ලීමට නොහැකි වීමෙන්, පසුගිය කාලය තුළ සෞඛ්‍ය සේවාවේ ගුණාත්මක බව පිරිහීමට ලක්ව ඇත. ජීවන රටාව වෙනස් වීම, ආර්ථික ප්‍රගතිය සහ තාක්ෂණය වැඩි දියුණු වීම සමග සෞඛ්‍ය සේවා සඳහා වූ ඉල්ලුම සැලකිය යුතු ලෙස වෙනස් වී තිබේ. ආදායම් තත්ත්වය ඉහළ යාමත්, සෞඛ්‍ය පිළිබඳ දැනුවත් බව ඉහළ යාමත් නිසා ජනතාව තාක්ෂණික සහ ගුණාත්මක බවින් උසස් සෞඛ්‍ය සේවාවක් බලාපොරොත්තු වේ. සෞඛ්‍ය ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ ජනාධිපති කාර්ය සාධක බලකාය මෙම ගැටළු මනාව හඳුනාගෙන සෞඛ්‍ය අංශය නංවාලීමට අවශ්‍ය පුළුල් ප්‍රතිසංස්කරණවලියක් නිර්දේශ කර ඇත. 1998 සහ 1999 වර්ෂවල ජනාධිපති කාර්ය සාධක බලකායේ නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කිරීම තරමක්දුරට පසුබෑමකට ලක්ව පැවතියද, 2000 වසරේදී සැලකිය යුතු ප්‍රගතියක් දක්නට ලැබිණි. මෑත වර්ෂවලදී ප්‍රධාන වශයෙන් අයහපත් පරිසර තත්ත්වයන් යටතේ පැතිරෙන ජූපනීය එන්සපලයිටිස්, ඩේංගු උණ වැනි රෝග වසංගත මට්ටමෙන් පැතිරුණ අතර, එය මහජන සෞඛ්‍යය තත්ත්වය කෙරෙහි විශාල තර්ජනයක් එල්ල කර ඇත. 2000 වසරේදී ඩේංගු උණ පැතිරීම බරපතල ප්‍රශ්නයක් විය. සාමාන්‍යයෙන් රෝග නිවාරණ කටයුතු කෙරෙහි පෞද්ගලික අංශය වැඩි අවධානයක් යොමු නොකරන නිසා, රාජ්‍ය අයවැයෙන් අවශ්‍ය තරම් සම්පත් ප්‍රමාණයක් ඒ සඳහා වෙන් කිරීමේ අවශ්‍යතාවය මෙයින් අවධාරණය කෙරේ. රටේ සෞඛ්‍ය ප්‍රතිකාර අවශ්‍යතා වලින් සියයට 50 ක පමණ ප්‍රමාණයක් දැනට පෞද්ගලික අංශයෙන් සපයයි. එලදැඩි නියාමන ක්‍රමයක් සහිතව, මෙම අංශයෙහි පෞද්ගලික අංශයේ දයකත්වය තවදුරටත් වැඩි කිරීම මගින්, රෝග නිවාරණ සෞඛ්‍ය සේවා පහසුකම් සඳහා වැඩි අරමුදල් ප්‍රමාණයක් වෙන් කිරීමට රාජ්‍ය අංශයට හැකි වනු ඇත.

ජනාධිපති කාර්ය සාධක බලකායේ නිර්දේශ යටතේ සෞඛ්‍ය අංශයේ ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා ප්‍රමුඛතාව දිය යුතු අංශ පහක් හඳුනා ගෙන ඇත. ඒවා නම්; එක් දිස්ත්‍රික්කයක අඩුම තරමින් එක් රෝහලක්වත් වැඩි දියුණු කිරීම; වතු සෞඛ්‍ය, මානසික සෞඛ්‍ය, වෘත්තීය සෞඛ්‍ය ගැටළු වැනි විශේෂිත අංශ දියුණු කිරීම සහ ගැටුම් හා යුද්ධ වලින් අනතුරට ලක්වූවන්, ආබාධිත වූවන්, වයෝවෘද්ධ වූවන් වැනි අයගේ සෞඛ්‍ය අවශ්‍යතාවයන් සපුරාලීම; පාසැල් සෞඛ්‍යය කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු කරමින් සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන් වැඩි දියුණු කිරීම; සම්පත් සංවලනය හා කළමනාකරණය, රාජ්‍ය සහ පෞද්ගලික අංශ දෙක

අතර සම්පත් හුවමාරුව යනාදී ක්‍රම මගින් සෞඛ්‍ය සේවා අංශයෙහි අරමුදල් පිළිබඳ ගැටළුව නිරාකරණය කිරීම සඳහා සෞඛ්‍ය අංශයේ ව්‍යුහාත්මක ප්‍රතිසංස්කරණ ඇති කිරීම සහ මානව සම්පත් ඵලදායී ලෙස සංවර්ධනය කිරීම වේ.

ඉහත සඳහන් ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක කිරීම 1998 දී ආරම්භ කළ අතර ඒ සඳහා පිහිටවූ සෞඛ්‍ය ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ඒකකය මගින් එම කටයුතු 2000 වසරේදීද අඛණ්ඩව කරගෙන යන ලදී. එක් දිස්ත්‍රික්කයක අඩු තරමින් එක් රෝහලක් හෝ ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය යටතේ රෝහල් 14 ක ප්‍රථම අදියරේ සංවර්ධන කටයුතු සම්පූර්ණ කර ඇත. ප්‍රාදේශීය මට්ටමින් සෞඛ්‍ය සේවා ප්‍රවර්ධනය කිරීම පිළිබඳව සලකා බැලීමේදී, මානසික සෞඛ්‍ය පුනරුත්ථාපන මධ්‍යස්ථාන දෙකක් දැනටමත් ක්‍රියාත්මකව පවතින අතර, දිස්ත්‍රික්ක හතරක එවැනි මධ්‍යස්ථාන පිහිටුවීමේ කටයුතු ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතී. මානසික සෞඛ්‍ය පනත සංශෝධනය කිරීම, මානසික සෞඛ්‍යය හා සම්බන්ධ ක්‍ෂේත්‍රවල වෛද්‍යවරුන් පුහුණු කිරීම සහ මානසික සෞඛ්‍ය වාට්ටු සඳහා අවශ්‍ය වෛද්‍යවරුන් පත් කිරීම සම්බන්ධයෙන්ද අවශ්‍ය පියවර ගෙන ඇත. වතුකරයේ සෞඛ්‍යය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා වතු රෝහල් 20 ක් පසුගිය වර්ෂ තුනක කාලය තුළ රජයට පවරා ගන්නා ලද අතර තවත් වතු රෝහල් 33 ක් වැඩි දියුණු කිරීම ආරම්භ කර ඇත. මේ අතර ජාතික සෞඛ්‍ය කොමිෂමක් පිහිටුවීම සඳහා සහ පෞද්ගලික අංශයේ වෛද්‍ය ආයතන පිළිබඳ පනත් කෙටුම්පත් දෙකක් සුදුනම් කර ඇති අතර, ඒවා කෙටි කාලයක් තුළදී පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කිරීමටද නියමිතය. ප්‍රාදේශීය මට්ටමින්, විශේෂයෙන්ම පාසැල්වල සහ අනිකුත් අඩු ආදායම් කණ්ඩායම්වලට විශේෂිත වූ සෞඛ්‍ය වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අතිරේක සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරීන් 253 දෙනෙකු පත් කිරීම ඉතා වැදගත් කොට සැලකිය හැකිය. ප්‍රාදේශීය මට්ටමින් මෙම කටයුතු ක්‍රියාත්මක කිරීම අධීක්ෂණය සඳහාද වැඩපිළිවෙලක් සකස් කර ඇත. කෙසේ නමුත්, ප්‍රමාණවත් පරිදි මූල්‍ය සම්පත් නොමැති වීම සහ පුහුණුවලත් සෞඛ්‍ය නිලධාරීන්ගේ හිඟකම මෙම සෞඛ්‍ය අංශයේ ප්‍රතිසංස්කරණ නියමිත පරිදි ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී මතු වී ඇති ප්‍රධාන බාධක වේ. සෞඛ්‍ය සේවාව පලාත් සභාවලට පැවරුණු විෂයයක් නිසා, ප්‍රතිසංස්කරණ සාර්ථක ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා පලාත් සභාවල සහායද ඉතා වැදගත් වෙයි.

2000 වර්ෂයේ සෞඛ්‍ය සේවාවන් සඳහා රජයේ මුළු පිරිවැය රුපියල් දශ ලක්ෂ 20,696 ක් විය. මෙය දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ ප්‍රතිශතයක් වශයෙන් ගත් විට, 1999 දී සියයට 1.4 සිට 2000 දී සියයට 1.6 දක්වා වැඩි වීමක් පෙන්වයි. සෞඛ්‍ය සේවා තඩත්තු කටයුතු සඳහා 2000 වසරේදී රුපියල් දශ ලක්ෂ 15,394 ක් වැය කරන ලදී. මෙය සියයට 37 ක වැඩි වීමකි. රුපියල් දශ ලක්ෂ 5,302 ක් වූ සෞඛ්‍ය අංශයේ මුළු ආයෝජනය පසුගිය වර්ෂයේ වූ සියයට 3 ක වර්ධනය හා සැසඳීමේ දී, 2000 දී සියයට 19 ක වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරයි.

1998/99 ලෝක සංවර්ධන වාර්තාවට අනුව, මධ්‍යම ආදායම් ලබන රටවල්වල සෞඛ්‍ය කටයුතු සඳහා රාජ්‍ය

වියදම දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙන් සියයට 3.0 ක් වන අතර, ලෝකයේ සියළුම රටවල්වල සාමාන්‍යය සියයට 3.2 ක් වේ. ඉහළ ආදායම් ලබන රටවල්වල රජයෙන් දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙන් සියයට 6.9 ක් පමණ සෞඛ්‍ය අංශය සඳහා වැය කරනු ලබයි. මේ හා සංසන්දනය කිරීමේදී, සෞඛ්‍ය සඳහා ශ්‍රී ලංකා රජයේ සාමාන්‍ය පිරිවැයවන දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙන් සියයට 1.4, ඉතාමත් පහළ මට්ටමක පවතින බව පෙනේ. එසේම ලබා ගත හැකි සම්පත් ප්‍රාදේශීය සෞඛ්‍ය ආයතන අතර සාධාරණ ලෙස බෙදී යාම පිළිබඳවද

5.2 සංඛ්‍යා සටහන
රජයේ සෞඛ්‍ය සේවය

ශීර්ෂය	1998	1999	2000(අ)
1. රෝහල් සංඛ්‍යාව (බටහිර වෛද්‍ය සේවය)	550	558	578
2. ඇදුන් සංඛ්‍යාව	53,737	55,436	58,310
3. මධ්‍යම බෙහෙත් ශාලා සංඛ්‍යාව	389	383	389
4. වෛද්‍යවරුන්ගේ සංඛ්‍යාව	5,612	5,957	6,266
5. සහකාර වෛද්‍යවරුන්ගේ සංඛ්‍යාව	1,362	1,340	1,352
6. ආයුර්වේද වෛද්‍යවරුන්ගේ සංඛ්‍යාව	15,359	15,785	16,161
7. හෙද සේවක සංඛ්‍යාව(ආ)	14,448	14,052	14,750
8. උපස්ථායක සංඛ්‍යාව	7,160	7,178	7,372
9. අභ්‍යන්තර රෝගීන් සංඛ්‍යාව ('000)	3,797	3,826	ලැ.නො.
10. බාහිර රෝගීන් සංඛ්‍යාව('000)	41,071	41,325	ලැ.නො.
11. මුළු සෞඛ්‍ය වියදම(රු.දශලක්ෂ)	14,419	15,671	20,696
ජංගම වියදම (රු.දශලක්ෂ)	10,089	11,215	15,394
ප්‍රාග්ධන වියදම(රු.දශලක්ෂ)	4,330	4,456	5,302

මූලය : සෞඛ්‍ය හා දේශීය වෛද්‍ය අමාත්‍යාංශය
ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(අ) කාවකාලික
(ආ) 1999 වාර්ෂික සෞඛ්‍ය විවරණිකාවට අනුව
1998-1999 සංඛ්‍යා සංශෝධනය කර ඇත.

ගැටළු පවතී. මෙම මූල්‍ය ප්‍රශ්නය යම්කාක්ෂුරුකට විසඳ ගැනීම සඳහා වියදමින් කොටසක් ප්‍රතිපූරණය කර ගැනීමේ ක්‍රමයක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට පුළුවන. ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර මහ රෝහලේ දැනට ක්‍රියාත්මක වන අර්ධ වශයෙන් වියදම් ප්‍රතිපූරණය කර ගැනීමේ ක්‍රමය සාර්ථක වී ඇති බව මෙහිදී සඳහන් කළයුතුව ඇත.

ප්‍රධාන වශයෙන් වතු අංශයේ රෝහල් රජයට පවරා ගැනීම හේතුවෙන්, බටහිර සෞඛ්‍ය සේවා සපයන රජයේ රෝහල් සංඛ්‍යාව 2000 වසරේ අවසානය වනවිට 578 දක්වා 20 කින් ඉහළ ගියේය. මෙම රෝහල්වල මුළු ඇදුන් සංඛ්‍යාව 58,310 ක් දක්වා සියයට 5 කින් ඉහළ ගොස් තිබේ. මේ අනුව, 1999 දී ජනගහණයෙන් 1000 කට 2.9 ක් වූ ඇදුන් සංඛ්‍යාව 2001 දී 3 දක්වා වැඩි විය. එම්.බී.බී.එස්. සහතික ලත් රාජ්‍ය අංශයේ වෛද්‍යවරුන් සංඛ්‍යාව පසුගිය වසර තුළදී 309 කින් වැඩි වූ අතර, 2000 වසර අවසානයේදී 6,266 ක් විය. මේ අනුව, එක් වෛද්‍යවරයෙකු සඳහා සිටින ජනගහණය වසරකට ඉහතදී 3,197 සිට 2000 දී 3,090 දක්වා අඩුවෙමින් යනපත් වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළේය. මීට අමතරව, රජයේ රෝහල්වලට අනුයුක්තව සහකාර

වෛද්‍ය වරුන් 1,352 ක්ද සේවය කරයි. කෙසේ නමුත්, විශේෂඥ වෛද්‍යවරුන්ගේ බරපතල හිඟයක් පවතී. 1999 දී විශේෂඥ වෛද්‍යවරුන්ගේ මුළු සංඛ්‍යාව 649 ක් විය. එයින් සියයට 51 ක් බටහිර පලාතේ සේවය කරයි. දිස්ත්‍රික් මට්ටමින් විශේෂඥ වෛද්‍යවරුන්ගේ හිඟය ඉතා බරපතල විය. සමහර දිස්ත්‍රික්කවල එකම විශේෂඥ වෛද්‍යවරයකු හෝ නොවීය. මෙම වර්ෂය තුළ රජයේ රෝහල්වල හෙද සේවක සංඛ්‍යාව 14,750 දක්වා සුළු වැඩි වීමක් පෙන්වයි. පසුගිය කාලය තුළ අවශ්‍ය තරම් හේද සේවක සංඛ්‍යාවක් පුහුණු වීම සඳහා බඳවා නොගත් බැවින්, රාජ්‍ය අංශයේ සෞඛ්‍ය ආයතනවල දැනට 3,000 කට අධික ප්‍රමාණයක වහා පිරවිය යුතු හෙද සේවක හිඟයක් පවතී. මේ අතර 2000 වර්ෂය අවසානය වනවිට 5,000 කට වැඩි ප්‍රමාණයක් හෙද පුහුණු පාසැල් 10 ක පුහුණුවීම් කටයුතුවල නිරත වෙමින් සිටි නිසා, ඉදිරි වර්ෂවලදී හෙද හිඟය ක්‍රමයෙන් අඩු වේ යැයි විශ්වාස කෙරේ. විදේශයන්හි මෙන්ම දේශීය පෞද්ගලික වෛද්‍ය ආයතනවලද පුහුණු හෙදියන් සඳහා විශාල ඉල්ලුමක් පවතී. එසේම, මාෂධ වේදීන්, විකිරණවේදීන්, රසායනාගාර කාර්මිකයන්, කායික විකිත්සකයින් වැනි අනිකුත් තාක්ෂණ නිලධාරීන් පුහුණු කිරීමට අවශ්‍ය පියවරද ගෙන ඇත.

2000 වර්ෂයේ දී සමහර බෝවන රෝග වසංගත තත්වයෙන් පැතිරෙන සෛෂ්‍ය දක්නට ලැබුණු අතර, සමහර රෝග පැතිරීම සාර්ථක ලෙස මැඩ පැවැත්වීමට හැකි වීමෙන්, 2000 වසරේදී බෝවන රෝග පැතිරීමෙහි මිශ්‍ර ප්‍රතිඵල පෙන්වුම් කෙරුණි. රටේ සෑම පලාතකින්ම ඩොංගු උණ රෝගීන්ගේ සැලකිය යුතු වර්ධනයක් දක්නට ලැබිණි. පසුගිය වසරේ ඩොංගු රක්තපාත උණ නිසා 14 දෙනෙකු මිය ගිය අතර, 2000 වසරේදී එම සංඛ්‍යාව 36 ක් විය. පලාත් පාලන ආයතන සහ ප්‍රජා සංවිධානවල සහයෝගය ඇතිව, සෞඛ්‍ය නිලධාරීන් විසින් රෝග නිවාරණ කටයුතු ශක්තිමත් කිරීම, ප්‍රජා සෞඛ්‍ය පිළිබඳ ජනතාව දැනුවත් කිරීම හා රෝග කාරක මදුරුවන් පැතිරීම පාලනය කිරීම මගින් ඩොංගු වසංගතය තවදුරටත් පැතිරීම මර්ධනය කිරීමට අවශ්‍ය පියවර ගන්නා ලදී. එසේම කක්කල් කැස්ස සහ ක්ෂය රෝගය මැන වර්ෂවලදී වැඩි වීමක් දක්නට ලැබුණි. ක්ෂය රෝගය වැළඳුණු රෝගීන්ගේ සංඛ්‍යාව 2000 වසරේ දී 4,316 ක් දක්වා සියයට 10 කින් වැඩි විය. මේ අතර, මැලේරියා සහ බරවා රෝග පාලනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් සාර්ථක ප්‍රතිඵල අත් කර ගැනීමට හැකි විය. 1995 සිට නැවත හිස එසවූ මැලේරියා රෝගය නිසා මිය ගිය සංඛ්‍යාව 2000 වසරේදී 76 දක්වා පහත වැටුන අතර, වාර්තා වූ මැලේරියා රෝගීන්ගේ සංඛ්‍යාව සියයට 21 කින් පහත වැටුණි. ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ සහ ලෝක බැංකුවේ සහයෝගය ඇතිව ක්‍රියාත්මක කළ මැලේරියා පාලන වැඩසටහන් මැලේරියා රෝගීන්ගේ සංඛ්‍යාව පහත වැටීමට හේතු විය. එසේම, 2000 වසරේදී වාර්තා වූ බරවා රෝගීන්ගේ සංඛ්‍යාවෙහි සියයට 18 ක පහත වැටීමක් පෙන්වයි. බරවා රෝගය සම්පූර්ණයෙන්ම මර්ධනය කිරීම සඳහා මුලදී ක්‍රියාත්මක වූ දින කිහිපයක ප්‍රතිකාර ගැනීමේ ක්‍රමයට වඩා ප්‍රතිඵලදායී වූ එක් දින ප්‍රතිකාර ක්‍රමය බරවා රෝග මර්ධන ව්‍යාපාරය විසින් ජාතික වැඩසටහනක් ලෙස ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.

2000 වසරේදී විදේශීය හා දේශීය අරමුදල් යටතේ සෞඛ්‍ය ව්‍යාපෘති කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක විය. රුපියල් දශ ලක්ෂ 500 ක වියදමින්, ඇදන් 390 කින් යුත් නව ගොඩනැගිලි සංකීර්ණයක් එකතු කිරීමෙන් රිජ්වේ ආයතන ළමා රෝහලේ ධාරිතාවය වැඩි කරන ලදී. මේ සඳහා චීන මහජන සමූහාණ්ඩුව විසින් අරමුදල් සපයා ඇත. රුපියල් දශ ලක්ෂ 229 ක වියදමින් නවත් ළමා රෝහලක් පේරාදෙණියේ පිහිටුවීමට සැලසුම් කර ඇත. ගම්පහ සහ මීගමුව රෝහල් පුනරුත්ථාපනය කිරීමේ කටයුතු කොරියානු ආධාර යටතේ ක්‍රියාත්මකව පැවතුණි. ප්‍රංශ රජයේ ණය පහසුකම් යටතේ රුපියල් දශ ලක්ෂ 170 ක වියදමින් මහනුවර මහ රෝහලේ හෘද-උරස් ඒකකය වැඩි දියුණු කරන ලදී. ජාත්‍යන්තර සහයෝගිතාව සඳහා වන ජපන් බැංකුවේ ආධාර ඇතිව මාතර ප්‍රාදේශීය රෝහල සහ රත්නපුර මහ රෝහල වැඩි දියුණු කිරීම ක්‍රියාත්මක වෙමින් පැවතිණි. දේශීය වශයෙන් රැස්කර ගත් අරමුදල් මගින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 78 ක වියදමින් ජාතික මහ රෝහලෙහි වූම්බක ප්‍රතිධවනි ප්‍රතිබිම්බ යන්ත්‍රයක් (MRI යන්ත්‍රයක්) සවි කරන ලදී.

පෞද්ගලික අංශයේ සෞඛ්‍ය සේවා

සෞඛ්‍ය සේවා කටයුතු කෙරෙහි පෞද්ගලික අංශයේ මැදිහත් වීම 2000 වසරේදී තවදුරටත් වර්ධනය විය. ආයෝජන මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරන ලද රෝහල් 17 කින් ප්‍රධාන රෝහල් තුනක ඉදි කිරීම් කටයුතු දැනටමත් ආරම්භ කර ඇති අතර ඒවා ක්‍රියාත්මක වීමේ විවිධ අවස්ථාවල පවතී. රාජ්‍ය අංශය විසින් සෞඛ්‍ය සේවා නොමිලේ සැපයුවද, පෞද්ගලික සෞඛ්‍ය සේවා කෙරෙහි ඉල්ලුම අඛණ්ඩව වර්ධනය වෙමින් පවතී. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ඇස්තමේන්තුවලට අනුව, වර්තමානයේ ඇදන් 4,000 කට අධික සංඛ්‍යාවකින් යුත් පෞද්ගලික සෞඛ්‍ය ආයතන 160 ක් පමණ දැනට රට තුළ ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතී. මීට අමතරව, පුර්ණකාලීනව පෞද්ගලික වෛද්‍ය සේවාවෙහි නිරත වන සුදුසුකම් ලත් වෛද්‍යවරුන් 800 ක් පමණද, අර්ධකාලීනව වෛද්‍ය සේවාවේ නිරත වන වෛද්‍යවරු 3,500 ක් පමණද බටහිර වෛද්‍ය සේවා අංශයන්හි නිරතව සිටින බව සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය ඇස්තමේන්තු කර ඇත. පෞද්ගලික සෞඛ්‍ය සේවා අංශය ශක්තිමත් කිරීම සහ නියාමනය කිරීමේ අරමුණින් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය නියාමන අධිකාරියක් පිහිටුවීමට අවශ්‍ය කටයුතු සම්පාදනය කර ඇත.

සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය විසින් පෞද්ගලික වෛද්‍ය ආයතන පනතක් දැනටමත් සුදනම් කර ඇති අතර එය ඉදිරියේදී පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කිරීමට නියමිතය. පුද්ගලික සෞඛ්‍ය සේවා ආයතන සමග සම්බන්ධීකරණය සඳහා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයෙහි වෙනම ඒකකයක් දැනට ස්ථාපනය කර ඇත. නියාමන අධිකාරියක් ස්ථාපනය කරන තුරු, පෞද්ගලික සෞඛ්‍ය සේවා සම්බන්ධයෙන් මහජනයාගෙන් ලැබෙන පැමිණිලි බාර ගැනීම සඳහා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය කටයුතු සලසා ඇත.

5.3 සංඛ්‍යා සටහන
පෞද්ගලික රෝහල්වල ක්‍රියාකාරීත්වය (අ)

ශීර්ෂය	1999	2000 (ආ)	ප්‍රතිශත වෙනස
1. රෝහල් ඇඳත් සංඛ්‍යාව	1,640	1,760	7
2. රෝහීන් සංඛ්‍යාව			
නේවාසික බාහිර	88,476	103,772	17
බාහිර	1,357,156	1,405,632	4
3. වෛද්‍යවරු			
ජීවීර	1,266	1,304	3
බාහිර	171	178	4
අර්ධකාලීන	862	882	2
අර්ධකාලීන	233	244	5
4. හෙද සේවක සංඛ්‍යාව	4,536	4,745	5
හෙදියන්	1,916	2,010	5
සුදුසුකම් ලත්	1,290	1,365	6
අභ්‍යාසලාභී	626	645	3
උපස්ථායක සංඛ්‍යාව	704	725	3
5. අනෙකුත් සේවක මණ්ඩලය	1,874	2,151	15
කාර්මික සේවක මණ්ඩලය	594	596	0
පරිපාලන සේවක මණ්ඩලය	583	490	-16
අනෙකුත්(කම්කරුවන් ඇතුළුව)	697	1,065	53

මූලය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(අ) බස්නාහිර පළාත (22), දකුණු පළාත (7), මධ්‍යම පළාත (6), වාමන පළාත (3), නැගෙනහිර පළාත (1) සහ උච්ච පළාත (1) යන පළාත්වල පිහිටි පෞද්ගලික රෝහල් 40 කින් වාර්තා වූ පරිදි වේ.

(ආ) තාවකාලික

රටෙහි ඇති ප්‍රධාන පෞද්ගලික රෝහල් 40 ක් ආවරණය වන පරිදි ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මගින් පවත්වන ලද තැපැල් මාර්ගික සමීක්ෂණයකට අනුව, 2000 වර්ෂයේදී පෞද්ගලික රෝහල්වල ක්‍රියාකාරීත්වයෙහි සාමාන්‍ය වර්ධනයක් සිදු වී ඇත. මෙම සමීක්ෂණයට අනුව, කොළඹ පිහිටි විශාලතම රෝහල් පහක ඇඳත් සංඛ්‍යාව 849 දක්වා සියයට 2 කින් වැඩි වී ඇත. මෙම රෝහල් පහෙහි සුදුසුකම් ලත් හෙද සේවකයන්ගේ සාමාන්‍යය 165 ක් වූ අතර, ජීවීර සේවයේ නියුතු වෛද්‍ය වරුන්ගේ සංඛ්‍යාව 20 ක් විය.

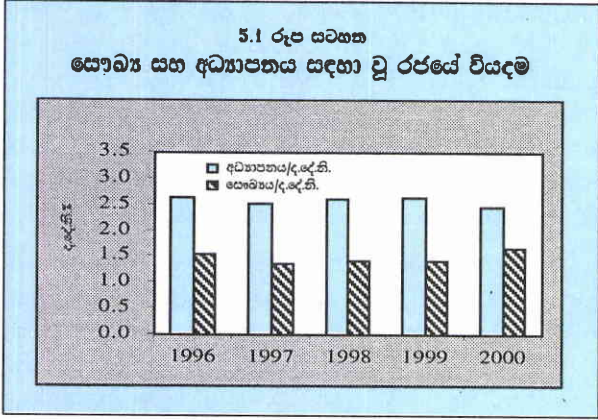
සුදුසුකම් ලත් හෙද සේවක හිඟකම, තාක්ෂණ නිලධාරීන්ගේ හිඟය සහ සෞඛ්‍ය සේවා තවදුරටත් ප්‍රසාරණය කිරීම සඳහා අවශ්‍ය භූමියේ හිඟකම, ශ්‍රී ලංකාවේ පෞද්ගලික

රෝහල්වලට බලපා ඇති ප්‍රධාන ගැටළු වේ. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයට අනුව, පුහුණු හෙදියන්ගේ සංඛ්‍යාව වැඩි කිරීමේ අරමුණින් පෞද්ගලික හෙද පුහුණු මධ්‍යස්ථාන නිල වශයෙන් පිළි ගැනීමටත්, ඒවා ශක්තිමත් කිරීමටත් අවශ්‍ය ක්‍රියා මාර්ග ගැනීමට අපේක්ෂා කෙරේ. පෞද්ගලික අංශයේ සහයෝගය ඇතිව, තාක්ෂණික නිලධාරීන් පුහුණු කිරීම් වැඩි දියුණු කිරීමටද බලාපොරොත්තු වෙයි.

5.3 අධ්‍යාපනය

වෙළඳපළ ක්‍රමය මගින් හසුරුවනු ලබන ආර්ථිකයක අවශ්‍යතාවයන් අනුව යමින්, සෑම අධ්‍යාපන මට්ටමකදීම ඇති අපේක්ෂාවන් උපරිම මට්ටමෙන් අත් කර දීමේ අරමුණින් යුතුව ප්‍රාථමික, ද්විතීයික සහ තෘතීයික යන අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයන් ආවරණය වන පරිදි අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ හඳුන්වා දී ඇත. විෂයානුබද්ධ දැනුමට වඩා, නම්‍යශීලී බව සහ සුදුසු පරිදි හැඩ ගැසීමේ හැකියාව, අභියෝගවලට මුහුණ දීමේ හැකියාව, කාර්යක්ෂමතාවය, ඵලදායීතාව හා විනයගරුක බව, නායකත්වය හා සාමූහිකව වැඩ කිරීමේ හැකියාව සහ සංවිධාන දක්ෂතා යනාදිය වර්තමානයේ ශ්‍රම වෙළඳපළේදී වැඩි අවධානයක් යොමු කරන, ශ්‍රමිකයන් තුළ තිබිය යුතු ගුණාංග සහ ලක්ෂණයන් ලෙස සලකයි. වර්තමාන අධ්‍යාපන ක්‍රමයෙන් පිට වන බොහෝ සිසුන් මෙම ගුණාංග වලින් හීන බව සඳහන් වේ. දැනට ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතින අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ මගින් මෙම ගැටළු සම්බන්ධව අවධානය යොමු කොට එමගින් අධ්‍යාපන අපේක්ෂාවන් සහ ශ්‍රම වෙළඳපළ අවශ්‍යතාවයන් අතර පවත්නා පරතරය හැකිතාක්දුරට අඩු කිරීමට අපේක්ෂා කරයි. 1998 දී ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයේ නියමු වැඩසටහනක් ලෙස හඳුන්වා දුන් සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ, 1999 දී දිවයින පුරා ක්‍රියාත්මක කෙරුණි. ස්වාධීන ආයතනයක් වන අධ්‍යාපනය නංවාලීමේ ශ්‍රී ලංකා සංවිධානය විසින් බටහිර පලාතේ අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණවල ප්‍රගතිය පිළිබඳව කරන ලද ස්වාධීන සමීක්ෂණයකට අනුව, අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා සිසුන්ගේ සහ ගුරුවරුන්ගේ මෙන්ම දෙමාපියන්ගේද ඉතා හොඳ ප්‍රතිචාරයක් ලැබී ඇති බව පෙනේ. කෙසේ වෙතත්, අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක කරන සමහර නිලධාරීන්, ඒ පිළිබඳ මනා අවබෝධයකින් තොර වීම, අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ ඵලදායී ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීමට ඇති බාධාවක් ලෙස එම සමීක්ෂණයේදී හඳුනාගෙන ඇත. මීට අමතරව, අධ්‍යාපනික උපකරණ පාසැල්වලට ලැබීමේ ප්‍රමාදය හා ඒවායේ හිඟය, දුර්වල යටිතල පහසුකම්, මූල්‍යමය සම්පත්වල හිඟකම සහ ගුරුවරුන් නිසි පරිදි පුහුණු කර නොතිබීමද මෙම ප්‍රතිසංස්කරණ සාර්ථක ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීමට ඇති බාධාවන් ලෙස හෙළි වී ඇත. මේ අතර ලබා ගත හැකි සම්පත් හා තොරතුරුවල බෙද හැරීමේ දුර්වලතාද වාර්තා වී ඇත. මෙම ගැටළු බස්නාහිර පලාතට වඩා අතිකුත් පිට පළාත්වලට බැරෑරුම් ලෙස බලපා ඇත. එමනිසා, පවත්නා දුර්වලතාවයන් මග හැරීම සඳහා සුදුසු පියවර අප්‍රමාදව ගැනීම අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ වලින් වඩා හොඳ ප්‍රතිඵල ලබා ගැනීමට හේතු වනු ඇත.

විශ්ව විද්‍යාල ප්‍රතිසංස්කරණ පිළිබඳව සලකා බැලීමේදී, ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක වීම බලාපොරොත්තු වූවාට වඩා

සෙමින් සිදු වන බව දක්නට ලැබේ. ප්‍රධාන වශයෙන් උසස් අධ්‍යාපන පහසුකම් වැඩි දියුණු කිරීමට රජය සතුටු ඇති සම්පත්වල හිඟකම සහ පෞද්ගලික අංශයට ඒ සඳහා ඇති අවස්ථා සීමා කර තිබීම උසස් අධ්‍යාපන සඳහා ඇති ඉල්ලුම තවමත් සපුරාලීමට නොහැකි වීමට හේතු වී ඇත. මෙම තත්ත්වයට පිළියමක් වශයෙන් නව තෘතීයික අධ්‍යාපන ක්‍රමෝපායක් වර්ෂය තුළදී සැලසුම් කරන ලදී. විශ්ව විද්‍යාල පනතට අනුව, උපාධි ප්‍රදානය කිරීමේ නව ආයතන දෙකක් එනම්, ශ්‍රී ලංකා තොරතුරු තාක්ෂණ ආයතනය සහ නාවික සහ සමුද්‍ර විද්‍යායතනය විශ්ව විද්‍යාල ප්‍රතිපාදන කොමිෂම මගින් පිළි ගන්නා ලදී. මොරටුව විශ්ව විද්‍යාලයේ තාක්ෂණ විද්‍යා ආයතනය 2000 වසර තුළදී ස්ථාපනය කෙරුණි. මේ අතර, කාර්මික අධ්‍යාපනය සහ වෘත්තීය පුහුණුව පිළිබඳ ජනාධිපති කාර්ය සාධක බලකායේ නිර්දේශ අනුව, තාක්ෂණික සහ වෘත්තීය පුහුණු අංශය තවදුරටත් ව්‍යාප්ත විය.

අධ්‍යාපනය සඳහා 2000 වසරේ රජයේ මුළු පිරිවැය රුපියල් දශ ලක්ෂ 30,930 ක් වූ අතර එය පසුගිය වසරට වඩා සියයට 6 ක වැඩි වීමකි. 2000 වර්ෂයේ දී අධ්‍යාපනය සඳහා මුළු පිරිවැය, දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ ප්‍රතිශතයක් වශයෙන් සියයට 2.5 ක් වූ අතර, එය 1999 දී සියයට 2.6 ක් විය.

සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය

1999 වර්ෂය අවසානයේදී 10,394 ක් වූ රජයේ පාසැල් සංඛ්‍යාව, 2000 වසර අවසානයේදී 10,338 ක් විය. මෙම පහත වැටීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ සමහර පාසැල් පවත්වාගෙන යෑමට තරම් සෑහෙන ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාවක් නොසිටීම නිසා ඒවා වසා දැමීමයි. 1999 දී රජයේ පාසැල්වල ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාව සුළු වශයෙන් පහත වැටුන නමුත්, 2000 වසරේදී 4,190,657 දක්වා ආන්තික ලෙස වැඩි විය. මේ අනුව, 2000 වසර අවසාන වනවිට සාමාන්‍යයෙන් සෑම වර්ග කිලෝ මීටර 6.7 කටම 400 ක ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාවකින් යුතු එක පාසැල බැගින් විය. ගුරුවරුන් 4,856 ක් ගුරු සේවය සඳහා අළුතෙන් බඳවා ගැනීම නිසා, 2000 වසර අවසානය වනවිට රජයේ පාසැල්වල ගුරුවරුන්ගේ සංඛ්‍යාව සියයට 2 කින් වැඩි වී 191,322 ක් විය. කෙසේ නමුත්, ගුරු-ශිෂ්‍ය අනුපාතය 22 ක් ලෙස නොවෙනස්ව පැවතිණි. රජයේ පාසැල්වලට අමතරව පිරිවෙන් 561 ක් සහ පෞද්ගලික පාසැල් 78 ක් තිබූ අතර, ඒවායේ ශිෂ්‍ය ජනගහණය පිළිවෙලින් 51,121 ක් හා 95,410 ක් විය. තවද, 60,000 ක් පමණ ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාවක් සහිත ජාත්‍යන්තර පාසැල් 95 ක් පමණ ඇති බව අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය ඇස්තමේන්තු කර ඇත. විදේශීය විශ්ව විද්‍යාල සහ කාර්මික ආයතනවලට ඇතුළත් වීමේදී වැඩි ඉඩ ප්‍රස්ථාවක් ජාත්‍යන්තර පාසැල්වල සිසුන්ට සැලසී ඇති නිසා ජාත්‍යන්තර පාසැල් බොහෝ ජනප්‍රිය වී ඇත.

1999 දී පළමු ශ්‍රේණියට හඳුන්වා දුන් සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ, 2000 දී දෙවන ශ්‍රේණිය දක්වා ව්‍යාප්ත කෙරුණු අතර, 2003 වනවිට එය 5 වන ශ්‍රේණිය දක්වා ක්‍රමයෙන් ව්‍යාප්ත කිරීමට නියමිතය. 1999 දී අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ 6, 9 සහ 12 ශ්‍රේණි සඳහාද සමගාමීව හඳුන්වා දෙන ලදී. ඒ අනුව, සමස්ත අධ්‍යාපන පද්ධතියටම මූලික අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ හඳුන්වාදීම 2003 දී සම්පූර්ණ කිරීමට නියමිතය. කෙසේ නමුත්, මෙම අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ මගින්, පන්ති කාමරය තුළ කෙරෙන ඉගැන්වීමේ කටයුතුවල සිදු වන වෙනස්කම් පමණක් නොව, අදාළ අනෙකුත් අංශවල ප්‍රතිසංස්කරණද අදහස් වේ. ඉංග්‍රීසි ඉගැන්වීමේ කටයුතු ශක්තිමත් කිරීම, සිසුන්ගේ ප්‍රායෝගික සහ තාක්ෂණික දක්ෂතා වර්ධනය කිරීම, විෂය මාලාවෙන් පරිබාහිර ඉගැන්වීමේ කටයුතු, අබාධිත සිසුන් සඳහා විශේෂිත අධ්‍යාපනය, වෘත්තීය මාර්ගෝපදේශකත්වය, පාසැල පදනම් කර ගත් කළමනාකරණය සහ ගුරු අධ්‍යාපනය යනාදිය ද මීට ඇතුළත් වේ. මෙම සියළු යෝජනා ක්‍රියාත්මක කිරීම අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණවල සාර්ථකත්වයට අත්‍යවශ්‍ය වේ. තවද, ප්‍රතිසංස්කරණ නියමිත පරිදි ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අවශ්‍ය මූල්‍ය සම්පත් වෙන් කිරීමද අත්‍යවශ්‍ය වේ. පැරණි නිර්දේශයට අමතරව, නව අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ යටතේ ප්‍රථම අ.පො.ස.(උසස් පෙළ) විභාගය 2000 අගෝස්තු මසදී පවත්වන ලදී. මෙම විභාගයට පෙනී සිටි ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාව වූ 115,882 න් සියයට 47 ක් පමණ විශ්ව විද්‍යාල අධ්‍යාපනය සඳහා මූලික පුද්ගලික ලැබීය. කෙසේ වෙතත්, දැනට විශ්ව විද්‍යාලවල ඉඩකඩ සැලසී ඇත්තේ මෙම සංඛ්‍යාවෙන් හයෙන් එකකට පමණ ප්‍රමාණයකටය.

අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ සමගම යටිතල පහසුකම් සහ උපකාරක සේවා වැඩි දියුණු කිරීමටද වැඩසටහන් කීපයක් හඳුන්වා දෙන ලදී. 2000 වසරේදී අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක කිරීම වඩාත් ඵලදායී කරනු වස් 2 වන සහ 3 වන ශ්‍රේණිවල සිසුන් සඳහා පන්ති කාමර 9,400 ක් ප්‍රතිසංස්කරණය කළ අතර, අ.පො.ස. (සා.පෙ.) සිසුන් සඳහා විද්‍යාගාර 170 ක් ද ඉදි කරන ලදී. එක් ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයකින් අඩුම තරමින් එක් පාසැලකින් තෝරාගෙන, එය වැඩි දියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය යටතේ පාසැල් 346 ක් තෝරා ගත් අතර ඉන් පාසැල් 134 ක් 2000 වසර තුළදී සංවර්ධනය කරන ලදී. පරිඝනක තාක්ෂණය පාසැල් සිසුන්ට හඳුන්වා දීමේ අදහසින් පාසැල් 615 ක් අතර පරිඝනක යන්ත්‍ර 1,565 ක් බෙදා දෙන ලදී. මීට අමතරව, පාසැල් පුස්තකාල පිහිටුවීම සඳහා නව ගොඩනැගිලි 261 ක් ඉදි කරන ලද අතර ගොඩනැගිලි 755 ක් ඒ සඳහා යෝග්‍ය වන පරිදි අළුත්වැඩියා කරන ලදී.

1997/98 කාලය තුළදී පවත්වන ලද සමීක්ෂණයකට අනුව, වයස අවුරුදු 5 - 14 අතර පාසැල් නොයන ළමුන් 61,000 ක් සිටින බව හෙළි විය. මෙම සංඛ්‍යාව එම වයස් සීමාවේ සිටින ළමුන්ගෙන් සියයට 1.4 ක ප්‍රතිශතයකි. 2000 වසර තුළ මෙම ළමුන් 15,000 ක් සඳහා සාක්ෂරතා

5.4 සංඛ්‍යා සටහන
සාමාන්‍ය සහ විශ්ව විද්‍යාලීය අධ්‍යාපනය

ශීර්ෂය	1998	1999	2000(අ)
සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය			
1. මුළු පාසල් සංඛ්‍යාව	10,947	11,031	10,977
1.1 රජයේ මුළු පාසල් සංඛ්‍යාව	10,313	10,394	10,338
ජාතික පාසල් සංඛ්‍යාව	270	310	317
1.2 වෙනත් පාසල්	634	637	639
පෞද්ගලික	79	77	78
පිරිවෙන්	555	560	561
2. මුළු ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාව	4,278,290	4,277,104	4,337,188
2.1 රජයේ පාසල්	4,134,838	4,134,026	4,190,657
2.2 වෙනත් පාසල්	143,452	143,078	146,531
පෞද්ගලික	91,536	93,445	95,410
පිරිවෙන්	51,916	49,633	51,121
3. අළුතෙන් ඇතුළත් කර ගැනීම්	353,047	343,230	331,643
4. මුළු ගුරුවරු සංඛ්‍යාව	196,305	196,726	199,906
4.1 රජයේ ගුරුවරු	188,029	188,340	191,322
4.2 වෙනත්	8,276	8,386	8,584
5. ශිෂ්‍ය/ගුරු අනුපාතය (රජයේ පාසල්)	22	22	22
6. අධ්‍යාපනය සඳහා වූ			
මුළු වියදම (රු.දශලක්ෂ) (ආ)	26,694	29,294	30,930
6.1 වර්තන	20,582	21,642	23,795
6.2 ප්‍රාග්ධන	6,112	7,652	7,135
විශ්ව විද්‍යාලීය අධ්‍යාපනය			
1. විශ්ව විද්‍යාල සංඛ්‍යාව	12	13	13
2. ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාව(ඇ)	38,594	41,584	48,296
3. කටිකාවායවීවරු සංඛ්‍යාව (ඇ)	3,050	3,228	3,241
4. උපාධි ලත් සංඛ්‍යාව	6,758	8,787	෧෭,෩෧෦
4.1 කලා සහ සෞන්දර්යාණී අධ්‍යයනය	2,518	3,613	෧෭,෩෧෦
4.2 වාණිජ සහ කළමනාකරණ අධ්‍යයනය	1,180	1,271	෧෭,෩෧෦
4.3 නීතිය	171	325	෧෭,෩෧෦
4.4 විද්‍යා	1,110	1,418	෧෭,෩෧෦
4.5 ඉංජිනේරු විද්‍යාව	551	631	෧෭,෩෧෦
4.6 කෘෂිකාර්මික	812	1,049	෧෭,෩෧෦
4.7 දත්ත ශල්‍ය	42	70	෧෭,෩෧෦
4.8 කෘෂිකාර්මික	250	298	෧෭,෩෧෦
4.9 පශු වෛද්‍ය විද්‍යාව	50	35	෧෭,෩෧෦
4.10 ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පය	25	46	෧෭,෩෧෦
4.11 ප්‍රමාණ සමීක්ෂණ	49	31	෧෭,෩෧෦
5. ප්‍රථම උපාධිය සඳහා නව ඇතුල්වීම් (සංඛ්‍යාව)	11,315	11,896	11,805

(අ) නාවකාලික

(ආ) උසස් අධ්‍යාපනය සඳහා වූ රජයේ වියදම්ද ඇතුළත්ය.

(ඇ) විවිධ විශ්ව විද්‍යාලයේ ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාව ඇතුළත් නැත.

(ඈ) වසර ආරම්භයේ දී

මූලයන් : අධ්‍යාපන හා උසස් අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය

විශ්ව විද්‍යාල ප්‍රතිපාදන කොමිෂම

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

පන්ති 780 ක් පවත්වන ලද අතර, ළමුන් 6,000 ක් පාසැල්වලට ඇතුළත් කරන ලදී. සුදුසුකම් ලත් ගුරුවරුන් සංඛ්‍යාව වැඩි කිරීම සඳහා 2000 වසරේදී නවක සිසුන් 2,248 ක් අධ්‍යාපන විද්‍යා පීඨ සඳහා බඳවා ගන්නා ලදී. මේ අතර, ගුරු අධ්‍යාපන සේවය සඳහා නවක ගුරු අධ්‍යාපනඥයින් 110 ක් 2000 වසරේදී බඳවා ගනු ලැබීණි. 1999/2000 කාලය තුළ ගුරුවරු 4,000 ක් පමණ ගුරු විද්‍යාල මගින් පුහුණු කරන ලදී.

වර්තමානයේ තොරතුරු තාක්ෂණයේ ඇති වැදගත්කම පිළිබඳව මනාව අවබෝධ කරගෙන ඇත. වෙළඳපොළ ඉල්ලුම සපුරාලීම සඳහා තොරතුරු තාක්ෂණ ශිල්පීන් පුහුණු

කිරීමේලා පෞද්ගලික අංශය ප්‍රමුඛ ස්ථානයක් ගෙන කටයුතු කරයි. පෞද්ගලික තොරතුරු තාක්ෂණ ආයතන කිහිපයක්ම, විදේශීය විශ්ව විද්‍යාල සමග අනුබද්ධ වෙමින් උපාධි පාඨමාලා පවත්වති. මොරටුව විශ්ව විද්‍යාලය, කොළඹ විශ්ව විද්‍යාලයේ පරිඝනක තාක්ෂණ ආයතනය සහ ජාතික ව්‍යාපාර කළමනාකරණ ආයතනය රාජ්‍ය අශයේ තොරතුරු තාක්ෂණ අධ්‍යාපනය සපයන ප්‍රධාන ආයතන වෙයි. 2000 වර්ෂයේදී පරිඝනක තාක්ෂණ ආයතනය බාහිර උපාධි වැඩසටහනක් (තොරතුරු තාක්ෂණය පිළිබඳ ප්‍රථම උපාධිය - බී.අයි.ටී.) ආරම්භ කළේය. මේ අතර, වසරකට තොරතුරු තාක්ෂණ විද්වතුන් 2,000 ක් පමණ බිහි කිරීමේ අරමුණකින්

යුතුව, ශ්‍රී ලංකා තොරතුරු තාක්ෂණ ආයතනය පිහිටුවන ලදී. එමෙන්ම, පෞද්ගලික අංශයේ සහාය ඇතිව ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල තොරතුරු තාක්ෂණ මධ්‍යස්ථාන 50 ක් පිහිටුවීමටත්, ඒවා මාලබේ, කැස්බෑව සහ පුගොඩ යන ප්‍රදේශවල පිහිටුවීමට යෝජිත තොරතුරු තාක්ෂණ ආයතන හා සම්බන්ධ කිරීමටත් අවශ්‍ය කටයුතු සම්පාදනය කර ඇත.

උසස් අධ්‍යාපනය

වසර 2000 දී, ශ්‍රී ලංකා විවෘත විශ්ව විද්‍යාලයද ඇතුළුව, ජාතික විශ්ව විද්‍යාල 13 ක් විය. මුළු විශ්වවිද්‍යාල ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාව, විවෘත විශ්ව විද්‍යාලයෙහි සිසුන් 17,064 ද ඇතුළුව, 69,007 ක් විය. වසර 2000/01 අධ්‍යාපන වර්ෂය සඳහා විවෘත විශ්ව විද්‍යාලය හැර අනෙක් ජාතික විශ්ව විද්‍යාලවල නව ප්‍රවේශ සංඛ්‍යාව 11,805 ක් විය. මෙය විශ්ව විද්‍යාල ප්‍රවේශය සඳහා අවම සුදුසුකම් ලද ශිෂ්‍යයින්ගෙන් සියයට 16 ක පමණ ප්‍රතිශතයක් වන අතර, අධ්‍යාපන පොදු සහතික පත්‍ර (උ.පෙ.) විභාගය සඳහා පෙනී සිටි මුළු සංඛ්‍යාවෙන් සියයට 7 ක් පමණ වේ. වසර 2000 දී විශ්ව විද්‍යාලවල ශිෂ්‍ය/ගුරු අනුපාතය 12.6 දක්වා තවදුරටත් වර්ධනය විය. විවෘත විශ්ව විද්‍යාලයේ පාඨමාලා සඳහා වූ නව ප්‍රවේශ සංඛ්‍යාව වසර 2000 දී 5,349 ක් විය. බොහෝ විශ්ව විද්‍යාල, ප්‍රථම උපාධියට අමතරව පශ්චාත් උපාධි පිරිනමනු ලබයි. 2000 වර්ෂය අවසානය වනවිට, විශ්ව විද්‍යාල හා අනුබද්ධ පශ්චාත් උපාධි ආයතන 6 ක් විය. 2000 වර්ෂයේදී පශ්චාත් උපාධි පාඨමාලා සඳහා ලියාපදිංචි වූ මුළු ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාව 3,617 ක් විය. විවිධ ක්ෂේත්‍රවල ප්‍රථම උපාධි පිරිනමන විශ්ව විද්‍යාල හා අනුබද්ධ ආයතන 7 ක් ඇත. මොරටුව විශ්ව විද්‍යාලයෙහි වසර 2000 දී පිහිටුවන ලද තාක්ෂණ විද්‍යා ආයතනය මින් තවතම ආයතනය වේ. වසර 2000 දී මෙම සියළුම ආයතනයන්හි ලියාපදිංචි මුළු ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාව 3,045 ක් විය. විශ්ව විද්‍යාල ප්‍රතිපාදන කොමිෂන් සභාව විසින් උපාධි පිරිනැමීමේ තත්ත්වය ශ්‍රී ලංකා තොරතුරු තාක්ෂණ ආයතනය වෙත ද පවරන ලදී. මෙම ආයතනය තොරතුරු තාක්ෂණය පිළිබඳ ඩිප්ලෝමා සහ සහතික පත්‍ර පාඨමාලා පවත්වන රාජ්‍ය සමාගමක් ලෙස කටයුතු කරයි. මීට අනුරූප අයුරින් ශ්‍රී ලංකා නාවික හමුදාවේ නාවික සහ සමුද්‍ර විද්‍යායතනයට, විශ්ව විද්‍යාල පනත යටතේ උපාධි පිරිනමන පිළිගත් ආයතනයක තත්ත්වය පිරි නැමුණි. මෙහි පාඨමාලා කැළණිය විශ්ව විද්‍යාලයේ අධීක්ෂණය යටතේ පවත්වනු ලැබේ. නිසි පිළි ගැනීමක් ඇතොත් විශේෂයෙන්ම, තාක්ෂණික සහ ව්‍යාපාර කළමනාකරණය පිළිබඳ ක්ෂේත්‍රයන්හි උපාධි මට්ටමේ පාඨමාලා පැවැත්විය හැකි විවිධ පෞද්ගලික ආයතන ඇත. පෞද්ගලික අංශයේ අධ්‍යාපනික ආයතන කිහිපයක් දැනටමත් විදේශ විශ්ව විද්‍යාල සමග අනුබද්ධ වී උපාධි පාඨමාලා පවත්වයි.

වසර 2000 දී විශ්ව විද්‍යාල අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා මූලික පියවර කිහිපයක් ගන්නා ලදී. විශ්ව විද්‍යාල අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණයන්හි ප්‍රධාන අංශ වන්නේ විෂයමාලා ප්‍රතිසංස්කරණය, වෘත්තීය

මාර්ගෝපදේශකත්වය, අධ්‍යයන කාර්ය මණ්ඩල පුහුණුව, නව විශ්ව විද්‍යාල පනත පිළියෙල කිරීම, ගුණාත්මක බව සහතික කිරීම හා උපාධි පිරිනැමීමේ බලය පැවරීම වේ. විශ්ව විද්‍යාල ප්‍රතිපාදන කොමිෂම මගින් වසර 2000 දී අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ පිළිබඳව විශ්ව විද්‍යාල බලධාරීන් දැනුවත් කිරීම පිණිස වැඩසටහන් කිහිපයක්ම ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකා වාණිජ මණ්ඩලයෙහි උපදේශකත්වය යටතේ දැනටමත් බොහෝ විශ්ව විද්‍යාලවල වෘත්තීය මාර්ගෝපදේශකත්වය පිළිබඳ ඒකක පිහිටුවා ඇත. බොහෝ විශ්ව විද්‍යාලවල අධ්‍යයන කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා නව පත්වීම් ලබන කටයුතු වැඩසටහන සඳහා මූලික පුහුණුවක් ලබා දීම සඳහා කාර්ය මණ්ඩල සංවර්ධන ඒකක පිහිටුවා ඇත. නව විශ්ව විද්‍යාල පනත් කෙටුම්පත පිළියෙල කර ඇති අතර එය අදාළ පාර්ශවයන්ගේ අදහස් විමසීම සඳහා යොමු කර ඇත. ගත වූ වසර තුන තුළදී විශ්ව විද්‍යාල අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක කිරීමෙහි මන්දගාමී බවක් දක්නට ලැබුණ අතර, ඊට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ මූල්‍ය සම්පත් හිඟ වීම, නීතිමය බල කිරීමක් නොමැති වීම සහ ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ නිශ්චිත කාලසටහනක් නොමැති වීමය. උසස් අධ්‍යාපනය සඳහා වූ ඌන සැපයුම පිළිබඳව සලකා බලනවිට, උසස් අධ්‍යාපන පාඨමාලා පැවැත්වීම සඳහා පෞද්ගලික අංශයේ සහාය ලබා ගැනීම පිළිබඳවත්, එමගින් ඒ හා සම්බන්ධ රජයේ බර අඩු කිරීම පිළිබඳවත් බෙහෙවින් සාකච්ඡා වී ඇත. ශ්‍රම වෙළඳපොළෙහි අවශ්‍යතා සපුරාලිය හැකි සහ ඉතා හොඳ ඉල්ලුමක් ඇති පාඨමාලා සැකසීම සහ පැවැත්වීම සඳහා පෞද්ගලික අංශයට වැඩි හැකියාවක් පවතින බව තොරහසකි. මෙම කාර්යය සඳහා ගුණාත්මක බව සහතික කරන නියාමන ආයතනයක් පිහිටුවීම පූර්ව අවශ්‍යතාවයක් වනු ඇත. යෝජිත විශ්ව විද්‍යාල පනතෙහි මෙබඳු ආයතනයක් පිහිටුවීම සඳහා අවශ්‍ය නීති රීති ඇතුළත් වනු ඇත.

කාර්මික අධ්‍යාපනය හා වෘත්තීය පුහුණුව

වසර 2000 දී, කාර්මික අධ්‍යාපනය හා වෘත්තීය පුහුණුව පිළිබඳ අංශය, ජනාධිපති කාර්ය සාධක බලකායෙහි නිර්දේශ අනුව තවදුරටත් ව්‍යාප්ත විය. කාර්මික විද්‍යාල, අනෙකුත් රාජ්‍ය සහ පෞද්ගලික කාර්මික පුහුණු ආයතන සහ රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන යටතේ පාලනය වන පුහුණු ආයතන වලින් මෙම අංශය සමන්විත වේ. රැකියා විරහිත තරුණ පිරිස්, ග්‍රාමීය වනිතාවන්, පාසැල් හැර යන්නවුන්, අඩු ආදායම්ලාභීන් සහ අනෙකුත් අඩු පහසුකම් සහිත ජන කොටස්, කාර්මික අධ්‍යාපන හා වෘත්තීය පුහුණු අංශයෙහි ප්‍රධාන අපේක්ෂිත කණ්ඩායම් වේ. දැනට ක්‍රියාත්මක වන කාර්මික අධ්‍යාපන හා වෘත්තීය පුහුණුව පිළිබඳ ප්‍රතිසංස්කරණ මගින් ක්ෂේත්‍ර ගණනාවක් ආවරණය කෙරේ. ඊට කාර්මික අධ්‍යාපන හා වෘත්තීය පුහුණුව පිළිබඳ රජයේ කාර්ය භාරය, පෞද්ගලික අංශයෙහි මැදිහත් වීම, සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය, විශ්ව විද්‍යාල අධ්‍යාපනය සහ කාර්මික අධ්‍යාපනය හා වෘත්තීය පුහුණුව යන අංශ අතර ඇති සම්බන්ධතාවය, ස්වයං රැකියාවල සහ අසංවිධිත අංශයේ නිරත වූවන් සඳහා පුහුණුව ලබා දීම යනාදිය ඇතුළත් වේ.

කාර්මික අධ්‍යාපන හා වෘත්තීය පුහුණු අංශයෙහි ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන සහ නියාමන අධිකාරිය වන තෘතීය හා වෘත්තීය පුහුණු කොමිෂම විසින් මෙම අංශය විධිමත් ලෙස සංවර්ධනය කිරීම සඳහා පියවර කිහිපයක් ගෙන ඇත. වසර 2000 දී, මෙම කොමිෂම වෘත්තීය අධ්‍යාපනය සහ පුහුණු සැලසුම් ප්‍රධාන අංශ තුනක් සඳහා එනම් රබර් හා ජලාස්පික්, ආහාරපාන, වාහන තඩක්කුව සහ අළුත්වැඩියා කිරීම සඳහා සැලසුම් පිළියෙල කොට ප්‍රසිද්ධ කරන ලදී. පුහුණු පාඨමාලා සඳහා පුහුණු කිරීමේ ජාතික ප්‍රමිති සකස් කිරීමේ වැඩසටහනක් තෘතීය සහ වෘත්තීය පුහුණු කොමිෂම ආරම්භ කර ඇති අතර, එමගින් ප්‍රසිද්ධ සංවිධාන මගින් පවත්වනු ලබන පුහුණු පාඨමාලා සහතික කිරීමට පහසු වනු ඇත. කාර්මික අධ්‍යාපන හා වෘත්තීය පුහුණුව සම්බන්ධ ප්‍රමිති 29 ක් දැනට සකස් කර ඇති අතර, මේවා පාඨමාලාවල ගුණාත්මක බව සහතික කිරීම සඳහා වැදගත් කාර්ය භාරයක් ඉටු කරයි.

වසර 2000 දී, කාර්මික අධ්‍යාපන හා පුහුණු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් කාර්මික විද්‍යාල 36 ක් සඳහා නවක සිසුන් 12,902 ක් ඇතුළත් කර ගන්නා ලදී. වසර 2000 අවසන් වනවිට පාඨමාලා හැදෑරීම සඳහා ලියාපදිංචි මුළු ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාව 17,310 ක් විය. වෘත්තීය මාර්ගෝපදේශකත්ව සහ උපදෙස් සපයන මධ්‍යස්ථාන කාර්මික විද්‍යාල 6 ක මෙම වසර තුළදී පිහිටුවන ලදී. මේ අතර, ශ්‍රී ලංකා උසස් තාක්ෂණ අධ්‍යාපන ආයතනය විසින් ඉංජිනේරු, ගණකාධිකරණ, වාණිජ සහ ව්‍යාපාර අධ්‍යයනය යන උසස් ඩිප්ලෝමා පාඨමාලා දිවයිනෙහි විවිධ ප්‍රදේශවල පිහිටි විද්‍යාල 11 ක පවත්වන ලදී.

ප්‍රධාන වශයෙන් ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල වෘත්තීය පුහුණු අවශ්‍යතා ආවරණය කරන ශ්‍රී ලංකා වෘත්තීය පුහුණු අධිකාරිය සතුව ග්‍රාමීය වෘත්තීය පුහුණු මධ්‍යස්ථාන 6 ක්ද, දිස්ත්‍රික් පුහුණු මධ්‍යස්ථාන 13 ක්ද, දිවයිනේ විවිධ ප්‍රදේශවල පිහිටුවා ඇත. වසර 2000 අවසන් වනවිට වෘත්තීය පුහුණු අධිකාරියේ ලියාපදිංචිව සිටි මුළු ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාව 18,927 කි. වසර 2000 තුළදී ජාතික ආධුනිකත්ව හා කාර්මික පුහුණු අධිකාරිය මගින් පාඨමාලා 180 ක් පමණ පවත්වන ලද අතර ශිෂ්‍යයින් 231,777 ක් පමණ පාඨමාලා සඳහා ඇතුළත් කර ගන්නා ලදී.

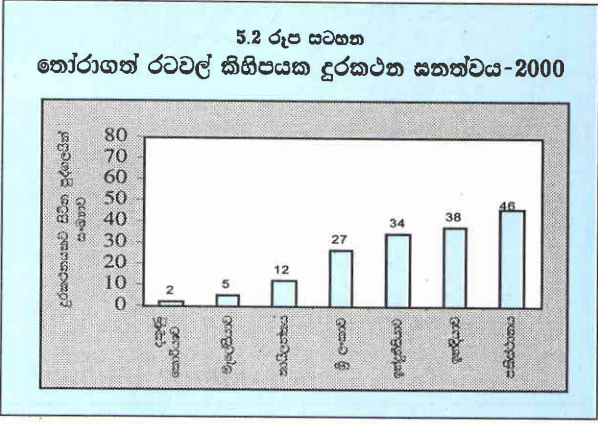
5.4 පණිවුඩ හුවමාරු සේවා

විදුලි සංදේශ සේවය

විදුලි සංදේශ අංශයේ මෑත වසරවලදී සිදුවූ වේගවත් වර්ධනය, 2000 වර්ෂයේදීද අඛණ්ඩව දක්නට ලැබුණි. ග්‍රාහක සංඛ්‍යාව අනුව බලනවිට විදුලි සංදේශ අංශය 2000 වර්ෂයේදී තුනෙන් එකකින් පමණ ප්‍රසාරණය විය. 1999 දීද ඊට සමාන වර්ධනයක් දක්නට ලැබුණි. 2000 වර්ෂයේදී ජංගම දුරකථනද ඇතුළුව දුරකථන සේවාවන්හි ග්‍රාහක සංඛ්‍යාව දශ ලක්ෂය ඉක්මවීය. මෑත වසරවලදී විදුලි සංදේශ අංශයේ දක්නට ලැබුණු සීඝ්‍ර වර්ධනයට මූලික හේතුව වන්නේ

1990 ගණන්වල ආරම්භයේදී විදුලි සංදේශ සේවා අංශය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම සහ ඉන්පසු ශ්‍රී ලංකා ටෙලිකොම් සමාගම (ශ්‍රී.ලං.ටෙ.) 1997 දී පෞද්ගලිකරණය කිරීමයි. 2000 වර්ෂය අවසාන වනවිට ශ්‍රී.ලං.ටෙ. ඇතුළුව, පෞද්ගලික විදුලි සංදේශ ආයතන 37 ක් ක්‍රියාත්මක වෙමින් පැවතින. රට තුළ ස්ථාවර දුරකථන පහසුකම් සපයන සමාගම් තුනක් පැවති අතර සමාගම් 4 ක් ජංගම දුරකථන සේවා සැපයුණ. දුරකථන ඝනත්වය (පුද්ගලයින් 100 කට ඇති දුරකථන සංඛ්‍යාව) 1999 දී 3.5 සිට 2000 දී 4 දක්වා ඉහළ ගියේය. ජංගම දුරකථන සඳහා ග්‍රාහක ජාලය 2000 වර්ෂයේදී සියයට 75 කටත් අධික වේගවත් වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළේය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ජංගම දුරකථන ඇතුළත්ව, දුරකථන ඝනත්වය 1999 දී සියයට 4.4 ක සිට 2000 දී සියයට 6.3 දක්වා ඉහළ ගියේය.

විදුලි සංදේශ තාක්ෂණයේ වේගවත් වර්ධනය සමඟ සාමාන්‍ය දුරකථනය සහ දත්ත සන්නිවේදනය ඒකාබද්ධ කරමින් සියළු පණිවුඩ හුවමාරු මාධ්‍යයන්, එනම් අන්තර් ජාලය, විද්‍යුත් තැපෑල, රූපවාහිනිය, ගුවන්විදුලිය, දෘෂ්‍ය සංවාද පැවැත්වීම, ව්‍යාපාරික පණිවුඩ හුවමාරුව ආදිය කේන්ද්‍රගත කිරීමට උපකාර වී ඇත. පෞද්ගලික අංශයේ මූලිකත්වයෙන් යුත් ශ්‍රී ලංකාවේ වත්මන් විදුලි සංදේශ අංශය පාරිභෝගිකයාට වඩා හොඳ සේවාවක් ලබා දීම සඳහා නව තාක්ෂණය යොදා ගැනීමේ ඉතා ඉහල මට්ටමක පවතී. කෙසේ නමුත්, තවදුරටත් වඩා යහපත් ක්‍රියාකාරීත්වයක් අපේක්ෂා කිරීමට නම් ආයෝජකයන් සඳහා හිතකර පරිසරයක් ඇති කිරීම, ආරවුල් තිරවුල් කිරීම වේගවත් කිරීම, අහිතකර තරඟකාරිත්වය තුරන් කිරීම, විදුලි සංදේශ පහසුකම් රට පුරා ව්‍යාප්ත කිරීම සහ පාරිභෝගිකයන්ගේ යහපත පිළිබඳ සුපරීක්ෂාකාරී වීම පිණිස නියාමන කටයුතු තවදුරටත් ශක්තිමත් කළයුතුය. මේ සම්බන්ධයෙන් 1990 ගණන්වලදී විදුලි සංදේශ අංශයට හඳුන්වා දුන් ප්‍රතිසංවිධාන, අඩු පිරිවැයකින් සහ සමස්ථ ජනතාවටම සේවා සැපයෙන පදනමකින්, නවීන විදුලි සංදේශ ක්‍රම සැපයීමේ දිගුකාලීන දෘෂ්ටිකෝණයක් යුතුව නැවත දිශාගත කිරීම වර්තමානයේදී අවශ්‍යව ඇත.

2000 වර්ෂයේදී ශ්‍රී ලං.ටෙ. සපයන ලද විදුලි සංදේශ සේවාවන් සැලකිය යුතු පරිදි වර්ධනය විය. ශ්‍රී ලං.ටෙ.,

ස්ථාවර දුරකථන හා ජාත්‍යන්තර දුරකථන සේවාවන්හි ඒකාධිකාරීත්වය අඛණ්ඩව පවත්වා ගනු ලැබිණ. ජාත්‍යන්තර දුරකථන සඳහා වූ ඒකාධිකාරය 2002 දී අවසන් වීමට නියමිතය. ශ්‍රී ලං.වෙ. සමාගම සිය මැදිකාලීන ආයෝජන සැලසුම 2000 වර්ෂයේදී සම්පූර්ණ කළ බැවින්, වර්ෂය තුළදී සපයනු ලැබූ නව දුරකථන සම්බන්ධතා ප්‍රමාණය 1999 දී සපයන ලද ප්‍රමාණයට වඩා අඩු විය. 2000 වර්ෂයේදී කොළඹ නාගරික සීමාවෙන් පිටත ග්‍රාහක ජාලය කොළඹ නාගරික ප්‍රදේශයට වඩා වේගයෙන් වර්ධනය විය.

මේ අතර, වර්ෂය තුළදී ජාත්‍යන්තර දුරකථන යතුරු ප්‍රමාණය සියයට 16 කින් වැඩි විය. ශ්‍රී.ලං.වෙ. විසින් සපයනු ලබන ස්ථිර දුරකථන සඳහා ඉල්ලුම අඛණ්ඩව ඉහළ ගියේය. 2000 වර්ෂය අවසානයේදී ශ්‍රී.ලං.වෙ. දුරකථන සඳහා ලියාපදිංචි අයදුම්කරුවන් සංඛ්‍යාව සියයට 5 කින් වර්ධනය විය. පොරොත්තු ලේඛණයේ සිටින මුළු සංඛ්‍යාවෙන් සියයට 87 ක් පමණ කොළඹ නාගරික සීමාවෙන් පිටත පදිංචි අයදුම්කරුවන් වේ.

5.5 සංඛ්‍යා සටහන
තැපැල් හා විදුලි සංදේශ සේවාවේ වර්ධනය

ශීර්ෂය	1998	1999	2000(අ)	ප්‍රතිශත වෙනස	
				1999	2000(අ)
1. තැපැල් සේවය					
තැපැල් බෙදීම් කොට්ඨාශ ගණන	6,729	6,729	6,729	0.0	0.0
තැපැල් කාර්යාල සංඛ්‍යාව	4,362	4,438	4,488	1.7	1.1
රාජ්‍ය අංශය	4,036	4,040	4,049	0.1	0.2
පෞද්ගලික අංශය	250	298	316	19.2	6.0
ග්‍රාමීය නියෝජිත තැපැල් කාර්යාල	76	100	113	31.6	13.0
වතු නියෝජිත තැපැල් කාර්යාල	-	-	10	-	-
තැපැල් කාර්යාලයකින් සේවාව ලබන ප්‍රදේශ(ව.කි.මී.)	15.0	14.8	14.6	0.0	0.0
තැපැල් කාර්යාලයකින් සේවාව ලබන ජන සංඛ්‍යාව	4,304	4,338	4,243	0.8	-2.2
එක් පදිංචිකරුවෙකුට ලැබුණු ලිපි සංඛ්‍යාව	23	23	25	0.0	8.7
2. විදුලි සංදේශ සේවය					
2.1 සීමාසහිත ශ්‍රී ලංකා ටෙලිකොම් සමාගම					
දුරකථන සංඛ්‍යාව	455,598	580,199	653,144	27.3	12.6
අළුතින් දෙනු ලැබූ දුරකථන සංඛ්‍යාව	143,075	133,709	90,647	-6.5	-32.2
පොරොත්තු ලේඛනයේ සිටින සංඛ්‍යාව	224,411	236,225	248,486	5.3	5.2
දුරකථන සඳහා ප්‍රකාශිත ඉල්ලුම (සංඛ්‍යාව)	680,009	816,424	901,630	20.1	10.4
දුරකථන ඝණත්වය (පුද්ගලයින් 100 කට දුරකථන සංඛ්‍යාව)	2.43	3.05	3.38	25.5	10.8
2.2 අනෙකුත් පෞද්ගලික අංශය					
සෙලියුලර් දුරකථන					
සැපයුම්කරුවන්ගේ සංඛ්‍යාව	4	4	4	0.0	0.0
ග්‍රාහක සංඛ්‍යාව	174,202	256,665	451,269	47.3	75.8
මුළු සමුච්චිත ආයෝජනය (රු.දශලක්ෂ)	8,842	9,941	9,961	12.4	0.2
පොදු දුරකථන කුටි					
සැපයුම්කරුවන්ගේ සංඛ්‍යාව	6	6	6	0.0	0.0
දුරකථන කුටි සංඛ්‍යාව	4,761	5,799	8,186	21.8	41.2
මුළු සමුච්චිත ආයෝජනය (රු.දශලක්ෂ)	1,064	1,084	1,085	1.9	...
රේඩියෝ සේවාව					
සැපයුම්කරුවන්ගේ සංඛ්‍යාව	5	4	4	-20.0	0.0
ග්‍රාහක සංඛ්‍යාව	10,511	10,300	7,009	-2.0	-32.0
මුළු සමුච්චිත ආයෝජනය (රු.දශලක්ෂ)	222	222	222	0.0	0.0
දත්ත නිවේදන සේවා					
සැපයුම්කරුවන්ගේ සංඛ්‍යාව	10	20	21	100.0	5.0
ග්‍රාහක සංඛ්‍යාව	20,789	26,968	ලැ.නො.	29.7	
ඉන් : ඊමේල් සහ අන්තර්ජාලය සඳහා ග්‍රාහක සංඛ්‍යාව	18,984	25,535	40,497	34.5	58.6
මුළු සමුච්චිත ආයෝජනය (රු.දශලක්ෂ)	768	854	911	11.2	6.7
ෆැක්ස් රහිත දුරකථන					
සැපයුම්කරුවන්ගේ සංඛ්‍යාව	2	2	2	0.0	0.0
ග්‍රාහක සංඛ්‍යාව	67,931	91,717	114,267	35.0	24.6
මුළු සමුච්චිත ආයෝජනය (රු.දශලක්ෂ)	9,291	12,762	14,779	37.4	15.8

(අ) තාවකාලික

මූලාශ්‍රය : තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුව
සීමාසහිත ශ්‍රී ලංකා ටෙලිකොම් සමාගම
ශ්‍රී ලංකා විදුලි සංදේශ නියාමන කොමිෂම

2000 වර්ෂයේ ජාත්‍යන්තර සෘජු දුරකථන (IDD) ඇමතුම් ධාරිතාවය වැඩි කිරීමත් සමඟ දුරකථන ඇමතුමක් සම්පූර්ණ කිරීමේ අනුපාතය සියයට 60 - 70 දක්වා වැඩි වෙමින් ශ්‍රී.ලං.ටෙ. ජාලයේ කාර්යක්ෂමතාවය වර්ධනය විය. වාර්තා කරනු ලබන දෝෂ ක්ෂණිකව නිවැරදි කිරීම සඳහා පියවර ගනිමින්, ශ්‍රී ලං.ටෙ. දුරකථනවල දෝෂ සිදු වීමේ අනුපාතය අඩු කිරීම පිණිස නවීන කටයුතු කෙරෙහි විශේෂ අවධානයක් යොමු කරනු ලැබිණි.

පසුගිය වර්ෂවලදී ආරම්භ කළ ප්‍රධාන විදුලි සංදේශ සංවර්ධන ව්‍යාපෘති වලින් වැඩි ප්‍රමාණයක් 2000 වර්ෂය අවසන් වන විට සම්පූර්ණ කරනු ලැබිණි. 1999 වර්ෂයේදී ශ්‍රී.ලං.ටෙ. සමාගම මගින් විදුලි සංදේශ අංශයෙහි ආයෝජනය කරන ලද රුපියල් දශ ලක්ෂ 14,992 හා සසඳ බලනවිට, 2000 වර්ෂයේදී ආයෝජනය කරනු ලැබූ රුපියල් දශ ලක්ෂ 8,700 කි. 2000 වර්ෂයේදී ශ්‍රී ලං.ටෙ. සමාගමේ ආයෝජන වියදමින් කොටසක් රැස් කර ගැනීම සඳහා රුපියල් දශ ලක්ෂ 1,500 ක වටිනාකමින් යුත් ණයකර නිකුත් කරනු ලැබිණි. එයට අමතරව ජාත්‍යන්තර සහයෝගිතාව පිළිබඳ ජපාන බැංකුව (JBIC), ස්වීඩන් ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන ආයතනය (SIDA), සහ කොරියානු ආර්ථික සංවර්ධන සහයෝගිතා අරමුදල (EDCF) යන ආයතනවල මූල්‍ය ආධාර යටතේ විදුලි සංදේශ ව්‍යාපෘතීන් කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබිණි.

2000 වර්ෂයේදී ශ්‍රී.ලං.ටෙ. සමාගමේ ආදායම රුපියල් දශ ලක්ෂ 19,385 දක්වා සියයට 6 කින් වර්ධනය වූ අතර, 1999 වර්ෂයේදී එම වර්ධනය සියයට 9 ක් විය. ග්‍රාහක ජාලයේ ප්‍රසාරණය හා දුරකථන ගාස්තු ඉහළ නැංවීම නිසා දේශීය ආදායම ඉහළ ගියද, වර්ෂය තුළදී විදේශ විනිමය ඉපයීම්වල පහත වැටීම නිසා ආදායමේ වර්ධනය සුළු වශයෙන් පහත හෙළිය. දුරකථන ගාස්තු තුළනය කිරීමේ මූලික අරමුණින් යුතුව දේශීය ඇමතුම් ගාස්තු සියයට 20 කින් පමණ ඉහළ දමනු අතර, ජාත්‍යන්තර සෘජු දුරකථන ඇමතුම් ගාස්තු සියයට 8 කින් පහත හෙලනු ලැබිණි. 1998 දී ආරම්භ කරනු ලැබූ ගාස්තු තුළනය කිරීමේ ක්‍රියාවලිය ජාත්‍යන්තර ඇමතුම් වලින් දේශීය ඇමතුම්වලට ලැබෙන හරස් සහනාධාරය සම්පූර්ණයෙන්ම අහෝසි වනතුරු හෝ සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වනතුරු අඛණ්ඩව කරගෙන යනු ඇත. මේ අතර ශ්‍රී ලං.ටෙ. සමාගමේ මෙහෙයුම් පිරිවැය රුපියල් දශ ලක්ෂ 14,534 දක්වා සියයට 10 කින් ඉහළ ගියේය. පසුගිය වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ලාභය හා සසඳ බලනවිට, 2000 වර්ෂයේ රුපියල් දශ ලක්ෂ 4,851 ක් වූ මෙහෙයුම් ලාභය සියයට 5 කින් පහත වැටුණි.

ශ්‍රී ලංකාවේ වර්තමාන විදුලි සංදේශ සේවා වෙළඳපොළෙහි තරඟකාරිත්වය වර්ධනය වෙමින් පවතී. විශේෂයෙන්ම ජංගම දුරකථන සේවා, දත්ත සන්නිවේදන සේවා, රැහැන් රහිත දුරකථන සේවා සහ පොදු දුරකථන සේවා සඳහා මෙම තරඟකාරිත්වය දක්නට ඇත. වර්තමානයේදී, ජංගම දුරකථන අපේක්ෂා කරන බොහෝ දෙනෙකුට එය දැරිය හැකි මිල මට්ටමක පවතින අතර අන්තර්ජාල සහ විද්‍යුත් තැපැල් සේවාවන් සඳහා දායක මුදල් සැලකිය යුතු පරිදි පහත වැටී ඇත. විදුලි සංදේශ අංශයේ සමුච්චිත ආයෝජනය (ශ්‍රී ලං.ටෙ. හැර) කලින් වර්ෂයේදී පැවති රුපියල් බිලියන 24 සිට රුපියල් බිලියන

27 දක්වා ඉහළ ගියේය. 2000 වර්ෂයේදී ජංගම දුරකථන සඳහා ග්‍රාහකයන් සංඛ්‍යාව තියුණු ලෙස ඉහළ ගියේය. 2000 වර්ෂය අවසන් වනවිට මෙම අංශයේ සමුච්චිත ආයෝජනය රුපියල් දශ ලක්ෂ 9,961 ක් විය. රැහැන් රහිත දුරකථන සැපයුම්කරුවන් දෙදෙනෙක් සිටින අතර 2000 වර්ෂයේදී රැහැන් රහිත දුරකථන සැපයුම සියයට 25 කින් ඉහළ ගියේය. 2000 වර්ෂයේදී, සැපයුම්කරුවන් 6 දෙනෙකු විසින් සපයනු ලැබූ පොදු දුරකථන කුටි සංඛ්‍යාව සියයට 41 කින් ඉහළ ගියේය. විද්‍යුත් තැපැල් සහ අන්තර්ජාල ග්‍රාහක ජාලය ඉහළ යාම හේතුවෙන්, 2000 වර්ෂයේදී දත්ත සන්නිවේදන සේවාවෙහි සැලකිය යුතු වර්ධනයක් වාර්තා විය. කෙසේ නමුත්, රේඛීයෝ පේජින් සේවාවෙහි ග්‍රාහක සංඛ්‍යාව, වර්තමානයේදී වඩා අඩු මිලකට ලබා ගත හැකි ජංගම දුරකථන සේවාවට මාරු වීම නිසා, තවදුරටත් පහත වැටිණි.

තැපැල් සේවය

විදුලි සංදේශ තාක්ෂණයේ සීඝ්‍ර වර්ධනයත් සමඟම, කඩිනම්, විශ්වසනීය, පහසු සහ අඩු පිරිවැයක් සහිත නවීන විද්‍යුත් සන්නිවේදන ක්‍රම මගින් සම්ප්‍රදයික තැපැල් සේවාව අභියෝගයට ලක් වී ඇත. මෙම තත්ත්වය මනාව හඳුනා ගනිමින්, සමාජයේ අවශ්‍යතාවයන් සහ වෙළඳපළ සඳහා යොමු වූ ආර්ථිකයක අවශ්‍යතා සැලකිල්ලට ගෙන තැපැල් අංශය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම සඳහා රජය සැලසුම් සකස් කර ඇත. ඒ අනුව, තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුව ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම සඳහා ව්‍යවස්ථා කෙටුම්පතක් පිළියෙල කර ඇති අතර එය පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කිරීමට පෙර තවදුරටත් විමසා බැලීම සඳහා දැනට කමිටුවක් වෙත යොමු කර ඇත. මේ අතර දැනට පවතින පරිපාලන රාමුව තුළම, ලෝක බැංකුවේ සහයෝගය ඇතිව, තෝරා ගත් තැපැල් කාර්යාල කිහිපයක් නවීකරණය කිරීමේ වැඩසටහනක් තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුව ආරම්භ කර ඇත.

වතු අංශයේ තැපැල් සේවාව සංවර්ධනය කිරීම සඳහා විශේෂ අවධානයක් යොමු කරමින්, 2000 වසරේදී තැපැල් කාර්යාල ජාලය තවදුරටත් ප්‍රසාරණය කෙරිණි. ප්‍රථම වතාවට වතු නියෝජිත තැපැල් කාර්යාල 10 ක් 2000 වසර තුළදී ස්ථාපනය කරන ලදී. ඒ හේතුවෙන් 2000 දී එක් තැපැල් කාර්යාලයකින් සේවය සැලසෙන ප්‍රදේශය වර්ග කිලෝ මීටර් 14.6 දක්වා සුළු වශයෙන් අඩු වූ අතර, එක් තැපැල් කාර්යාලයකින් සේවය සැලසෙන ජනගහණය සියයට 2 කින් අඩු වී 4,243 ක් විය. සාමාන්‍යයෙන් එක් පුද්ගලයකු වෙනුවෙන් තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුව මෙහෙයවනු ලැබූ ලිපි සංඛ්‍යාව වර්ධනය වී ඇත. එමෙන්ම, රාජ්‍ය අංශයේ තැපැල් කාර්යාල මගින් මෙහෙයවනු ලැබූ දේශීය සහ විදේශීය තැපැල් භාණ්ඩ සංඛ්‍යාවෙහි වර්ධනයක් දක්නට ලැබුණි.

තැපැල් භාණ්ඩ සහ අනෙකුත් පාරිභෝගික භාණ්ඩ අලෙවිය සඳහා නියාමක ව්‍යාපෘතියක් වශයෙන් 1999 දී ආරම්භ කළ නව තැපැල් වෙළඳසැල් සංකල්පය, තවත් තැපැල් වෙළඳසැල් 6 ක් විවෘත කරමින් 2000 වසරේදී

තවදුරටත් ප්‍රසාරණය කෙරිණි. තැපැල් ෆැක්ස් සේවය සහ ෆැක්ස් මුදල් ඇණවුම් සේවයද තවදුරටත් ව්‍යාප්ත කළ අතර, 2000 වර්ෂය අවසානයේදී තැපැල් කාර්යාල 192 කට එම පහසුකම් ලබා දී තිබුණි. තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුව දැනටමත් උතුරු පලාත හැර අනෙක් සෑම දිස්ත්‍රික්කයක්ම ආවරණය වන පරිදි ප්‍රධාන තැපැල් කාර්යාල 28 කට ඊ-මේල් පහසුකම් ලබා දී ඇත. ජාත්‍යන්තර අධිවේගී තැපැල් සේවය (IEMS) සහ දේශීය අධිවේගී තැපැල් සේවයද ජනතාව අතර ජනප්‍රිය වෙමින් පවතී. 2000 වසර තුළදී උප තැපැල් කාර්යාල 930 කට දුරකථන පහසුකම් ලබා දී ඇත. මෙයට අමතරව, තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුව ශ්‍රී ලංකා මුද්දර කාර්යාංශයෙහි සේවාවන් පුළුල් කිරීම සඳහා විද්‍යුත් වාණිජ්‍ය සේවාවක් ආරම්භ කළ අතර, අන්තර් ජාලය සහ ඊ-මේල් හරහා විදේශ රැකියා අයදුම්පත් ඉදිරිපත් කිරීමද ආරම්භ කරන ලදී. මෙම අරමුණු වෙනුවෙන් දෙපාර්තමේන්තුවෙහි තොරතුරු තාක්ෂණ ඒකකයක්ද ආරම්භ කරන ලදී. මෙම වසර තුළදී රුපියල් දශ ලක්ෂ 163 ක වියදමින් තව තැපැල් කාර්යාල ගොඩනැගිලි 25 ක් ඉදිකර ඇත.

තැපැල් ප්‍රතිසංස්කරණය කෙරෙහි උනන්දුවක් දක්වන විවිධ අංශයන්හි විරෝධතාවයන් නිසා තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුව සඳහා නිර්දේශිත ප්‍රතිසංස්කරණ කටයුතු අනවශ්‍ය ලෙස ප්‍රමාද වී ඇත. ලොව පුරා තැපැල් සේවාවන්හි වෙනස් වන කාර්ය භාරය සැලකිල්ලට ගෙන දේශීය තැපැල් සේවාවේ සාර්ථකත්වය සඳහා එහි කාර්යයන් ප්‍රතිසංවිධානය කිරීම අවශ්‍යයෙන්ම කළ යුතුව ඇත. මේ සඳහා තැපැල් කාර්යාලයන්හි සේවාවන් පෞද්ගලික අංශය සමග තරඟකාරීත්වයක් ලබා දිය හැකි බැංකු කටයුතු, රක්ෂණ, සමාජ ආරක්ෂණ සහ තොරතුරු තාක්ෂණය වැනි පුළුල් ක්ෂේත්‍රයන් දක්වා ව්‍යාප්ත කළයුතු බව සඳහන් කිරීම වැදගත් වේ. කෙසේ වුවත්, උක්ත සේවාවන් සඳහා පෞද්ගලික අංශය සමග කියුණු තරඟකාරීත්වයක් ලබා දීමට නම්, තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුව එහි ප්‍රතිසංස්කරණ කටයුතු ක්‍රියාත්මක කළයුතු අතර අඩු පිරිවැයක් යටතේ කාර්යක්ෂම සේවාවක් සැපයිය යුතුව ඇත.

2000 වර්ෂයේදී තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුවේ මුළු ආදායම රුපියල් දශ ලක්ෂ 2,033 දක්වා සියයට 7 කින් වැඩි විය. මෙහෙයුම් පිරිවැය රුපියල් දශ ලක්ෂ 2,221 ක් වූ බැවින් 2000 දී එහි මෙහෙයුම් අලාභය රුපියල් දශ ලක්ෂ 188 ක් විය. තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුවේ එවැනි අලාභයන් වර්ෂ ගණනාවක සිට අඛණ්ඩව දක්නට ලැබුණු ලක්ෂණයකි.

5.5 බලශක්තිය

ජල විදුලිබල උත්පාදනය සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වීම හා බොර තෙල් වෙළඳපොළේ පැවති අර්බුදකාරී තත්ත්වය 2000 වසරේ බලශක්ති සැපයුම කෙරෙහි අහිතකර ලෙස බලපෑවේය. විදුලි බලය සහ බනිජ තෙල් නිෂ්පාදිත සඳහා ඉල්ලුම පිළිවෙලින් සියයට 9 කින් සහ සියයට 14 කින් වර්ධනය විය. ජල විදුලිබලාගාර ආශ්‍රිත ප්‍රදේශවල පැවති නියඟය ජල විදුලිබල උත්පාදනයට දැඩි බලපෑමක් එල්ල කරන ලදී. 2000 වර්ෂයේ ඔක්තෝබර් මාසයේදී හැර වසරේ

සෑම මාසයකම විදුලි බලාගාර ආශ්‍රිත ජලාශවල ජල ධාරිතාව සියයට 50 කට වඩා අඩු මට්ටමක පැවතිණි. 2000 වසර ආරම්භයේදී සියයට 44 ක් ලෙස පැවැති ජල මට්ටම එම වසර මැද භාගය වනවිට ක්‍රමයෙන් සියයට 16 දක්වා අඩු වූ හෙයින් ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයට (ලං.වි.ම.) පිරිවැය අධික තාප විදුලිබල උත්පාදනය වීශාල ලෙස වැඩි කිරීමට සිදුවිය. ස්ථාපිත තාප විදුලිබල ධාරිතාවයද ප්‍රමාණවත් නොවූ බැවින්, ලං.වි.ම. පුද්ගලික අංශයෙන්ද විදුලි බලාගාර කීපයක් තාවකාලිකව කුලියට ලබා ගත්තේය. එමනිසා විදුලි උත්පාදන පිරිවැය තවදුරටත් වර්ධනය විය. 2000 වසරේ ජුනි මස සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි විදුලිබල ගාස්තුව සියයට 6 කින් පමණ වැඩි කළද, එය ඉහළ යන උත්පාදන පිරිවැය පියවීමට ප්‍රමාණවත් නොවීය. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් ලං.වි.ම.ට 2000 වසර අවසාන භාගය වනවිට බැරැරුම් මූල්‍ය දුෂ්කරතාවලට මුහුණ දීමට සිදුවිය. බනිජ තෙල් නිෂ්පාදිත අංශය පිළිබඳව සළකා බලනවිට, 2000 වර්ෂයේදී බොර තෙල් බැරලයක සාමාන්‍ය ආනයන මිල එ.ජ.ඩො. 28.30 දක්වා සියයට 50 ක පමණ කියුණු වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. බනිජ තෙල් ආනයන මිල ගණන්වල වෙනස්වීම්වලට අනුරූපව දේශීය මිල ගණන් වෙනස් කිරීමේ තමා ක්‍රමයක් නොපවතින බැවින්, ලංකා බනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාවේ (ලං.බ.නී.ස.) මූල්‍ය තත්ත්වය ක්‍රමයෙන් පිරිහීමට ලක්විය. මේ නිසා, ලං.බ.නී.ස.ට, සිය මූල්‍ය කටයුතු සඳහා බොහෝදුරට බැංකු ණය මත රැඳීමට සිදු විය. කෙසේ වෙතත්, රජය විසින් ලං.බ.නී.ස.වේ අලාභය අවම කර ගැනීම සඳහා බනිජ තෙල් නිෂ්පාදිතවල මිල ගණන් වැඩි කිරීමට අවස්ථා හතරකදී අවසර දෙන ලදී.

විදුලිබලය

2000 වසරේදී ස්ථාපිත විදුලිබල ධාරිතාවය මෙගාවොට් 1,779 දක්වා සියයට 5 කින් වර්ධනය විය. මෙගාවොට් 60 ක ධාරිතාවයක් සහිත බත්තල් මත සවි කරන ලද විදුලි බලාගාරය සහ ලක්දතවි (පුද්ගලික) සමාගම විසින් මෙගාවොට් 21 ක ධාරිතාවයකින් යුත් ඩීසල් විදුලි බලාගාරයක් ස්ථාපිත කිරීම නිසා 1999 දී මුළු ධාරිතාවයෙන් සියයට 6 ක් වූ පෞද්ගලික විදුලිබල උත්පාදකයින්ගේ දායකත්වය, 2000 දී සියයට 10 දක්වා වර්ධනය විය. ලං.වි.ම.ගේ ස්ථාපිත ධාරිතාවය මෙගාවොට් 1,593 ක් ලෙස 2000 වසරේදී ද නොවෙනස්ව පැවති අතර, එය මෙගාවොට් 1,137 ක ජල විදුලිබල ධාරිතාවයකින්ද, මෙගාවොට් 453 ක තාපබල ධාරිතාවයකින්ද, මෙගාවොට් 3 ක සුළං විදුලිබල ධාරිතාවයකින්ද සමන්විත විය. පෞද්ගලික අංශයේ තාප විදුලිබල ධාරිතාවය වර්ධනය වීම නිසා, පෙර වසරේ සියයට 67 ක් වූ ජල විදුලිබලය මත ඇති රැඳියාව 2000 දී සියයට 65 දක්වා පහත වැටුණි. 2000 වසරේදී ජල විදුලිබල ධාරිතාවය ප්‍රශස්ත මට්ටමින් උපයෝගී කර ගැනීමට නොහැකි වූ බැවින්, විදුලිබල ඉල්ලුම සපුරාලීම සඳහා ලං.වි.ම.ට තාවකාලික පදනමක් යටතේ පුද්ගලික විදුලි බලාගාර කීපයක් කුලියට ගැනීමට සිදු විය. 2000 වසර අවසානයේ කුලියට ගත් විදුලිබලාගාරවල ධාරිතාවය මෙගාවොට් 58 ක් විය.

2000 වසරේ මුළු විදුලිබල උත්පාදනය ගි.වො. පැය 6,843 දක්වා සියයට 11 කින් වර්ධනය විය. මුළු විදුලිබල උත්පාදනයෙහි, ජල විදුලිබල උත්පාදනයේ දයකත්වය 1999 දී සියයට 67 සිට 2000 වසරේදී සියයට 46 දක්වා පහත වැටිණි. ලං.වි.ම. විසින් උත්පාදනය කරන ලද ජල විදුලිබල ප්‍රමාණය පහත වැටීම මෙයට බලපෑ ප්‍රධාන හේතුවයි. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ලං.වි.ම.හි තාපබල උත්පාදනය සියයට 58 කින් කියුණු ලෙස වර්ධනය වූ අතර, පුද්ගලික අංශයෙන් මිලදී ගන්නා ලද තාප විදුලිබල ප්‍රමාණයද සියයට 81 කින් වර්ධනය විය. මුළු විදුලිබල උත්පාදනයෙහි පෞද්ගලික අංශයේ දයකත්වය 1999 දී සියයට 8 සිට 2000 වසරේදී සියයට 14 දක්වා සැලකිය යුතු පරිදි වැඩි විය. මීට ප්‍රධාන වශයෙන්, 2000 ජුනි මාසයේ සිට බත්තර මත සවි කරන ලද විදුලි බලාගාරය ක්‍රියාත්මක කිරීම

හේතු විය. කුඩා ජලවිදුලි බලාගාර කීපයක් විදුලිබල පද්ධතියට එක් කිරීම නිසා 2000 වසරේදී පෞද්ගලික කුඩා විදුලි බලාගාරවල විදුලිය උත්පාදනය පෙර වර්ෂයට වඩා දෙගුණයකින් වැඩි විය. කුලියට ගත් විදුලි බලාගාර මගින් ගි.වො.පැය 364 ක විදුලි බලයක් ජාතික විදුලිබල පද්ධතියට එක් කරන ලද අතර ස්වයං විදුලිබල උත්පාදන යෝජනා ක්‍රම මගින්ද ගි.වො. පැය 157 ක විදුලිය ප්‍රමාණයක් වසර තුළදී ජාතික විදුලිබල පද්ධතියට එක් කරන ලදී.

1999 වසරට වඩා 2000 වසරේදී විදුලිබල පරිභෝජනය සීඝ්‍ර ලෙස වර්ධනය විය. ප්‍රධාන වශයෙන් මෙයට හේතු වූයේ ගෘහස්ථ අංශයේ පාරිභෝගික සංඛ්‍යාව සියයට 10 කින් ප්‍රසාරණය වීම නිසා, එම අංශයේ විදුලි පරිභෝජනය වර්ධනය වීමයි. 1999 දී සියයට 54 ක් ලෙස ඇස්තමේන්තු කරන ලද විදුලිබලය සහිත කුටුම්භ සංඛ්‍යාව, 2000 වසර

5.6 සංඛ්‍යා සටහන
විදුලිබල අංශයේ ක්‍රියාකාරීත්වය

ශීර්ෂය	ඒකක	වසර			ප්‍රතිශත වෙනස	
		1998	1999	2000(අ)	1999	2000(අ)
ලබාගත හැකි ධාරිතාව	මෙගාවොට්	1,636	1,691	1,837	3	9
ස්ථාපිත ධාරිතාව	"	1,636	1,691	1,779	3	5
ලං.වි.ම. - ජලබලය	"	1,137	1,137	1,137	0	0
තාපබලය	"	405	453	453	12	0
සුළං	"	-	3	3	-	0
පෞද්ගලික - ජලබලය	"	2	6	12	200	100
තාපබලය	"	92	92	174	0	89
කුලියට ගත් පෞද්ගලික	"	-	-	58	-	-
ජනනය කළ ඒකක	ගිගාවොට් පැය	5,683	6,184	6,843	9	11
ලං.වි.ම. - ජල බලය	"	3,909	4,152	3,154	6	-24
තාප බලය	"	1,246	1,396	2,205	12	58
සුළං	"	-	3	3	-	0
පෞද්ගලික - ජලබලය	"	6	18	43	200	139
තාපබලය	"	390	507	917	30	81
කුලියට ගත් පෞද්ගලික	"	18	-	364	0	-
ස්වයං තාපබල උත්පාදනය	"	114	108	157	-5	45
මුළු අලෙවිය (ලං.වි.ම)	"	4,521	4,809	5,259	6	9
ගෘහස්ථ	"	1,378	1,555	1,732	13	11
කාර්මික(ආ)	"	1,614	1,613	1,755	0	9
වාණිජ	"	758	829	895	9	8
ලං.වි.සමාගම	"	722	762	825	6	8
විදි ආලෝක කිරීම	"	49	50	52	1	4
ලං.වි.සමාගමේ විදුලි අලෙවියේ සංයුතිය	"	661	707	755	7	7
ගෘහස්ථ හා ආගමික	"	315	340	367	8	8
කර්මාන්ත	"	173	184	193	6	5
වාණිජ	"	119	130	143	9	10
විදි ආලෝක කිරීම	"	15	15	16	0	7
වෙනත්	"	39	37	36	-3	-5
විදුලිබල පද්ධති පාඩුව						
ලං.වි.ම.	%	18.8	20.9	21.3	11.2	2.0
ලං.වි.සමාගම	%	8.4	7.2	8.5	-14.3	18.0
සමස්ත	%	19.9	21.8	22.4	9.5	2.8
පාරිභෝගිකයින් සංඛ්‍යාව(ඇ)	සංඛ්‍යාව	2,333,560	2,570,177	2,817,769	10	10
ගෘහස්ථ හා ආගමික	"	2,053,772	2,268,805	2,493,412	10	10
කාර්මික	"	27,832	29,303	31,131	5	6
වාණිජ	"	251,956	272,069	293,226	8	8

(අ) තාවකාලික
(ආ) ස්වයං-විදුලි උත්පාදනය හැර
(ඇ) ලංකා විදුලි (පුද්ගලික) සමාගමේ පාරිභෝගිකයින්ද ඇතුළත් ය.

මූලයන් : ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය
ලංකා විදුලි (පුද්ගලික) සමාගම

විශේෂ සටහන 7

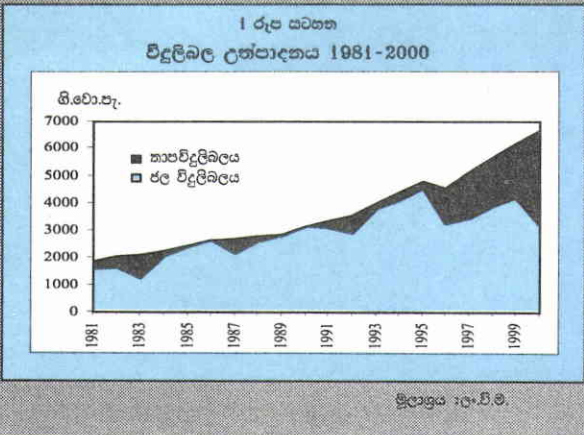
අඩු පිරිවැය විකල්ප විදුලිබල උත්පාදන මූලාශ්‍ර

ශ්‍රී ලංකාවේ විදුලිබල ඉල්ලුම සාමාන්‍යයෙන් වාර්ෂිකව සියයට 8 කින් පමණ වර්ධනය වනු දක්නට ලැබෙන අතර මෙම තත්ත්වය නුදුරු අනාගතයේදීද නොවෙනස්ව පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ඒ අනුව, විදුලිබලය සඳහා වූ වර්තමාන ඉල්ලුම දෙගුණයක් පමණ වෙමින් වර්ෂ 2010 වන විට ගි. වො. 9,600 ක් පමණ වනු ඇත. ජල විදුලිබල උත්පාදන පිරිවැය සාපේක්ෂ වශයෙන් අඩුවුවද, ජල විදුලිබලය නිපදවීමට කාලගුණික වෙනස්කම් මගින් බාධා පැමිණවීම නිසා අධික ලෙස ජලවිදුලිය මත රැදී සිටීම අවදානම් සහිතය. එයට අමතරව, පසුගිය දශක දෙක තුළදී ආර්ථික වශයෙන් වාසිදායක සහ පාරිසරික වශයෙන් හානිකර නොවූ ප්‍රධාන ගතයේ ජලවිදුලිබල සම්පත් සියල්ලම පාහේ ප්‍රයෝජනයට ගෙන ඇත. මෙම සැපයුම් සංරෝධකයන් හේතුවෙන් තාප විදුලිබලය මත රැදී සිටීම 1990 දී සියයට 21 ක සිට 2000 දී සියයට 35 දක්වා ඉහළ ගොස් ඇත. (රූප සටහන 1). 2000 වර්ෂයේදී තෙල් මිල කියුණු ලෙස ඉහළ ගිය බැවින්, බලශක්ති උත්පාදන පිරිවැය විශාල ලෙස ඉහළ ගියේය. පිරිවැය ආවරණය වන පරිදි විදුලිබල ආස්තී නියමිත කලට සංශෝධනය නොකිරීමෙන් ලං.වි.ම. යෙහි මූල්‍ය තත්ත්වය පිරිහීමට පත් විය තෙල් මිල ඉහළ යාමෙන් සිදු වූ අතිරේක පිරිවැය පියවීම පිණිස ලං.වි.ම. සියළු විදුලි පාරිභෝගිකයන් මත අධිභාරයක් පැනවීමට පසුව පෙළඹුණි. ජාත්‍යන්තර තෙල් මිලෙහි සිදුවන වෙනස්කම් වලට අනුරූපීව විදුලිබල පිරිවැය වෙනස්විය හැකි අතර, එය තවදුරටත් අධික ලෙස උච්චාවචනය විය හැකිය. අධික විදුලිබල පිරිවැය ජීවන වියදම කෙරෙහිද විශේෂයෙන් විදේශීය වෙළෙඳපොළේ අසනයනකරුවන්ගේ

තරහකාරිත්වය කෙරෙහිද අහිතකර ලෙස බලපායි. අසනයන කර්මාන්තවලින් සියයට 75 ක්ම විශාල ලෙස විදුලිබලය උපයෝගී කරගන්නා බැවින් අනෙකුත් රටවලට සාපේක්ෂව විදුලිබල පිරිවැය පහළ මට්ටමකින් පවත්වාගැනීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. ඒ සඳහා සාපේක්ෂ වශයෙන් අඩු පිරිවැයකින් යුත් බලශක්ති ප්‍රභවයන් සොයා ගැනීම දැනට ඇති හොඳම විකල්පයයි.

වර්තමාන මුළු ස්ථාපිත විදුලිබල ධාරිතාවයෙන් සියයට 65 ක් හෙවත් මෙහෙවැටි 1,150 ක් ජලවිදුලිබලයෙන් සමන්විත වේ. දිවයිනෙහි ප්‍රධාන ජලවිදුලිබල යෝජනා ක්‍රම සංවර්ධනය කර ඇත්තේ මහවැලි (මෙහෙවැටි 660) සහ කැලණි (මෙහෙවැටි 335) ගංගා දෝණි වලය. කුකුළේ ගඟ (මෙහෙවැටි 70) සහ ඉහළ කොක්මලේ (මෙහෙවැටි 150) ජල විදුලිබල යෝජනා ක්‍රම පිළිවෙලින් 2003 හා 2006 වර්ෂයන්හි දී නිම කිරීමට අපේක්ෂා කෙරේ. ගිං ගඟ (මෙහෙවැටි 49), බ්‍රෝඩ්ලන්ඩ් (මෙහෙවැටි 40) සහ මොරගොල්ල (මෙහෙවැටි 27) සංවර්ධනය කිරීම පිණිස සලකා බලමින් තිබෙන අනෙකුත් ජලවිදුලිබල ව්‍යාපෘතීන් වේ.

දැනට පවත්නා ජලවිදුලිබල උත්පාදන ක්‍රමයේ ප්‍රධාන ගැටළු වනුයේ පවත්නා විදුලිබල ධාරිතාවය ඉහළම ඉල්ලුමක් පවතින අවස්ථාවලදී විදුලිබලය සැපයීමට ප්‍රමාණවත් නොවීම සහ කාලගුණික බලපෑම් මගින් සිදුවන හානි හේතුවෙන් වර්ෂය පුරාම අඛණ්ඩව විදුලිය සැපයීමට නොහැකි වීමත්ය. එයට අමතරව ජලවිදුලිබලය උත්පාදනය සඳහා සංවර්ධනය කළහැකි යැයි හඳුනාගෙන ඇති සියළු ජලවිදුලිබල ව්‍යාපෘතීන් සාපේක්ෂව ආර්ථික වශයෙන් ලාභදායී ව්‍යාපෘතීන් නොවන අතර, ඒවා

සංඛ්‍යා සටහන I
බලාගාර වර්ගය අනුව සාමාන්‍ය ඉන්ධන පිරිවැය
(1999 මිල ගණන් අනුව)

	මෙ.වො.120 ගැස් බලාගාරය	මෙ.වො.115 තව ගැස්	මෙ.වො.44 සැලැස්විස්ස	සමුදායකත්වය	
				බලාගාර I මෙ.වො.72	බලාගාර II මෙ.වො.86
භාවිතාකරණ ඉන්ධන වර්ගය	දීපල්	දීපල්	දැව් හෙල්	දැව් හෙල්	බැර හෙල්
එකක පිරිවැය 33 K.V. මට්ටමේදී	10.05	8.11	4.24	3.30	2.93

සංවර්ධනය කලද අනාගත ජලවිදුලිබල ඉල්ලුම සපුරාලීමටද ප්‍රමාණවත් නොවේ. තවද, ජලාශ ඉදිකිරීම මගින් පරිසරයට සිදුවන හානිද සැලකිල්ලට ගතයුතුව ඇත. මෙවැනි පාරිසරික බලපෑම් ලෙස පාංශු බාදනය, ජලාශවල රොන් මඩ තැන්පත්වීම, ජලාශ ඉදිකිරීම පිණිස සාරවත් ඉඩම් ජලයෙන් යටවීම ආදිය සැලකේ.

තාප විදුලිබලාගාර සංවර්ධනය කිරීමේදී පිරිවැය කාර්යක්ෂමතාවය, පාරිසරික හානිය, උත්පාදනය කළ හැකි විදුලිබල ප්‍රමාණය, සැපයුම් ස්ථාවරත්වය යන කරුණු කෙරෙහි සැලකිල්ල යොමු කළයුතුය. තාප බලාගාරයන්හි විදුලිබලය නිපදවීමේ පිරිවැය, භාවිතා කරන ඉන්ධන වර්ගය, ඉන්ධන මිල සහ මෙහෙයුම් භා තඩක්කුකිරීමේ පිරිවැය ආදිය මත රඳ පවතී. සංඛ්‍යා සටහන 1 මගින් විවිධ වර්ගයේ තාප බලාගාරයන්හි මුළු පිරිවැය සංසන්දනාත්මකව දක්වයි. එම සංඛ්‍යා සටහන අනුව බැරතෙල් භාවිතාකරණ විදුලි බලාගාර මගින් සාපේක්ෂ වශයෙන් අවම පිරිවැයක විදුලිබලය නිපදවනු ලබයි. එය ගැස් බලාගාරයන්හි ඒකක පිරිවැයට වඩා සියයට 30 කින් අඩු පිරිවැයකි.

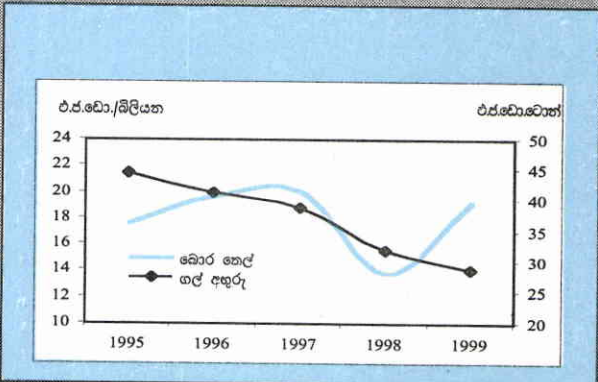
ලං.වි.ම. හි විදුලිබල උත්පාදන පිරිවැය 1991 දී ඒකකයක් රුපියල් 2.11 ක් වූ අතර එය 2000 දී රුපියල් 6.31 ක් දක්වා ඉහල ගියේය. එයට ප්‍රධාන වශයෙන්ම හේතුවූයේ තාප බලශක්තිය මත විශාල ලෙස රැඳීපැවතීම, ජාත්‍යන්තර වෙළඳපොළේ බනිජතෙල් මිල ඉහලයෑම සහ පෞද්ගලික විදුලිබල උත්පාදකයන්ගෙන් විදුලිබලය මිලදී ගැනීමත් වේ. 2000 වර්ෂයේදී පෞද්ගලික අංශයේ විදුලිබල ඒකකයක් රුපියල් 5.69 ක් විය. වර්තමානයේ ශ්‍රී ලංකාවේ කර්මාන්ත අංශයේ විදුලිබල ඒකකයක සාමාන්‍ය මිල (කි.වො. 1 ක් එ.ජ. ගන 7.4) අනෙකුත් ආසියාතික රටවලට (ඉන්දුනීසියාව, එ.ජ. ගන 3.0, සිංගප්පූරුව එ.ජ. ගන 5.3, මැලේසියා එ.ජ. ගන 5.7 සහ තායිලන්තය එ.ජ. ගන 5.8) වඩා සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ මට්ටමක පවතී. සිලීපීනයේ පමණක් විදුලි ඒකකයක මිල ශ්‍රී ලංකාවට වඩා ඉහළ මට්ටමක (එ.ජ. ගන 8.5) පවතී.

සැපයුම් අංශයෙන් සලකා බලන විට ගවේෂණ මගින් දැනට සොයා ගෙන ඇති බනිජතෙල් සංචිත ඉදිරි වසර 40 ක කාලයකට ප්‍රමාණවත් වේ යැයි ගණන් බලා ඇත. එම බනිජතෙල් නිධිවලින් වැඩිම ප්‍රමාණයක් සංකේන්ද්‍රණය වී ඇත්තේ මැද පෙරදිග කලාපය තුළය. එහෙත් මෙම කලාපයේ පවතින සමාජ, දේශපාලනික ගැටුම් හේතුවෙන් බනිජතෙල් වෙළඳපොළෙහි අඛණ්ඩ සැපයුමක් අපේක්ෂා කිරීම දුෂ්කරය. එයටත් වඩා තෙල් ආනයනය කරනු ලබන රටවල කාටල සංවිධානවල බලපෑම හමුවේ දිගුකාලයේදී තෙල්මිල පහළයනු ඇතැයිද අපේක්ෂා කළ නොහැකිය. පිරිවැය පිළිබඳව සලකා බලනවිට විවිධ තාප විදුලිබල නිෂ්පාදන ක්‍රම අතුරින්

විදුලිය නිපදවීම සඳහා ගල්අඟුරු භාවිතා කිරීම වඩාත්ම ලාභදායී විකල්පය ලෙස සලකනු ලැබේ.

ගල් අඟුරු සැපයුම පිළිබඳව සලකා බලන විට මැද පෙරදිග කලාපය තුළට සංකේන්ද්‍රිත බනිජතෙල් තිබීමෙන් හොඳ ගල්අඟුරු තිබී ලෝකයේ සෑම කලාපයකම විසිරී පවතී. එසේම එම තිබී ඉහත කී සමාජ-දේශපාලන විශ්ලිල් පවතින ප්‍රදේශවලින් පිටත පිහිටා තිබීම නිසා වෙළඳපොළෙහි අඛණ්ඩ සැපයුමක්ද, අපේක්ෂා කළ හැකිය. ගවේෂණය කර ඇති ලොව පුරා පිහිටි ගල් අඟුරු තිබී ඉදිරි වසර 230 කට හරමු ප්‍රමාණවත් වේ යැයිද ගණන් බලා ඇත. පසුගිය වසර 13 ක් තුළ ඉල්ලුම ඉහළ යද්දීත්, ගල් අඟුරු මෙට්‍රික් ටොන් එකක මිල එ.ජ. ඩොලර් 44.50 ක (1985) සහ එ.ජ.ඩො. 28.79 (1999 දී) අතර පහත බසින ප්‍රවණතාවයක් පැවතුනි. (රූප සටහන 2) එම නිසා දීර්ඝ කාලයේදී ගල් අඟුරු මිල බොහෝ දුරට ස්ථාවරව පවතීයැයි අපේක්ෂා කිරීම යුක්ති සහගත වේ.

පිරිවැය අංශයෙන් සලකා බලන විට ගල් අඟුරු බලාගාර මගින් සාපේක්ෂ වශයෙන් අවම පිරිවැයකට විදුලිබලය නිපදවනු ලබයි. (රූප සටහන 3) ඉදිකිරීම් පිරිවැය මෙන්ම ගල් අඟුරු බලාගාරයක් ඉදිකිරීම සඳහා ගතවන කාලයද සාපේක්ෂ වශයෙන් ජල විදුලිබලාගාරවලට වඩා අඩුය.

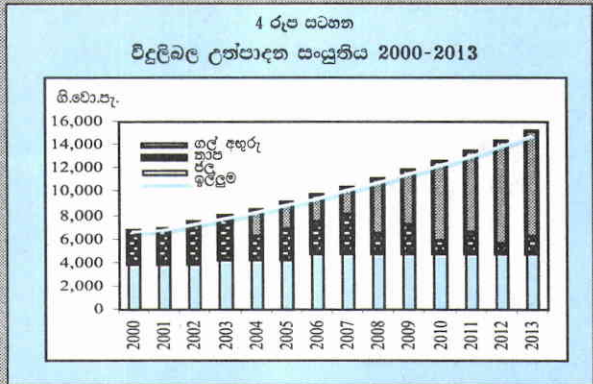

මිලාශ්‍රය : බලශක්ති හොරඟුරු පරිපාලන ආයතනය (එක්සත් ජනපදය)

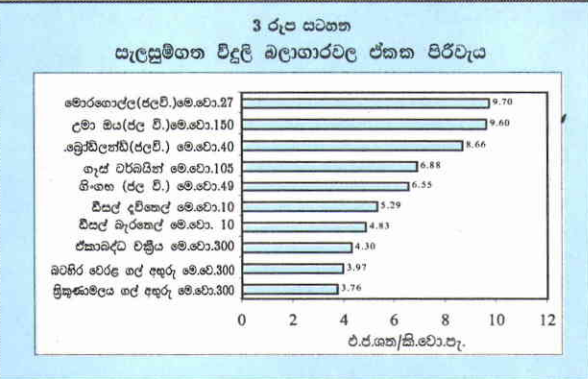
ලං.වි.ම.යේ දිගුකාලීන විදුලිබල උත්පාදන සැලැස්ම (1999-2013) ට අනුව විදුලිබල උත්පාදනය 2000 දී ගි. වො. 6800 ක පමණ සිට 2013 දී ගි.වො.15,000 පමණ දක්වා ඉහළ යනු ඇත. ඒ අතර, මුළු විදුලිබල සැපයුමට ජල විදුලිබලයේ දායකත්වය වසර 2013 දී සියයට 32 දක්වා පහත බසිනු ඇත. එවිට ඉතිරිය තාප විදුලිබලය නිපදවීම මගින් ලබාගත යුතුය. ගල්අඟුරු මගින් නිපදවන විදුලිබලය 2004 දී සියයට 28 ක සිට 2013 දී සියයට 61 දක්වා වර්ධනය වනු ඇත. (රූප සටහන 4) යම් හෙයකින්

ගල් අඟුරු මගින් විදුලිබලය නිපදවීම නොකළහොත් හා වෙනත් විකල්ප බලශක්ති ප්‍රභවයන් සංවර්ධනය නොකළහොත් එමගින් විශාල විදුලිබල හිඟයක් ඇතිවේ.

වර්තමානයේදී බටහිර ලෝකයේ රටවල් 22 ක්ද, ආසියාතික හා නැගෙනහිර යුරෝපීය රටවල් 13 ක්ද විදුලිබලය නිපදවීමේදී ගල් අඟුරු ප්‍රධාන ඉන්ධනය ලෙස භාවිතා කරයි. ලෝකයේ සමස්ත විදුලි උත්පාදනයෙන් සියයට 21 කටම වගකියනු ලබන්නේ ගල් අඟුරු මගින් නිපදවන විදුලි බලයයි. ශ්‍රී ලංකාවේ ගල් අඟුරු බලාගාර ඉදිකිරීම මගින් සිදුවන පාරිසරික හානි පිළිබඳ විවිධ මත පල කර ඇතත් එම අහිතකර බලපෑම්, අවම කිරීම පිණිස පිළියම්ද යෝජනා කර ඇත. එවැනි එක් පිළියමක් ලෙස ඉතා උසස් වර්ගයේ එනම් ගෙන්දගම් සංයුතිය

මූලාශ්‍රය : ලං.වි.ම.

මූලාශ්‍රය : ලං.වි.ම.

සාපේක්ෂ වශයෙන් අඩු ගල්අඟුරු භාවිතා කළ හැකිය. (එවැනි උසස් වර්ගයේ ගල් අඟුරු දකුණු අප්‍රිකා හා මිස්ට්‍රියාල වැනි රටවලින් ලබාගත හැකිය). ගල්අඟුරු බලාගාර මගින් සිදුවන පාරිසරික හානිය අවම කරගත හැකි විවිධ තාක්ෂණයන්ද වර්තමානයේ දී නිර්මාණය කර ඇත.

විදුලිබලය, නිපදවිය හැකි අනෙකුත් මාර්ග වන ස්වාභාවික ගෑස්, සුළං බලය, සූර්ය ශක්තිය, මුහුදු තරංග, ජීව වායු, භූගත තාප බලය සහ ලී කුඩු වැනි මූලාශ්‍ර සමග සංයුක්තව බලනවිට සාපේක්ෂ වශයෙන් ගල් අඟුරු බලශක්තිය වාසිදයක වේ. සුළං බලය මගින්

විදුලිබලය නිපදවීම පිණිස මෙගවොට් 3 ක ධාරිතාවකින් යුත් සුළං විදුලිබලාගාරයක් මෑතකදී නියමු ව්‍යාපෘතියක් ලෙස හම්බන්තොට පිහිටුවනු ලැබිණි. කෙසේ නමුත්, සුළං බලය ලබාගත හැකි ප්‍රදේශ සීමිත මෙන්ම ස්ථාවර කිරීමේ පිරිවැයද ඉතා අධිකය. සූර්ය බලශක්තිය විශාල වශයෙන් නිපදවීම සඳහාද වර්තමානයේ පවතින තාක්ෂණයට අනුව අධික පිරිවැයක් දැරීමට සිදුවේ. එහෙත් ප්‍රධාන විදුලිබල බෙදුම්දායක පද්ධතිය සමග සම්බන්ධ කිරීම දුෂ්කර වූ හුදකලාවූ දුරස්ථ ප්‍රදේශවලදී එය යම් තරමකට ආර්ථික වශයෙන් වාසිදයක වියහැකිය. වෙනත් ක්‍රමවලින් ලබාගත හැකි අධිශක්ති සැපයුමක් ඇති බලශක්ති සම්පත් එනම් භූගත තාපබලය, ජීව වායුව, සමුද්‍රතරංග, වැනි අනෙකුත් බලශක්ති ප්‍රභවයන් තවමත් පර්යේෂණ අවස්ථාවේ පවතී. ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවලට විදුලිබලය සැපයීමේදී සහ විදුලිබල උත්පාදනය විමධ්‍යගත කිරීමේදී ඉහත කී විදුලිබල ප්‍රභවයන් ඉතා වැදගත් කාර්යයක් ඉටුකරනු ඇත.

ඉහත සඳහන් කළ බොහෝ විකල්ප බලශක්ති අතරින් ආර්ථික වශයෙන් ඉතාමත්ම වාසිදයකවූත්, පිරිවැය කාර්යක්ෂමතාවයෙන් යුතුවූත්, අධිශක්ති සැපයුමක් සහතික කරන්නාවූත්, බලශක්ති ප්‍රභවය වනුයේ ගල් අඟුරු තාප බලයයි. එමෙන්ම එමගින් සිදුවිය හැකි පාරිසරික ප්‍රතිවිපාකද ජාත්‍යන්තර වශයෙන් පිළිගත් නියමයන්ට අනුකූලව අවම මට්ටමක පවතී.

අවසානයේදී සියයට 58 දක්වා වර්ධනය වී ඇති බවට ඇස්තමේන්තු කර ඇත. කෙසේ වුවද, කුටුම්භයක සාමාන්‍ය විදුලිබල පරිභෝජනය මසකට ගිගවොට් පැය 70 ක් ලෙස බොහෝදුරට නොවෙනස්ව පැවතුණි. කර්මාන්ත අංශයේ විදුලිබල පරිභෝජනය සියයට 8 කින් වැඩි වූ අතර එම අංශයේ පාරිභෝගික සංඛ්‍යාව සියයට 6 කින් වර්ධනය විය. වෙළඳ අංශයේ පාරිභෝගික සංඛ්‍යාව වර්ධනය වීමත් සමග එම අංශයේ විදුලිබල ඉල්ලුමද වැඩි විය.

ස්වයං විදුලිබල උත්පාදනය හැර, මුළු විදුලිබල උත්පාදනය සහ මුළු විදුලිය අලෙවිය අතර පරතරය වූ සමස්ත විදුලිබල පද්ධති පාඩුව සියයට 22 ක් පමණ වූ

අතර, එය කිනම් මිනුමක් යටතේ සලකා බැලුවද ඉතා ඉහළ මට්ටමක පවතී. විදුලි බලය සම්ප්‍රේෂණය කිරීමේ හා බෙද හැරීමේ පද්ධතියේ සැලකිය යුතු වැඩි දියුණු කිරීම කර තිබියදීද, පද්ධති පාඩුව පසුගිය වසර කිහිපය තුළදී සියයට 17 ක පමණ සිට ක්‍රමයෙන් වැඩි වී ඇත. මෙම වැඩි වීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී ඇත්තේ ග්‍රාමීය විදුලි යෝජනා ක්‍රමවල සීඝ්‍ර ව්‍යාප්තිය, විදුලිය විසන්ධිවීම් ඉක්මණින් යථා තත්වයට පත් නොකිරීම, අනවසරයෙන් විදුලිය ලබා ගැනීම හා විදුලි මනු සවි කිරීම ප්‍රමාද කිරීම ආදියයි. ඉහළ මට්ටමක පවතින පද්ධති පාඩුව, අවසාන වශයෙන් විදුලිබල ගාස්තු වැඩි කිරීම මගින් පාරිභෝගිකයන් වෙත

පැවරේ. එහෙයින්, විදුලිබල පද්ධතිය වැඩි දියුණු කිරීම සහ නීති රීති බල ගැන්වීම තුළින් පද්ධති පාඩුව පිළිගත හැකි මට්ටමක් දක්වා අවම කිරීම ඉතා වැදගත් වේ.

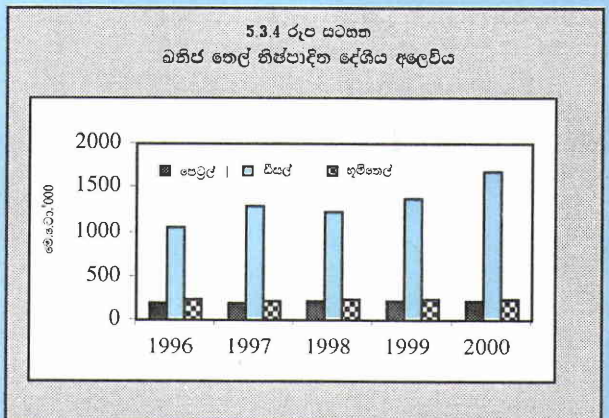
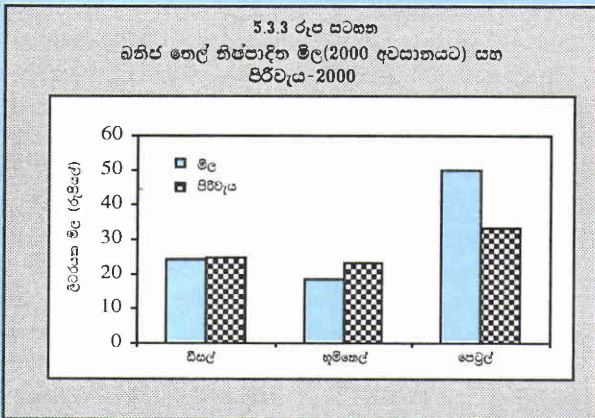
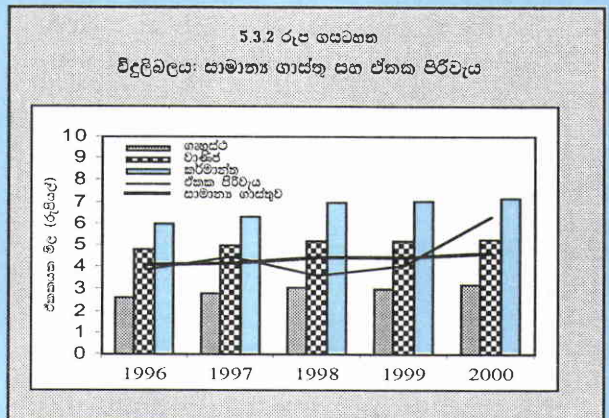
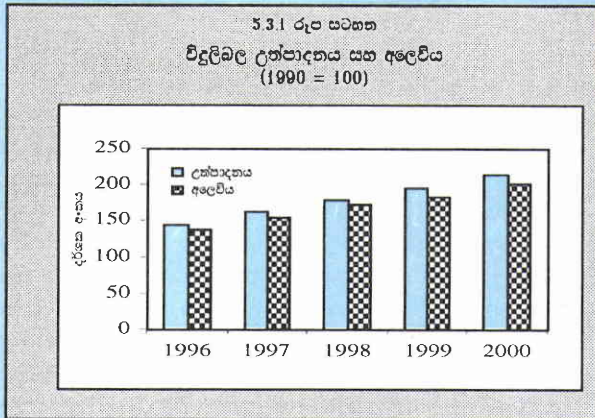
තාප විදුලිබලය මත ඇති රැඳියාව වර්ධනය වීම හා බන්ධන තෙල් මිල ගණන් ඉහළ යාම හේතුවෙන් 2000 වසරේදී විදුලිබල උත්පාදන පිරිවැය සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය විය. ලං.වි.ම.යේ තාප විදුලි බලාගාර මගින් විදුලි ඒකකයක් උත්පාදනය කිරීම සඳහා වැය වූ ඉන්ධන පිරිවැය 1999 දී රුපියල් 2.37 සිට 2000 වසරේදී රු. 4.01 දක්වා වැඩි විය. ඉන්ධන පිරිවැය ඉහළ යාමේ හේතුවෙන් පෞද්ගලික අංශයෙන් මිලදී ගන්නා ලද විදුලි ඒකකයක පිරිවැයද 1999 දී රුපියල් 4.73 සිට 2000 වසරේදී රුපියල් 5.51 දක්වා ඉහළ ගියේය. සත්සන්දනාත්මකව බලන විට, කුලියට ගත් විදුලි බලාගාර මගින් උත්පාදනය කරන ලද විදුලි ඒකකයක සාමාන්‍ය පිරිවැය, තඩත්තු කටයුතු සඳහා වූ වියදම හැර, රුපියල් 9.52 ක් පමණ විය. කුලියට ගත් විදුලි බලාගාර සඳහා මුළු ඉන්ධන පිරිවැය රුපියල් දශ ලක්ෂ 1,888 ක් වූ අතර, කුලී ගාස්තුව රුපියල් දශ ලක්ෂ 1,551 ක් විය. මේ අතර, හදිසි විදුලිබල අවශ්‍යතා මත ලබා ගන්නා ලද, පෞද්ගලික විදුලිබල උත්පාදනය යටතේ වර්ගීකරණය කර ඇති, සමහර විදුලි බලාගාරවල සාමාන්‍ය ඒකක පිරිවැය ඉතා ඉහළ අගයක් ගනු ලැබීය. සමස්තයක් වශයෙන්, 2000 වසරේදී විදුලිබල ඒකකයක සාමාන්‍ය පිරිවැය රුපියල් 6.31 දක්වා සියයට 47 කින් පමණ වර්ධනය විය. එසේ වුවද, 2000 වර්ෂයේදී විදුලිබල ඒකකයක සාමාන්‍ය ගාස්තුව වැඩි කරනු ලැබූයේ රු. 4.60 දක්වා සියයට 4 කින් පමණි. 2000 වසරේ ලං.වි.ම.හි මුළු ආදායම රුපියල් දශ ලක්ෂ 26,373 ක් වූ අතර, මෙහෙයුම් පිරිවැය රුපියල් දශ ලක්ෂ 33,101 ක් විය. මේ අනුව පෙර වර්ෂයේ රුපියල් දශ ලක්ෂ 4,239 ක් වූ මෙහෙයුම් ලාභය සමග සැසඳීමේදී, 2000 වසරේදී ලං.වි.ම. රුපියල් දශ ලක්ෂ 6,728 ක මෙහෙයුම් අලාභයක් වාර්තා කළේය. එහෙයින්, ලං.වි.ම.යේ මූල්‍ය කටයුතු සඳහා බැංකු ණය ලබා ගැනීමට සිදු වූ අතර, වර්ෂය අවසානය වනවිට රුපියල් දශ ලක්ෂ 4,000 කට අධික කෙටි කාලීන ණය ප්‍රමාණයක් ලබාගෙන තිබිණි. තියුණු ලෙස ඉහළ නැගුණු විදුලි උත්පාදන පිරිවැය සැලකිල්ලට ගෙන, තාවකාලික පිළියමක් වශයෙන් 2001 වර්ෂයේ මුල් භාගයේ සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි විදුලි පරිභෝජනය සඳහා සියයට 25 ක අධිභාරයක් පනවන ලදී. මෙයින් පෙනී යන්නේ ලං.වි.ම.යේ මූල්‍යමය ස්ථාවරත්වය පවත්වා ගැනීම සඳහා තාවකාලික උච්චාවචනයන්ටද මරොත්තු දෙන නම්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තියක් හඳුන්වා දීමේ ඇති අවශ්‍යතාවයයි.

2000 වර්ෂයේ ලං.වි.ම.හි මුළු ආයෝජන වියදම රුපියල් දශ ලක්ෂ 15,590 ක් වූ අතර ඉන් සියයට 50 ක් පමණ සපයා ගන්නා ලද්දේ විදේශීය මූලාශ්‍ර වලිනි. ලං.වි.ම. විසින් ප්‍රධාන විදුලි යෝජනා ක්‍රම කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. මේ අතර, මෙහෙවැටී 80 ක ධාරිතාවයකින් යුත් කුකුළේ ගහ ජල විදුලි ව්‍යාපෘතිය, මෙහෙවැටී 165 ක ධාරිතාවයකින් යුත් කැලණිනිස්ස ඒකාබද්ධ චක්‍රීය විදුලි බලාගාරය, ග්‍රාමීය විදුලි යෝජනා ක්‍රම සහ විදුලි බලය

බෙද හැරීම වැඩි දියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘති කිහිපයක්ද වේ. කුකුළේ ගහ ජල විදුලි ව්‍යාපෘතිය වසර 2003 දී අවසන් කිරීමට නියමිතය. මෙම ව්‍යාපෘතියෙහි ඇස්තමේන්තුගත මුළු පිරිවැය රුපියල් බිලියන 18 ක් පමණ වේ. ලං.වි.ම. විසින් ඉදි කිරීමේ කටයුතු ආරම්භ කරන ලද මෙහෙවැටී 165 ක ධාරිතාවයකින් යුත් ඒකාබද්ධ චක්‍රීය විදුලි බලාගාර ව්‍යාපෘතියෙහි පළමු අදියර යටතේ මෙහෙවැටී 110 ක ධාරිතාවක් 2001 ඔක්තෝම්බර් මාසයේදී විදුලිබල පද්ධතියට එක් කිරීමට නියමිතය. ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල පාරිභෝගිකයින් 150,000 ට පමණ විදුලිබලය සැපයීම සඳහා ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ ආධාර යටතේ රුපියල් දශ ලක්ෂ 3,200 ක ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැයක් සහිතව 1996 දී ආරම්භ කරන ලද ග්‍රාමීය විදුලිබල යෝජනා ක්‍රමය III ව්‍යාපෘතිය, අමතර රුපියල් දශ ලක්ෂ 619 ක පිරිවැයක් සහිතව 2001 වර්ෂය දක්වා දීර්ඝ කරන ලදී. බටහිර වෙරළේ ඉදි කිරීමට නියමිත ගල් අඟුරු විදුලි බලාගාරයේ ඉදිකිරීමේ කටයුතු අත් හිටුවීම, අවම පිරිවැයක් සහිත විදුලිබල උත්පාදන ධාරිතාවය ප්‍රසාරණය කිරීමට ඇති දඩ අවශ්‍යතාවය පිළිබඳව සලකා බැලීමේදී, විදුලිබල අංශයේ සංවර්ධනයට එල්ල වූ විශාල බාධාවකි. ලං.වි.ම.හි දිගුකාලීන විදුලිබල උත්පාදන සැලසුමට අනුව, වර්ධනය වන විදුලිබල ඉල්ලුම සපුරාලීම සඳහා මෙහෙවැටී 300 ක ධාරිතාවයකින් යුත් ගල් අඟුරු විදුලි බලාගාරය ඉදිකිරීමේ කටයුතු 2004 වර්ෂයේදී නිම කිරීමට නියමිතය. සැලසුම් කරන ලද විදුලි බලාගාර ඉදි කිරීමේ කටයුතු අනවශ්‍ය පරිදි පමා කිරීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස අනාගතයේදී බැරැරුම් විදුලිබල හිඟයකට මුහුණදීමට සිදුවනු ඇත. විදුලිබල හිඟයක් ඇති වීම වැළැක්වීම සඳහා ගනු ලබන තාවකාලික පියවර හේතුවෙන් විදුලිබල උත්පාදන පිරිවැය අධික ලෙස ඉහළ යා හැකි අතර, එය කර්මාන්ත කරුවන්ට සිය භාණ්ඩ සඳහා තරඟකාරීත්වයක් පවත්වාගෙන යාම සඳහා බාධා පමුණුවනු ඇත. විදුලිබල ව්‍යාපෘතියක් නිම කිරීමට සාමාන්‍යයෙන් වර්ෂ 4 - 5 ක පමණ කාලයක් ගත වන බව සඳහන් කිරීම වැදගත් වන අතර, එමනිසා වර්තමානයේදී අදාළ තීරණ ගැනීම පමා කිරීම හේතුවෙන්, අනාගතයේදී රටට බැරැරුම් විදුලිබල අර්බුදයකට මුහුණ දීමට සිදු වනු ඇත. එහෙයින් ප්‍රති විරුද්ධ මත දරන සියළුම කණ්ඩායම් ආර්ථිකයේ අනාගත අභිවෘද්ධිය සලකා සිය ප්‍රතිවිරුද්ධ මතවාද වහාම විසඳ ගත යුතුව ඇත.

විදුලිබල අංශයෙහි පෞද්ගලික අංශයේ දයකත්වය 2000 වසරේදීද අඛණ්ඩව ප්‍රසාරණය විය. සීමාසහිත කලමිඹු පවර (පුද්ගලික) සමාගම විසින් මෙහෙවැටී 60 ක ධාරිතාවයකින් යුත් බත්තල් මත ඉදිකරන ලද විදුලි බලාගාරයේ උත්පාදන කටයුතු 2000 වසරේ ජුනි මාසයේදී ආරම්භ කරන ලදී. 2000 වසරේදී සීමාසහිත කල් එයාර් (පුද්ගලික) සමාගම මගින් මෙහෙවැටී 8 ක ධාරිතාවයකින් යුත් ඩීසල් විදුලි බලාගාරයක් කන්කසන්තුරෙහි පිහිටුවන ලදී. කැලණිනිස්ස විදුලි (පුද්ගලික) සමාගම විසින් මෙහෙවැටී 163 ක ධාරිතාවයකින් යුත් ඒකාබද්ධ චක්‍රීය විදුලි බලාගාරයක් ඉදි කිරීමේ කටයුතුද ක්‍රියාත්මක වෙමින් පැවතිණි. එකක් මෙහෙවැටී 20 ක ධාරිතාවයකින් යුත් ඩීසල් විදුලි බලාගාර දෙකක් මාතර සහ අනුරාධපුරයෙහි

5.3 රූප සටහන
ප්‍රධාන බලශක්ති ප්‍රභවයන්

පිහිටුවීමේ ආරම්භක කටයුතුද දේශීය ආයෝජන සමාගමක ප්‍රධානත්වය යටතේ සම්පූර්ණ කරන ලදී. මීට අමතරව, මෙහෙයවීම් 17.5 ක ධාරිතාවයකින් යුත් කුඩා ප්‍රමාණයේ ජල විදුලි යෝජනා ක්‍රම 8 ක ඉදි කිරීම් කටයුතු ක්‍රියාත්මක වෙමින් පැවතිණි. එමෙන්ම, මෙහෙයවීම් 147 ක ධාරිතාවයකින් යුත් කුඩා විදුලි යෝජනා ක්‍රම 49 ක් සම්බන්ධයෙන් ලං.වි.ම. විසින් අභිප්‍රාය ලිපි (LOI) නිකුත් කර ඇත. පසුගිය වසර කීපය තුළදී විදුලිබල අංශයෙහි, පෞද්ගලික අංශයේ දයකත්වය සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය වී ඇති හෙයින්, ආයෝජකයින්ගේ මෙන්ම පාරිභෝගිකයින්ගේද අවශ්‍යතාවයන් සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීම සඳහා නියාමන අධිකාරියක් පිහිටුවීම අත්‍යවශ්‍ය කරුණක්ව පවතී.

විදුලිබල මණ්ඩලයේ කාර්යයන් විමර්ශනය කර ප්‍රති සැලසුම් කිරීම සඳහා, විදුලිබල අංශය ප්‍රතිසංස්කරණ කිරීමේ කාර්යාලයක් ස්ථාපනය කර ඇත. යෝජිත ප්‍රතිසංස්කරණ යටතේ විදුලිබල මණ්ඩලයේ ප්‍රධාන කාර්යයන් වන විදුලිය උත්පාදනය, සම්ප්‍රේෂණය හා බෙදා හැරීම එකිනෙකින් වෙන් කිරීමටත්, එම එක් එක් කාර්යය කළමනාකරණය කිරීමට, ඒ සඳහා පිහිටුවනු ලබන වෙන් වෙන්වූ ආයතනවලට පැවරීමටත් අපේක්ෂා කෙරේ.

බනිප් තෙල්

වාණිජ බල ශක්ති මූලාශ්‍රයක් වශයෙන් බනිප් තෙල් සඳහා ඇති වැදගත්කම විශේෂයෙන්ම, ප්‍රවාහන සහ තාපබල උත්පාදන අංශ වලින් ඇති වූ ඉල්ලුම සමග ප්‍රමුඛස්ථානයකට පත්ව ඇත. වසර 2000 දී ප්‍රධාන බනිප් තෙල් නිෂ්පාදිත සඳහා වූ ඉල්ලුම පෙර වර්ෂයේ වාර්තා වූ සියයට 7 සමග සැසඳීමේදී සියයට 14 කින් වර්ධනය විය. 1999 වර්ෂයේදී තවත් කටයුතු සඳහා තෙල් පිරිපහදුව සහිත කීපයක් පමණක් වසා තිබුණද, 2000 වසර පුරාම තෙල් පිරිපහදුව ක්‍රියාත්මක වූ හෙයින් බොර තෙල් ආනයනය මෙට්‍රික් ටොන් 2,349 දක්වා සියයට 29 කින් වැඩි විය. එහෙයින්, පිරිපහදු නිෂ්පාදන ආනයනය වැඩි වූයේ ආන්තික වශයෙනි.

බොර තෙල් බැරලයක සාමාන්‍ය ආනයන මිල (මි සහ ගැ) පෙර වර්ෂයේ වූ එ.ජ.ඩොලර් 18.91 සිට එ.ජ.ඩොලර් 28.30 දක්වා ඉහළ ගියේය. මෙය 1985 සිට මේ දක්වා වාර්තා වූ ඉහළම සාමාන්‍ය ආනයන මිල විය. 1999 අප්‍රේල් මස සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි දිනකට බැරල් දශ ලක්ෂ 2.1 කින් බනිප් තෙල් සැපයුම කපා හැරීමට ඔපේක් සංවිධානය ගත් තීරණය නිසා ලෝක වෙළෙඳපොළෙහි බනිප්

තෙල් මිල ඉහළ යෑමට ආරම්භ විය. විශේෂයෙන්ම උතුරු ඇමෙරිකාවේ සහ නැගෙනහිර ආසියාවේ ආර්ථික ප්‍රසාරණයත් සමඟ බණිනික තෙල් සඳහා ලෝක ඉල්ලුම අඛණ්ඩව ඉහළ යාම නිසා, පසුකාලීනව බහිෂ්කරණය කළ නෙල් සැපයුම වැඩි කළ ද එය වෙළඳපල මිල කෙරෙහි සැලකිය යුතු බලපෑමක් ඇති නොකළේය. 2000 ජනවාරි මාසයේදී තෙල් බැරලයක සාමාන්‍ය ආනයන මිල එ.ජ. ඩොලර් 25 ක් පමණ වූ අතර, එය 2000 ඔක්තෝබර් මාසය වනවිට එ.ජ.ඩොලර් 33 ක් පමණ දක්වා ඉහළ ගියේය. බහිෂ්කරණය ආනයනයෙහි මුළු පිරිවැය එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 901 දක්වා දෙගුණයකටත් වඩා වැඩි වූ අතර, එය මුළු ආනයන වියදමෙන් සියයට 12 ක් පමණ විය. කෙසේ වුවද, 2000 වර්ෂය තුළදී බහිෂ්කරණය නිෂ්පාදිතවල දේශීය මිල ගණන් අවස්ථා 4 කදී සංශෝධනය කරනු ලැබුවද, එම සංශෝධන සැලකිය යුතු කාල පරාසයකින් පසුව සහ අවශ්‍ය වූ අනුපාතයට වඩා අඩු අනුපාතයකින් සිදු විය. මීට ප්‍රධාන

වශයෙන්ම හේතුවූයේ බහිෂ්කරණය තෙල් මිල ඉහළ යාම ජීවන වියදම කෙරෙහි දක්වන බලපෑම කෙරෙහි වැඩි සැලකිල්ලක් යොමු කිරීමයි. පෙර වර්ෂයේ පැවති මිල ගණන් සමග සසඳන විට 2000 වර්ෂයේදී ඩීසල්, භූමිතෙල් සහ දවි තෙල් මිල ගණන් පිළිවෙලින් සියයට 86 කින්, සියයට 77 කින් සහ සියයට 100 කින් පමණ වැඩි විය. කෙසේ වුවද, පෙට්‍රල් මිල දැනටමත් එහි පිරිවැයට වඩා ඉතා ඉහළ මට්ටමක පවතින බැවින් ද, පවත්නා මිල ව්‍යුහයෙහි ඇති අසමානතාවයන් අවම කිරීමේ අරමුණින්ද, පෙට්‍රල් මිල සංශෝධනය නොකරන ලදී. වසර 2000 දී ලං.බ.නි.සං. මෙහෙයුම් කටයුතු වලින් රුපියල් බිලියන 15 ක පමණ විශාල අලාභයක් සිදුව ඇතැයි ඇස්තමේන්තු කර ඇත. එමනිසා, සංස්ථාවට තම මූල්‍යමය කටයුතු පියවා ගැනීම සඳහා දැඩි ලෙස බැංකු ණය මත රැඳී සිටීමට සිදු විය. මෙය මූල්‍ය වෙළඳපලට ඉතා අහිතකර ලෙස බලපෑ අතර, එය වෙළඳපල පොලී අනුපාතය කෙරෙහිද ජීවිතයක් ඇති

5.7 සංඛ්‍යා සටහන
බහිෂ්කරණය තෙල් අංශයේ මූලික ලක්ෂණ

ශීර්ෂය	ඒකක	1998	1999	ප්‍රතිශත වෙනස		
				2000(අ)	1999	2000(ආ)
ආනයනය කළ ප්‍රමාණය						
බොරතෙල්	මෙ.ටො..000	2,141	1,826	2,349	-15	29
පිරිපහදු නිෂ්පාදිත	"	773	1,303	1,306	69	0
එල්.පී.ගෑස්	"	99	127	134	28	6
ආනයන වටිනාකම (මි.ගැ.)						
බොරතෙල්	රු.දශලක්ෂ	13,990	18,222	37,697	30	107
	එ.ජ.ඩො.දශලක්ෂ	217	259	497	19	92
පිරිපහදු නිෂ්පාදිත	රු.දශලක්ෂ	6,223	9,964	25,318	60	154
	එ.ජ.ඩො.දශලක්ෂ	96	142	334	48	135
එල්.පී.ගෑස්	රු.දශලක්ෂ	1,487	2,505	4,172	68	67
	එ.ජ.ඩො.දශලක්ෂ	23	36	55	57	53
බොරතෙල් බැරලයක	රු./බැරල්	871	1,353	2,181	55	61
සාමාන්‍ය මිල(මි.ගැ.)(ආ)	එ.ජ.ඩො./බැරල්	13.47	18.91	28.30	40	50
අපනයන ප්‍රමාණය	මෙ.ටො..000	237	204	224	-14	10
අපනයන වටිනාකම	රු.දශලක්ෂ	2,615	3,017	5,344	15	77
	එ.ජ.ඩො.දශලක්ෂ	40	43	71	8	65
දේශීය අලෙවිය	මෙ.ටො..000	2,638	2,835	3,222	7	14
පෙට්‍රල්	"	204	213	224	4	5
සුදු ඩීසල්	"	1,224	1,377	1,684	13	22
සුපිරි ඩීසල්	"	38	40	46	4	15
භූමිතෙල්	"	236	243	228	3	-6
දවි තෙල්	"	706	676	737	-4	9
ගුවන්ගාමා ඉන්ධන	"	113	143	157	26	10
එල්.පී.ගෑස්	"	117	140	146	20	4
දේශීය මිල						
පෙට්‍රල්	රු./ලීටර	50.00	50.00	50.00	0	0
රියම් රහිත පෙට්‍රල්	"	55.00	53.00	53.00	-4	0
සුදු ඩීසල්	"	13.20	13.20	24.50	0	86
සුපිරි ඩීසල්	"	18.50	18.50	29.80	0	61
භූමිතෙල්	"	10.40	10.40	18.40	0	77
දවි තෙල්	"	"	"	"	"	"
500	"	7.80	7.80	15.90	0	104
800	"	7.50	7.50	15.10	0	101
1,000	"	7.20	7.20	14.60	0	103
එල්.පී.ගෑස්	රු./කි.ග්‍රෑ.	23.85	25.77	40.72	8	58

(අ) තාවකාලික

(ආ) ලංකා බහිෂ්කරණය නීතිගත සංස්ථාව වාර්තා කර ඇති පරිදි

මූලාශ්‍රය : ලංකා බහිෂ්කරණය නීතිගත සංස්ථාව
සීමාසහිත කෙල් ගැස් ලංකා සමාගම

කිරීමට හේතු විය. මෙම ගැටළු, බනිජ තෙල් නිෂ්පාදිත සඳහා නමානාවයකින් යුතු මිල නියම වීමේ ක්‍රමයක ඇති අවශ්‍යතාවය පෙන්නුම් කරන අතර, එවැනි මිල ක්‍රමයක ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළෙහි මිල වෙනස්වීම්වලට සමගාමීව දේශීය මිල සංශෝධනය කිරීමේ හැකියාවක් තිබිය යුතුය. බනිජ තෙල් ආනයන පිරිවැය තියුණු ලෙස වැඩි වීම ගෙවුම් ශේෂය කෙරෙහි සහ විදේශ සංචිත කෙරෙහිද දැඩි පීඩනයක් ඇති කළේය.

වසර 2000 දී සැලකිය යුතු පරිදි දේශීය මිල වැඩි වී තිබියදීත්, බනිජ තෙල් නිෂ්පාදිත සඳහා වූ ඉල්ලුම සියයට 14 කින් වැඩි විය. වසර 2000 දී සුදු ඩීසල් පරිභෝජනය පෙර වර්ෂයේ වර්ධනය වූ සියයට 13 හා සැසඳීමේදී සියයට 22 කින් වර්ධනය විය. 2000 වර්ෂයේ මුළු ඩීසල් අලෙවියෙන් සියයට 25 ක් පමණ නියෝජනය කළ තාපබල උත්පාදනය සඳහා වූ ඩීසල් ඉල්ලුම පෙර වර්ෂයට වඩා සියයට 125 කින් පමණ වර්ධනය විය. ප්‍රවාහන අංශය සඳහා වූ සුදු ඩීසල් අලෙවිය පෙර වර්ෂයේ වර්ධනය වූ සියයට 12 හා සසඳා බලන විට 2000 දී සියයට 5 ක පමණ අඩු වේගයකින් වර්ධනය විය. මේ අතර, 1999 දී සියයට 4 කින් වර්ධනය වූ පෙට්‍රල් අලෙවිය 2000 දී සියයට 5 කින් වර්ධනය විය. භූමිතෙල් අලෙවිය වසර 2000 දී සියයට 6 කින් පහත වැටිණි. දැව් තෙල් පරිභෝජනය සියයට 9 කින් පමණ ඉහළ ගිය අතර, ප්‍රධාන වශයෙන් තාපබල උත්පාදනය සඳහා දැව් තෙල් ඉල්ලුම ඉහළ යාම සහ කර්මාන්ත අංශයෙන් ඇති වූ අධික ඉල්ලුම ඊට හේතු විය.

පසුගිය වර්ෂ කිහිපය තුළදී එල්.පී. ගෑස් අලෙවියෙහි අඛණ්ඩ වර්ධනයක් දක්නට ලැබෙන අතර, ඊට ප්‍රධාන වශයෙන් ආහාර පිසීමේ කටයුතු සඳහා ගෑස් භාවිතය ඉහළ යාම සහ මෝටර් රථ ධාවනය කිරීම සඳහා පෙට්‍රල් වෙනුවට ගෑස් භාවිතා කිරීම හේතු වී ඇත. පෙට්‍රල් සහ ගෑස් මිල ගණන් අතර පවතින සැලකිය යුතු මිල පරතරය මෝටර් රථ ධාවනය සඳහා එල්.පී. ගෑස් භාවිතය ඉහළ යාමට ප්‍රධාන හේතුව වී ඇත. පාරිභෝගික මූල්‍ය සහ සමාජ ආර්ථික සම්පූර්ණය (1996/97) අනුව, ආහාර පිසීමේ කටයුතු සඳහා එල්.පී. ගෑස් භාවිතය දශකයකට පෙර මුළු කටයුතු සංඛ්‍යාවෙන් සියයට 2.6 සිට 1997 දී සියයට 10.8 දක්වා වර්ධනය වී ඇත. කෙසේ වුවද, එල්.පී. ගෑස් පරිභෝජනයෙහි වර්ධන අනුපාතය වසර 2000 දී සැලකිය යුතු පරිදි අඩු විය. මෙය විශේෂයෙන්ම, වර්ෂය තුළදී ගෑස් මිල සියයට 58 කින් පමණ වර්ධනය වීම නිසා, ගෘහස්ථ අංශයෙහි ගෑස් පරිභෝජනයෙහි වර්ධනයක් සිදු නොවීම සහ කර්මාන්ත ක්ෂේත්‍රයෙහි ගෑස් පරිභෝජනය සාපේක්ෂ වශයෙන් සියයට 9 ක් වැනි අඩු වේගයකින් වර්ධනය වීමේ ප්‍රතිඵලයකි. මේ අතර මෝටර් රථ සඳහා ගෑස් අලෙවිය සියයට 33 කින් තියුණු ලෙස වර්ධනය විය. ෂෙල් ගෑස් ලංකා සමාගම විසින් දේශීය ඉල්ලුම සපුරාලීම සඳහා එල්.පී. ගෑස් මෙට්‍රික් ටොන් 133,598 ක් ආනයනය කළ අතර, ලං.බ.නි.සං.වෙන් මෙට්‍රික් ටොන් 16,104 ක් මිලදී ගන්නා ලදී. මේ අතර ෂෙල් ගෑස් ලංකා සමාගම සතුව පැවැති ඒකාධිකාරී අයිතිය 2000 වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 8 වනදායින් අවසන් වූ අතර, එය එල්.පී. ගෑස් සැපයුම සඳහා දේශීය වෙළෙඳපොළෙහි තරඟකාරිත්වයක් ඇති කිරීමට මග පාදනු ඇත.

5.6 ප්‍රවාහනය

මාර්ග සංවර්ධනය

කිලෝ මීටර 100,000 ක් පමණ වන ශ්‍රී ලංකාවේ මාර්ග ජාලය නඩත්තු කිරීම හා සංවර්ධනය කිරීමේ ප්‍රධාන වගකීම විවිධ මට්ටමේ රාජ්‍ය ආයතන කීපයක් වෙත පැවරී ඇත. කිලෝ මීටර 11,486 කින් සමන්විත 'ජ' සහ 'බී' පංතියේ ජාතික මහා මාර්ග ජාලය සහ ප්‍රධාන පාලම් 4,480 ක් නඩත්තු කිරීමේ වගකීම මධ්‍යම රජය වෙත පැවරී ඇත. මෙම මාර්ග නඩත්තුව සහ සංවර්ධනය කිරීමේ කාර්ය පැවරී ඇත්තේ මාර්ග සංවර්ධන අධිකාරිය (මා.සං.අ.) වෙතය. දැනට පවත්නා මහා මාර්ග ජාලය හා පාලම් නඩත්තු කිරීම හා වැඩිදියුණු කිරීමට අමතරව නව මහා මාර්ග හා පාලම් සැලසුම් සකස් කිරීමද, මා.සං.අ. යේ කාර්යයන්ට ඇතුළත් ය. පළාත් සභා මගින් 'සී' සහ 'ඩී' පංතියේ මාර්ග කිලෝ මීටර 15,000 ක් පමණ නඩත්තු කරනු ලබන අතර, ප්‍රාදේශීය සභා සහ ඇතැම් රාජ්‍ය ආයතන මගින් අනෙකුත් සුළු මාර්ග නඩත්තු කරනු ලබයි.

මා.සං.අ. මගින් දැනට පවත්නා ජාතික මහාමාර්ග සහ පාලම් නඩත්තු කිරීම සඳහා 2000 වර්ෂයේදී රුපියල් දශ ලක්ෂ 4,428 ක් වැය කර ඇත. එය පසුගිය වර්ෂයේ වූ පිරිවැයට වඩා සියයට 20 ක ඉහළ යාමකි. මුළු පිරිවැයෙන් සියයට 94 ක් මාර්ග පුනරුත්ථාපනය කිරීම, මාර්ග පුළුල් කිරීමට හා ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමට වැය කළ අතර ඉතිරිය මාර්ග සහ පාලම්වල සාමාන්‍ය නඩත්තු කටයුතු සඳහා යෙදවිණි.

මා.සං.අ. විසින් 2000 වර්ෂය තුළදී, ජාතික මහා මාර්ග පද්ධතිය වැඩි දියුණු කිරීමේ අරමුණින් මාර්ග ව්‍යාපෘති කිහිපයක් අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. 1996 දී ආරම්භ කරනු ලැබූ ලෝක බැංකු මාර්ග පුනරුත්ථාපන ව්‍යාපෘතිය යටතේ, කිලෝ මීටර 397 ක මාර්ග පුනරුත්ථාපනය සහ පාලම් 19 ක ප්‍රතිසංස්කරණ කටයුතු 2000 වර්ෂය අවසානය වනවිට සම්පූර්ණ කිරීමට නියමිතව තිබිණි. ආ.සං.බැං. මගින් අරමුදල් සපයන ලද කෙටි මාර්ග ප්‍රතිසංස්කරණ හා වැඩි දියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය යටතේ කිලෝ මීටර 14 ක් පමණ වූ පේරාදෙණිය ගම්පොල මාර්ගය පුළුල් කිරීම සහ කිලෝ මීටර 16 ක් පමණ වන නාරම්මල ගිරිඋල්ල මාර්ගයේ මතුපිට නැවත සකස් කිරීම වර්ෂය තුළදී නිම කරන ලදී. එයට අමතරව, 1997 දී ආරම්භ කරන ලද කටුනායක - කිරියන්කල්ලිය මාර්ගයේ (කි.මී. 75) ප්‍රථම අදියර වර්ෂය තුළදී රුපියල් දශ ලක්ෂ 1,022 ක වියදමකින් නිම කරන ලදී. මෙම ව්‍යාපෘතියෙහි දෙවන අදියර කිරියන්කල්ලිය සිට පුත්තලම දක්වා (කි.මී. 30) ක්‍රියාත්මක කෙරෙමින් පවතී. දෙවන අදියර සඳහා ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය රුපියල් දශ ලක්ෂ 1,661 ක් වේ.

ජාත්‍යන්තර සහයෝගීතාවය සඳහා වන ජපාන බැංකුව (ජා.ස.ජ.බැං.) (JBIC) මගින් අරමුදල් සපයන ලද බේස් ලයින් මාර්ගය පුනරුත්ථාපනය කිරීමේ හා වැඩි දියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතියේ පළවන අදියරෙහි ඉදි කිරීම් කටයුතු 2000 වර්ෂය අවසානය වනවිට සම්පූර්ණ කර තිබිණි.

මෙම ව්‍යාපෘතියට දෙමටගොඩ මඟී ගුවන් පාලම හා බොරැල්ල මඟී උමං මාර්ගයද ඇතුළත්ය. මේ අතර, ජා.ස.ඛැ. මගින් අරමුදල් සැපයූ ශ්‍රී ලංකා - ජපන් මිත්‍රත්ව පාලම ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතියෙහි දෙවන අදියර 2000 වර්ෂයේදී රුපියල් දශ ලක්ෂ 958 ක වියදමකින් නිම කරන ලදී. අරාබි ආර්ථික සංවර්ධනය සඳහා වූ ක්වේට් අරමුදලෙහි ආධාර යටතේ පාලම 10 ක ප්‍රතිසංස්කරණ කටයුතු රුපියල් දශ ලක්ෂ 151 ක පිරිවැයකින් නිම කරන ලදී. තවද, ආර්ථික සංවර්ධන සඳහා වන දකුණු කොරියානු සහයෝගිතා අරමුදලේ මූල්‍ය ආධාර යටතේ 2000 වර්ෂයේදී රත්නපුර - බණ්ඩාරවෙල මාර්ග පුනරුත්ථාපන ව්‍යාපෘතිය ආරම්භ කරන ලදී.

මා.සං.අ. දේශීය අරමුදල් යොදා ගනිමින්ද මාර්ග ඉදි කිරීමේ සහ පුනරුත්ථාපන කිරීමේ ව්‍යාපෘති කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක කළේය. මෙම ව්‍යාපෘති සඳහා 2000 වර්ෂයේදී රුපියල් දශ ලක්ෂ 4,205 ක් වෙන් කරන ලදී. වර්ෂය අවසාන වනවිට මෙම ව්‍යාපෘතිවලින් වැඩි ප්‍රමාණයක කටයුතු නිම කෙරෙමින් පැවතිණි. එයට අමතරව බස්නාහිර මුහුදුබඩ දුම්රිය මාර්ගයට සමාන්තරව මුහුදුබඩ මහා මාර්ගයක් ඉදි කිරීම සහ ආර. ඒ. ද. මැල් මාවත දීරස කිරීමේ ව්‍යාපෘතියද වර්ෂය තුළදී ක්‍රියාත්මක වෙමින් පැවතිණි. මෙම ව්‍යාපෘති දෙක සඳහා ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම අවසන් කර තිබූ අතර, ඒ සඳහා ඇස්තමේන්තු කරන ලද පිරිවැය, පිළිවෙලින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 204 සහ රුපියල් දශ ලක්ෂ 103 ක් විය.

යෝජිත කොළඹ - මාතර අධිවේගී මාර්ගයේ පුරාමිහක වැඩ කටයුතු 2000 වර්ෂය තුළදී ක්‍රියාත්මකව පැවතිණි. මෙම අධිවේගී මාර්ගය ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව සහ ජා.ස.ඛැ. මගින් වෙන් වෙන්ව අරමුදල් සපයනු ලබන කොටස් දෙකකින් සමන්විත වේ. සමස්ත දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ග ව්‍යාපෘතියේ කළමනාකරණ උපදේශක කටයුතු සඳහා තෝරවේ රජයේ අරමුදල් යොදා ගනු ලැබේ. මෙම ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක වන ප්‍රදේශවල පදිංචි කරුවන් නැවත පදිංචි කිරීම ක්‍රියාත්මක කිරීමේ සැලැස්ම 2000 වර්ෂයේදී පිළියෙල කෙරෙමින් පැවතිණි.

කොළඹ - මහනුවර අධිවේගී මාර්ගයේ පූර්ව ශක්‍යතා අධ්‍යයනය ආරම්භ කර ඇති අතර එය සීඩා (SIDA) මූල්‍ය ආධාර යටතේ 2001 වර්ෂයේ මුල් භාගයේදී අවසන් කිරීමට අපේක්ෂා කෙරේ. නව කැලණි පාලමේ සිට කටුනායක ගුවන් තොටුපල දක්වා වූ කොළඹ - කටුනායක අධිවේගී මාර්ගයේ ඉදි කිරීම් කටයුතු සැලසුම් කිරීම සහ ඉදිකර භාරදීමේ පදනම යටතේ ඉදිකිරීම් කටයුතු 2000 වර්ෂයේදී ආරම්භ කෙරිණි. කොළඹ මධ්‍යස්ථානය කර ගනිමින් විහිදෙන සියළුම ප්‍රධාන මාර්ග සම්බන්ධ කරන යෝජිත කොළඹ පිටත වට මාර්ගය ඉදිකිරීම සඳහා අවශ්‍ය පරිසර අධ්‍යයන වාර්තාව ලබාගැනීමට නියමිතව ඇත.

ශ්‍රී ලංකාව සතුව විශාල මාර්ග පද්ධතියක් පැවතියද, ඉන් වැඩි ප්‍රමාණයක් සම්මත ප්‍රමිතීන්ට වඩා පහළ මට්ටමක පවතින බැවින්, වේගවත් සහ සුව පහසු ප්‍රවාහන මාධ්‍ය

සඳහා වර්ධනය වන ඉල්ලුම සපුරාලීමට සමත් නොවේ. පසුගිය දශක කීපය තුළ මාර්ග සඳහා කරනු ලැබූ ආයෝජනවලින් වැඩි ප්‍රමාණයක් වැය කර ඇත්තේ පවත්නා මාර්ග පද්ධතිය පුනරුත්ථාපනය කිරීම, ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම සහ නඩත්තු කිරීම පිණිස වන අතර නව ප්‍රධාන මාර්ග ඉදිකිරීම පිණිස නොවේ. රට වාහන සංඛ්‍යාව වැඩි වන ප්‍රමාණයට සරිලන සේ මාර්ග ධාරිතාවය ඉහළ ගොස් නැති බැවින් නාගරික ප්‍රදේශවල වාහන තදබදය වේගයෙන් ඉහළ ගොස් ඇත. ගුණාත්මක වශයෙන් පහළ මට්ටමක පවතින මාර්ග නිසා මාර්ග අනතුරු සංඛ්‍යාව සහ ආර්ථික හා සමාජීය පිරිවැය විශාල ලෙස ඉහළ යාමට හේතු වී ඇත. යෝජිත මහා මාර්ග හා අධිවේගී මාර්ග ඉදිකිරීම තුළින් මෙම ගැටළු සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයකින් විසඳෙනු ඇත. කෙසේ නමුත් ප්‍රධාන මාර්ග ඉදි කිරීමට සමගාමීව මාර්ගවල පවතින වාහන තදබදය පාලනය කිරීම පිණිස එලදැයි වාහන හැසිරවීම් ක්‍රම, ප්‍රධාන නගරවල වාහන තහනම් කර තැබීමේ පහසුකම්, පදික වේදිකා වැඩි දියුණු කිරීම, නිතිරිති එලදැයි ලෙස ක්‍රියාවේ යෙදවීම සහ දකුණින් කිරීමේ වැඩසටහන් අවශ්‍ය වනු ඇත.

මගී ප්‍රවාහනය

ධාවනය කරන ලද දුම්රිය සහ බස් රථ සංඛ්‍යාවෙහි සුළු ප්‍රසාරණයක් සහිතව 2000 වර්ෂයේදී මගී ප්‍රවාහන අංශයේ මධ්‍යස්ථ වර්ධනයක් පෙන්නුම් කෙරිණි. ඩීසල් මිලෙහි සහ අනෙකුත් මෙහෙයුම් පිරිවැයෙහි කියුණු වර්ධනය 2000 වර්ෂයේ මගී ප්‍රවාහනය කෙරෙහි මූලික වශයෙන් අහිතකර බලපෑමක් ඇති කළේය. කෙසේ නමුත්, 1999 සැප්තැම්බර් මස සිට පියවර තුනකදී බස් ගාස්තු සියයට 50 කින් පමණ සංශෝධනය කිරීම මගින් මෙම ඉන්ධන මිල ඉහළ යාමෙන් සිදුවූ අවාසිය ප්‍රමාණයටත් වඩා මහහරවන ලදී. ප්‍රාදේශීය ප්‍රවාහන සමාගම් (ප්‍රා.ප්‍ර.ස.) ධාවනය බස් රථ ප්‍රමාණය වැඩි කිරීම නිසා ධාවන කිලෝ මීටර ප්‍රමාණය ඉහළ ගියේය. ලං.දු.සේ.යේ දුම්රිය සංඛ්‍යාව නව බලවේග කට්ටල් 15 ක් මිලදී ගැනීමත් සමග නවීකරණයට ලක් විය. කෙසේ නමුත්, දුම්රිය ගාස්තු සංශෝධනය නොකළ බැවින් ඩීසල් මිල සහ අනෙකුත් වියදම් ඉහළ යාම ලං.දු.සේ. කෙරෙහි අවාසි සහගත බලපෑමක් ඇති කළ අතර එය එහි පාඩුව තවදුරටත් ඉහළ නැංවීමට හේතු විය.

බස් ප්‍රවාහනය

බස් රථ මගී ප්‍රවාහනයෙහි රාජ්‍ය අංශයේ ඇති දයකත්වය වර්තමානයේදී පවතින සියයට 40 ක මට්ටමේ සිට සියයට 60 දක්වා වර්ධනය කිරීමේ අරමුණින්, ප්‍රා.ප්‍ර.ස. සිය බස් රථ ඇණිය සහ ධාවනය කරන ලද බස් රථ ප්‍රමාණය ඉහළ නැංවීමේ කාර්යයෙහි අඛණ්ඩව නියැළිණි. මේ අනුව ප්‍රා.ප්‍ර.ස. දිනකට ධාවනය කරන ලද සාමාන්‍ය බස් රථ සංඛ්‍යාව සහ ධාවනය කරනු ලැබූ කිලෝ මීටර ප්‍රමාණය වැඩි විය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, ප්‍රා.ප්‍ර.ස.වල මගී ප්‍රවාහන අංශයේ දයකත්වය, මුළු බස් ධාවන කිලෝ මීටර ප්‍රමාණයෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස, සියයට 39 සිට සියයට 43

දක්වා වැඩිවිය. මෙම වර්ධනයත් සමග බස් ගාස්තු ඉහළ දැමීම නිසා 2000 වර්ෂය තුළදී ප්‍රා.ප්‍ර.ස.වල මූල්‍ය තත්ත්වය තරමක් යහපත් වූ අතර වාර්තා වූ අලාභය අඩු විය. 2000 වර්ෂයේ පෙබරවාරි සහ ජූනි මාස වලදී සියයට 15 බැගින් බස් ගාස්තු දෙවරක් ඉහළ දමන ලදී. 1999 සැප්තැම්බර් මසදී බස් ගාස්තුව සියයට 15 කින් ඉහළ දැමීමේ පූර්ණ බලපෑමද 2000 වර්ෂයේදී දක්නට ලැබිණි. එයට අමතරව, ප්‍රා.ප්‍ර.ස.වල ආදායම් ඉහළ යාම කෙරෙහි ආදායම් නීති විරෝධී ක්‍රමවලින් පිටතට ගලා යාම අඩු කිරීම පිණිස ප්‍රවේශ පත්‍ර පරික්ෂා කිරීමේ වඩාත් ඵලදායී ක්‍රමයක් භාවිතා කිරීමද හේතු විය. 2000 දී ප්‍රා.ප්‍ර.ස.වල මුළු ආදායම සියයට 30 ක සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයකින් ඉහළ ගිය අතර, මෙහෙයුම් පිරිවැය සියයට 20 කින් ඉහළ ගියේය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ප්‍රා.ප්‍ර.ස.වල අලාභය 2000 වර්ෂය තුළදී සියයට 11 කින් පහත වැටුණි. ප්‍රා.ප්‍ර.ස.වල මුළු ආදායමට ආර්ථික වශයෙන් වාසිදායක නොවන මාර්ගවල සේවා සැපයීමෙන් සිදු වන අලාභය පියවා ගැනීම පිණිස භාණ්ඩාගාරයෙන්

ලැබුණු රුපියල් දශ ලක්ෂ 575 ක් ද ඇතුළත්ය. සියළුම ප්‍රා.ප්‍ර.ස.වල මුළු සේවක සංඛ්‍යාව වර්ෂය තුළදී 38,125 දක්වා 1,895 කින් ඉහළ ගියේය. කෙසේ නමුත් 1999 දී බස් රථයක් සඳහා වූ සේවක සංඛ්‍යාව 8 සිට 2000 දී 7 දක්වා පහත වැටුණි. මෙයට හේතු වූයේ දිනකට ධාවනය කෙරෙන බස් රථ සංඛ්‍යාවේ ඉහළ යාමය.

ප්‍රා.ප්‍ර.ස.වල ක්‍රියාකාරීත්වයෙහි කාර්යක්ෂමතාවය වර්ධනය කිරීමේ අරමුණින් ජාතික ප්‍රවාහන කොමිෂම (ජා.ප්‍ර.කො.) විසින් එක් එක් ප්‍රා.ප්‍ර.ස. සඳහා ව්‍යාපාරික සැලසුම් 11 ක් පිළියෙල කරන ලදී. බස් රථ සේවය පුළුල් ලෙස සම්බන්ධීකරණය කිරීම පිණිස ප්‍රා.ප්‍ර.ස. තවදුරටත් ඒකාබද්ධ කිරීම කෙරෙහි රජයේ සැලකිල්ල යොමු වී ඇත. ප්‍රා.ප්‍ර.ස. මුහුණපා ඇති ප්‍රධාන ගැටළුවක් වී ඇත්තේ සේවාව තවදුරටත් වැඩි දියුණු කිරීම පිණිස ප්‍රමාණවත් බස් රථ සංඛ්‍යාවක් නොමැති වීමය. ඇස්තමේන්තුවලට අනුව, සතුටුදායක සේවාවක් සැලසීම සඳහා අඩු තරමින් දිනකට

5.8 සංඛ්‍යා සටහන
ගමනාගමන අංශයේ මූලික ලක්ෂණ

ශීර්ෂය	ඒකක	ප්‍රතිශත වෙනස				
		1998	1999	2000(අ)	1999	2000(අ)
1. මෝටර් රථ නව ලියාපදිංචි කිරීම		103,760	102,853	91,929	-0.9	-10.6
බස්රථ	සංඛ්‍යාව	3,184	2,118	1,852	-33.5	-12.6
සංචාරක බස්රථ	"	164	493	446	200.6	-9.5
පෞද්ගලික මෝටර් රථ	"	6,142	10,532	13,848	71.5	31.5
ශ්‍රී රෝද රථ	"	16,547	14,706	11,656	-11.1	-20.7
ද්විත්ව කාර්ය වාහන	"	18,455	9,818	7,928	-46.8	-19.3
මෝටර් බයිසිකල්	"	42,089	42,497	39,987	1.0	-5.9
භාණ්ඩ ප්‍රවාහන වාහන	"	8,702	13,361	8,585	53.5	-35.7
ඉඩම් වාහන	"	8,415	9,290	7,530	10.4	-18.9
වෙනත්	"	62	38	97	-38.7	155.3
2. ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය සේවය (ශ්‍රී ලං.දු.සේ.)						
ධාවන කිලෝමීටර	'000	8,534	8,900	8,585	4.3	-3.5
මගී කිලෝමීටර	දශලක්ෂ	3,073	3,104	3,208	1.0	3.4
බඩු ධොන් කිලෝමීටර	දශලක්ෂ	105	103	88	-1.9	-14.6
මුළු ආදායම	රු.දශලක්ෂ	1,190	1,038	1,015	-12.8	-2.2
වර්තන වියදම	රු.දශලක්ෂ	2,038	2,585	2,686	26.8	3.9
මෙහෙයුම් අලාභය	රු.දශලක්ෂ	847	1,546	1,671	82.5	8.1
ප්‍රාග්ධන වියදම්	රු.දශලක්ෂ	3,997	2,140	5,040	-46.5	135.5
3. ප්‍රාදේශීය බස් සමාගම්						
ධාවන කිලෝමීටර	දශලක්ෂ	322	344	384	6.8	11.6
මගී කිලෝමීටර	දශලක්ෂ	17,749	17,956	18,675	1.2	4.0
මුළු ආදායම	රු.දශලක්ෂ	4,808	5,289	6,873	10.0	29.9
මෙහෙයුම් වියදම්	රු.දශලක්ෂ	6,381	7,038	8,429	10.3	19.8
මෙහෙයුම් අලාභය	රු.දශලක්ෂ	1,574	1,749	1,556	11.1	-11.0
4. ශ්‍රී ලංකන් ඉවන් සේවය						
පියාසර කරන ලද පැය ගණන	පැය	32,895	35,970	48,405	9.3	34.6
මගී කිලෝමීටර ප්‍රමාණය	දශලක්ෂ	4,155	5,185	6,860	24.8	32.3
මගීන් පැටවීමේ අනුපාතය	%	70	71	67	1.4	-5.9
බර පැටවීමේ අනුපාතය	%	61	57	56	-5.9	-1.6
භාණ්ඩ ප්‍රවාහනය	මෙ.ටො.'000	34	57	115	67.6	101.8
සේවා නියුක්තිය	සංඛ්‍යාව	4,822	4,955	5,206	2.8	5.1

(අ) තාවකාලික

මූලයන් : මෝටර් රථප්‍රවාහන දෙපාර්තමේන්තුව
ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය සේවය
ජාතික ප්‍රවාහන කොමිෂම
සිවිල් ඉවන් සේවා දෙපාර්තමේන්තුව
ශ්‍රී ලංකන් ඉවන් සේවය

බස් රථ 6,590 ක්වත් ප්‍රා.ප්‍ර.ස. විසින් යෙදවිය යුතුව ඇත. ඒ සඳහා තවත් බස් රථ 1,000 ක් පමණ අවශ්‍ය වන අතර රුපියල් දශ ලක්‍ෂ 2,000 ක පමණ ආයෝජනයක් ඒ සඳහා අවශ්‍යය.

පෞද්ගලික බස් රථ සේවා ක්‍රියාකාරිත්වය 2000 වර්ෂයේදී සුළු පසු බැටීමක් පිළිබිඹු කළේය. මෝටර් රථ ප්‍රවාහන දෙපාර්තමේන්තුවෙහි පෞද්ගලික බස් රථ හිමියන් විසින් ලියාපදිංචි කරනු ලැබූ බස් රථ සංඛ්‍යාව 2000 වර්ෂයේදී 834 දක්වා සියයට 34 කින් පහත වැටුණි. පළාත් සභා යටතේ ඇති මාර්ගස්ථ මගී ප්‍රවාහන අධිකාරයන් විසින් වාර්තා කර ඇති පරිදි 2000 වර්ෂයේදී ප්‍රාදේශීය මට්ටමින් සේවයේ යොදවා ඇති පෞද්ගලික බස් රථ සංඛ්‍යාව 12,439 ක් විය. මෙයට උතුරු සහ නැගෙනහිර පළාත් වල ඇති බස් රථ අයත් නොවේ. මෙය 1999 හා සසඳ බලන විට සියයට 6 ක පහත වැටීමක් පිළිබිඹු කරයි. කෙසේ නමුත්, මෙම බස් රථවල මුළු මගී ආසන ධාරිතාවය 428,254 දක්වා සියයට 7 කින් ඉහළ ගොස් ඇත. විශාලත්වයෙන් වැඩි බස් රථ සේවයට යෙදවීමේ ප්‍රවණතාවක් මෙමගින් පිළිබිඹු කරයි. 2000 දී පළාත් සභා මගින් පලාත තුළ ධාවනය කරනු ලබන බස් රථ සඳහා නිකුත් කරනු ලැබූ නව බලපත්‍ර සංඛ්‍යාව 1,385 දක්වා සියයට 25 කින් පහත වැටුණි. වර්ෂය තුළදී බස්නාහිර පළාත් සභාවේ මාර්ගස්ථ මගී ප්‍රවාහන අධිකාරිය මගින් කොළඹ, කළුතර සහ ගම්පහ පිහිටි ප්‍රධාන පාසැල් කරා දිවෙන පෞද්ගලික පාසැල් බස් රථ සේවාවක් හඳුන්වා දෙනු ලැබිණි.

ඩීසල් මිල සහ අමතර කොටස්වල මිල ඉහළ යාම සැලකිල්ලට ගනිමින්, 1999 සැප්තැම්බර් සහ 2001 ජනවාරි අතර අවස්ථා තුනකදී, එක් අවස්ථාවකදී සියයට 15 බැගින් වූ බස් ගාස්තු වැඩි වීමට රජය අවසර දී තිබුණි. මෙම බස් ගාස්තු ඉහළ යාම ඩීසල්වල හා අමතර කොටස් වල මිල ඉහළ යාමෙන් වූ අවාසිය මුළුමනින්ම හිලවී වීම නිසා මගී ප්‍රවාහන විෂයෙහි ආයෝජනයේ ලාභදයීත්වය වැඩිවිය. 1996 අංක 30 දරණ ජාතික ප්‍රවාහන පනතට අනුව, අවම වශයෙන් බස් රථ 50 කින්වත් සමන්විත පෞද්ගලික බස් රථ සමාගම් ගොඩ නැගීම 2000 වර්ෂයේදී ආරම්භ කෙරිණි. මේ අනුව, 2000 වර්ෂය අවසන් වන විට දිස්ත්‍රික්ක 7 ක මෙවැනි බස් රථ සමාගම් 10 ක් ආරම්භ කර තිබිණි.

පෞද්ගලික බස් සේවය මගී ප්‍රවාහන සේවාවට විශාල ලෙස දායක වුවද, එයකවමත් ප්‍රශ්න ගණනාවකට මුහුණ දී සිටී. මේ අතර, බස් රථ නැවතුම්පලවල් හිඟ වීම සහ නවතා තබන ස්ථාන නොමැතිවීම, කාලසටහන් පිළියෙල කිරීමේදී පෞද්ගලික බස් සේවය සහ රජයේ බස් රථ සේවය අතර සම්බන්ධීකරණයක් නොමැති වීම, මාර්ගවල දුර්වලතාවයන් රියදුරු හා කොන්දේස්තරවරුන්ගේ පුහුණුව ප්‍රමාණවත් නොවීම වැනි ප්‍රශ්නවලට මුහුණ දී ඇති අතර, ඔවුන්ගේ සේවාවෙහි ප්‍රමිතිය ඉහළ දැමීම සඳහා එම ගැටළු වහා විසඳිය යුතුව ඇත.

දුම්රිය ප්‍රවාහනය

2000 වර්ෂයේදී ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය සේවයේ (ශ්‍රී ලං.දු.සේ.) දුම්රිය එන්ජින් සංඛ්‍යාවට නව බලවේග කට්ටල 15 ක් එකතු කිරීම නිසා, ඉදිරිකාලය තුළදී දුම්රිය සේවාව

ගුණාත්මක වශයෙන් වර්ධනය වනු ඇත. 2000 දී ශ්‍රී ලං.දු.සේ. මගින් ධාවනය කරනු ලැබූ මගී කිලෝ මීටර් ප්‍රමාණය සියයට 3 කින් ඉහළ ගියේය. එනම්, නව බලවේග කට්ටල සේවයේ යොදවනු ලැබුවේ 2000 වර්ෂයේ අවසාන භාගයේදීම බැවින්, ධාවන කිලෝ මීටර් ප්‍රමාණය සියයට 4 කින් පහත වැටුණි. දුම්රිය භාණ්ඩ ප්‍රවාහනයද සියයට 14 කින් පහත වැටුණි. භාණ්ඩ ප්‍රවාහනයෙහි මෙම පහත වැටීම 1992 වර්ෂයේ සිට අඛණ්ඩව (1998 වර්ෂය හැර) පැවති අතර මහා මාර්ග මගින් භාණ්ඩ ප්‍රවාහනය වඩා පහසු, නම්‍යශීලී හා විශ්වාසදයී වන බැවින් ඊට භාණ්ඩ ප්‍රවාහනය කරන්නන් වැඩි කැමැත්තක් දක්වීම එයට හේතු වී ඇත.

දුම්රිය ප්‍රමාදවීම, දුම්රිය මැදිරි ධාරිතාව ප්‍රමාණවත් නොවීම සහ ආරක්‍ෂාව හා සුව පහසුව අතින් පහළ මට්ටමක පැවතීම, නිරන්තරයෙන් සාමාන්‍ය දුම්රිය මගීන් මුහුණපානු ලබන ගැටළු වේ. මේ අතර, ශ්‍රී ලං.දු.සේ. සතු සීමිත සම්පත් යල් පැන ගිය දුම්රිය යන්ත්‍ර, අබලන් වූ දුම්රිය මාර්ග සහ යල් පැන ගිය සංඥා ක්‍රම උපයෝගී කර ගනිමින් මෙම අභියෝගයන්ට මුහුණ දීමට උත්සාහ දරා ඇත. මෙම තත්ත්වය තුළ 2000 වර්ෂයේදී බලවේග කට්ටල 15 ලැබීම එක්තරා දුරකට සහනයක් වී ඇත. 2000 වර්ෂය අවසානය වන විට ශ්‍රී ලං.දු.සේ. මගින් ප්‍රධාන මාර්ගයේ දුම්රිය සේවා 6 ක්ද, මුහුදුබඩ මාර්ගයේ දුම්රිය සේවා 6 ක්ද, කැලණිවැලි දුම්රිය මාර්ගයේ සේවා 4 ක්ද, සුන්නලම මාර්ගයෙහි සේවා 5 ක් සහ උතුරු මාර්ගයෙහි සේවා 4 ක්ද වශයෙන් අතිරේක සේවා 25 ක් හඳුන්වා දෙන ලදී. 2000 වර්ෂයේදී දුම්රිය ගමන් අවලංගු කිරීම් සියයට 32 කින් පහත වැටුණු අතර දුම්රිය පීලි පැනීම් ප්‍රමාණය සියයට 14 කින් පහත වැටිණි.

දුම්රිය යටිතල පහසුකම් වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා 2000 වර්ෂයේදී ව්‍යාපෘති කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබීය. දුම්රිය මාර්ග නව පීලි සහ සිල්පර යොදා ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම වර්ෂය තුළදී නොකඩවා සිදු කරගෙන යනු ලැබිණි. පානදුර සිට වාදදූව දක්වා දෙවන මාර්ගයක් ඉදි කිරීම සම්පූර්ණ කරනු ලැබිණි. මෙමගින් මුහුදුබඩ මාර්ගයෙහි දුම්රිය ප්‍රමාදවීම් අඩු වනු ඇත. කැලණිවැලි මාර්ගයෙහි ප්‍රතිසංස්කරණ කටයුතු පන්තිපිටිය දක්වා සම්පූර්ණ කර ඇත. රාගම සිට මීගමුව දක්වා දෙවන මාර්ගයක් ඉදි කිරීමද ආරම්භ කර ඇත. දුම්රිය සේවයේ සංඥා සහ ආරක්ෂක ක්‍රම උසස් තත්ත්වයකට ගෙන ඒම සඳහා විවිධ පියවර ගන්නා ලදී. පානදුර සිට වාදදූව දක්වා ද්විත්ව මාර්ග සඳහා සංඥා ක්‍රම සැපයීම අවසන් කළ අතර රාගම කඳුන ද්විත්ව මාර්ග සඳහා සංඥා ලබා දීමේ මූලික කටයුතු සම්පූර්ණ කරනු ලැබිණි.

වර්ෂය තුළදී ශ්‍රී ලං.දු.සේ.යේ සමස්ත මූල්‍ය තත්ත්වය තවදුරටත් පහත වැටිණි. එයට හේතු වූයේ දුම්රිය ගාස්තු නොවෙනස්ව පැවතීම හා මෙහෙයුම් පිරිවැය වේගවත් ලෙස ඉහළ යාමයි. භාණ්ඩ ප්‍රවාහනය සියයට 34 කින් පහත වැටීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතුකොටගෙන ශ්‍රී ලං.දු.සේ. මුළු ආදායම රුපියල් දශ ලක්‍ෂ 1,015 දක්වා සුළු වශයෙන් පහත වැටිණි. කෙසේ වුවද, මගී ගමන් ගාස්තු වලින් ලත් ආදායම 1999 දී රුපියල් දශ ලක්‍ෂ 679 සිට 2000 දී

රුපියල් දශ ලක්ෂ 741 දක්වා ඉහළ යාම මගී ප්‍රවාහනය වැඩි වීම නිසා සිදු වී ඇත. බස් ගාස්තු සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයකින් ඉහළ යාම නිසා 2000 වර්ෂයේදී දුම්රිය මගී ප්‍රවාහනය සඳහා වූ ඉල්ලුම ඉහළ යාමට අර්ධ වශයෙන් හේතු විය. වර්ෂය තුළදී ශ්‍රී ලං.දු.සේ. මෙහෙයුම් පිරිවැය රුපියල් දශ ලක්ෂ 2,686 දක්වා සියයට 4 කින් ඉහළ ගියේය. ඒ අනුව, ශ්‍රී ලං.දු.සේ. යේ මෙහෙයුම් අලාභය 2000 වර්ෂයේදී රුපියල් දශ ලක්ෂ 1,671 දක්වා සියයට 8 කින් ඉහළ ගියේය.

සිවිල් ගුවන් සේවාව

ජාතික හා විදේශීය ගුවන් සේවාවල මගීන් සපයනු ලබන ගුවන් මගී ප්‍රවාහනය සහ අදාළ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය ඇතුළත් සිවිල් ගුවන් සේවා අංශය විමසුමට භාජනය කරනු ලබන වර්ෂය තුළදී තවදුරටත් ප්‍රසාරණය විය. වර්ෂය තුළදී නව ගුවන් යානා තුනක් මිලදී ගැනීමත් සමග ශ්‍රීලංකන් ගුවන් සේවයේ (ශ්‍රී ලං.ගු.සේ.) ගුවන්යානා ප්‍රතිසම්පාදන වැඩපිළිවෙල 2000 වර්ෂය තුළදී නිම විය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ශ්‍රී ලං.ගු.සේ. ක්‍රියාකාරීත්වය, 2000 වර්ෂයේදී ප්‍රවාහනය කරනු ලැබූ මගීන් සංඛ්‍යාව, පියාසර කරනු ලැබූ කිලෝ මීටර් ප්‍රමාණය සහ මගී කිලෝ මීටර් ප්‍රමාණය අනුව සලකා බැලීමේ දී සැලකිය යුතු පරිදි ප්‍රසාරණය විය. මෙම ප්‍රසාරණය සිදුවූයේ තියුණු ලෙස ඉහළ ගිය මෙහෙයුම් පිරිවැය හේතුකොටගෙන ශ්‍රී ලං.ගු.සේ. මූල්‍ය තත්ත්වය පහත වැටී තිබියදීය.

ශ්‍රී ලං.ගු.සේ. ට අමතරව, විදේශ ගුවන් සේවාවන් 27 ක්, 2000 වර්ෂය තුළදී ශ්‍රී ලංකාවට ගුවන් සේවා සැපයීය. සංචාරකයන් පැමිණීම පහත වැටී තිබියදී වුවද, 2000 වර්ෂයේදී බණ්ඩාරණායක ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපල හරහා ගමන් කළ මුළු මගීන් සංඛ්‍යාව දශ ලක්ෂ 2.9 දක්වා සියයට 12 කින් ඉහළ ගියේය. මුළු මගීන් සංඛ්‍යාවෙන් සියයට 63 ක් පමණ හෙවත් 1,822,810 ක් ගමන් කර ඇත්තේ ශ්‍රී.ලං.ගු.සේ. මගිනි. බණ්ඩාරණායක ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපල මගින් වර්ෂය තුළදී මෙහෙයවනු ලැබූ භාණ්ඩ ප්‍රමාණය මෙට්‍රික් ටොන් 211,930 ක් වූ අතර, එය 1999 දී මෙහෙයවනු ලැබූ ප්‍රමාණයට වඩා සියයට 42 ක සැලකිය යුතු ඉහළ යාමක් පිළිබිඹු කරයි.

ශ්‍රී.ලං.ගු.සේ. මගීන් පියාසර කරනු ලැබූ කිලෝ මීටර් ප්‍රමාණය සියයට 7 කින් ඉහළ ගිය අතර, ශ්‍රී ලං.ගු.සේ. යේ මගී කිලෝ මීටර් ප්‍රමාණය සියයට 32 කින් සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය. කෙසේ නමුත්, මගී පැවැත්වීම් අනුපාතය (සත්‍යය ආදායම, ඉපයිය හැකි මුළු ආදායමෙහි ප්‍රතිශතයක් වශයෙන්) නව ගුවන්යානාවල වැඩි ආසන ධාරිතාවය නිසා, 1999 දී වූ 71 සිට 2000 වර්ෂයේදී 67 දක්වා පහත වැටිණි. මගී කිලෝ මීටර් ප්‍රමාණය සහ ප්‍රවාහනය කරන ලද භාණ්ඩ ප්‍රමාණය ඉහළ යාම හේතුවෙන් ශ්‍රීලං.ගු.සේ.යේ මුළු ආදායම 2000 වර්ෂයේදී රුපියල් දශ ලක්ෂ 27,141 දක්වා සියයට 34 කින් ඉහළ ගියේය. කෙසේ නමුත්, මෙහෙයුම් පිරිවැය රුපියල් දශ ලක්ෂ 32,056 දක්වා සියයට 58 කින්

ඉහළ ගියේය. ගුවන්යානා ඉන්ධන මිල සීඝ්‍රයෙන් ඉහළයාමද පිරිවැය ඉහළ යාමට හේතුවිය. ශ්‍රී ලං.ගු.සේ. ඉන්ධන පිරිවැය 1998/99 මුදල් වර්ෂය සහ 1999/2000 මුදල් වර්ෂය අතරදී රුපියල් දශ ලක්ෂ 2,532 ක සිට රුපියල් දශ ලක්ෂ 4,778 දක්වා ඉහළ ගියේය. මේ අනුව, ශ්‍රී ලං.ගු.සේ. මෙහෙයුම් අලාභය 2000 වර්ෂයේදී රුපියල් දශ ලක්ෂ 786 දක්වා අඩුවිය.

2000 වර්ෂය, ශ්‍රී ලං.ගු.සේ.යේ කළමනාකරණ හවුල්කරු වන එම්චේටීස් ගුවන් සමාගම (එ.ගු.ස.) විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද දස අවුරුදු ව්‍යාපාරික සැලැස්මේ තෙවන වර්ෂය වේ. මෙම සැලැස්ම යටතේ ගුවන්යානා ප්‍රතිසම්පාදනය, ගුවන් ගමන් වැඩි කිරීම, ඵලදායීතාව දියුණු කිරීම, තොරතුරු තාක්ෂණ ක්‍රම දියුණු කිරීම සහ මානව සම්පත් සංවර්ධනය යනාදිය ඉලක්ක කර ඇත. මේ අතර, ශ්‍රී. ලං.ගු.සේ. සතුව පැවැති පැරණි ගුවන්යානා අලෙවි කරන ලදී. ගුවන්යානා ප්‍රතිසම්පාදන වැඩපිළිවෙල යටතේ පසුගිය වර්ෂයේදී ලබා ගත් ගුවන් බස් තුනට අමතරව, මෙම වර්ෂයේදීද ගුවන් බස් තුනක් අළුතින් එකතු කරන ලදී. ගුවන්යානා ප්‍රති සම්පාදනයට සමගාමීව 1999 දී සිටි 175 ක් වූ ගුවන් නියමුවන් සංඛ්‍යාව 2000 දී 250 දක්වා වැඩි කරන ලදී. කලින් පැවති පංති තුනකින් සමන්විත ක්‍රමය වෙනුවට නව ගුවන්යානාවල ඇතුළත සැකැස්මට ගැලපෙන පරිදි, ව්‍යාපාරික හා පිරිමැසුම්දායක වශයෙන් පංති දෙකකින් පමණක් සමන්විත ක්‍රමයක් සකස් කරනු ලැබිණි. මේ අතර, වර්ෂය තුළදී ශ්‍රීලං.ගු.සේ. ඩකා, මිලාන්, බර්ලින් සහ මියුනිච් යන නව ගමනාන්ත 4 ක් සඳහා සේවාවන් දියත් කරන ලදී.

වරාය සේවා

තාවික මධ්‍යස්ථානයක් ලෙස සහ කලාපයේ කේන්ද්‍රීය වරාය ලෙස කොළඹ වරාය දියුණු කිරීමේ දිගුකාලීන අරමුණින්, වරාය අංශයේ ප්‍රධාන ඉලක්කය වී ඇත්තේ වරායෙහි යටිතල පහසුකම් ප්‍රසාරණය කිරීම හා වරාය කාර්යක්ෂමතාවය වැඩි දියුණු කිරීමයි. ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රාදේශීය වරායන් සංවර්ධනය කිරීම කෙරෙහිද ජාතික වරාය ප්‍රතිපත්තියෙහි නිසි සැලකිල්ල යොමු කර ඇත. 1980 ගණන් ආරම්භයේදී කොළඹ වරාය බහලු සේවා සපයන වරායක් බවට පත් කිරීමත්, ප්‍රතිනැව්ගත කිරීම් මෙහෙයවීමෙහි වර්ධනයත් හේතුකොටගෙන, කොළඹ වරායෙහි භාණ්ඩ හැසිරවීම 1980 - 1997 කාලය තුළදී අඛණ්ඩ වර්ධනයක් පෙන්වීය. 1997 වනවිට කොළඹ වරායෙහි නැව් බඩු හැසිරවීම එහි සැලසුම්ගත ධාරිතාවයට සමාන වූ අතර එහෙයින්, වරාය ධාරිතාවය කඩිනමින් ප්‍රසාරණය කිරීමේ අවශ්‍යතාව පැහැනැගුණි. කෙසේ නමුත්, 1998 සිට ප්‍රතිනැව්ගත කිරීම්වල වර්ධනය ඇණහිට ඇත. මෙයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී ඇත්තේ කලාපයෙහි අනෙකුත් රටවල වරායන්හි වර්ධනයත්, අළුතින් වරායන් විවෘත කිරීමත්ය. ඉහත දක්වූ පසුබෑම තාවකාලික එකක් ලෙස සලකන අතර, වරාය අංශයේ දිගුකාලීන වර්ධනයක් අපේක්ෂා කරනු ලැබේ. කෙසේ වුවත්, වරාය අංශය මුහුණ දී ඇති ක්ෂණික

අභියෝගය වන්නේ නැව්වලට කාර්යක්ෂම සේවාවක් සපයමින් ශ්‍රී ලංකාවේ වරායවලට වැඩි වැඩියෙන් භාණ්ඩ ප්‍රතිනැව්ගත කිරීම් ආකර්ෂණය කර ගැනීමය. නැව් භාණ්ඩ මෙහෙයවීම සහ අනෙකුත් උපකාරක සේවා සැපයීමේ කාර්යක්ෂමතාවය වැඩි කිරීමට සමාන්තරව, එලදයි වෙළෙඳපොළ උපක්‍රම භාවිතා කිරීම, කොළඹ වරාය මෙම කලාපයේ ප්‍රධාන වරායක් බවට පත් කිරීම සඳහා අදාළ බලධාරීන් විසින් ගත යුතු පියවරවලට ඇතුළත් විය යුතුය.

2000 වර්ෂයේදී කොළඹ, ගාල්ල සහ ත්‍රිකුණාමලය වරායවලට පැමිණි නැව් සංඛ්‍යාව සියයට 2 කින් පහත වැටුණි. මෙයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ සම්ප්‍රදයික (බහලු නොවන) නැව් පැමිණීම පහත වැටීමයි. කොළඹ වරායට පැමිණි නැව් සංඛ්‍යාව සියයට 3 කින් අඩු විය. මේ අතර, වරායවල් තුනෙහි හැසිර වූ නැව් භාණ්ඩ ප්‍රමාණය ඉහළ ගියේය. නැව් භාණ්ඩ වලින් වැඩි ප්‍රමාණයක් හසුරුවනු

ලැබූයේ කොළඹ වරාය මගිනි. කොළඹ වරායෙහි මෙහෙයවන ලද මුළු භාණ්ඩ වලින් සියයට 72 ක්ම බහලුගත භාණ්ඩ වේ. දේශීය බහලු හැසිරවීම (ආනයන හා අපනයන) සියයට 8 කින් ඉහළ යාමේ සහ ප්‍රතිනැව්ගත කිරීම් සියයට 2 කින් පහත වැටීමෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස කොළඹ වරායෙහි මුළු බහලු හැසිරවීම් ප්‍රමාණය (සවුන් ඒකීයා හේට්ටේ ටර්මිනල්ස් සමාගම ඇතුළුව) සියයට 2 කින් ඉහළ ගියේය. කොළඹ වරායෙහි ප්‍රධාන කාර්ය වන ප්‍රතිනැව්ගත කිරීම්වලට, මුළු බහලු හැසිරවීම් සංඛ්‍යාවෙන් සියයට 65 ක් අයත් වේ. ප්‍රතිනැව්ගත කිරීම් පහත වැටීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී ඇත්තේ මීට පෙර කොළඹ වරායෙහි හසුරුවන ලද ප්‍රතිනැව්ගත කිරීම් වලින් සමහරක් කලාපීය අනෙකුත් වරායවලට විතැන් වීමය. කෙසේ නමුත්, ප්‍රතිනැව්ගත කිරීම් කොළඹ වරායට අහිමි වී යාම, නව ප්‍රතිනැව්ගත කිරීම් ලැබීම නිසා යම් ප්‍රමාණයකට සමනය විය.

5.9 සංඛ්‍යා සටහන
වරාය සේවා ක්‍රියාකාරීත්වය

ශීර්ෂය	1998	1999	2000(අ)	ප්‍රතිශත වෙනස	
				1999	2000(අ)
1. පැමිණි නැව් සංඛ්‍යාව	4,233	4,339	4,232	3	-2
කොළඹ	3,879	3,968	3,832	2	-3
ගාල්ල	104	97	97	-7	0
ත්‍රිකුණාමලය	250	274	303	10	11
2. මෙහෙයවන ලද භාණ්ඩ ප්‍රමාණය (මෙ.ටො.000)	26,847	26,995	27,535	1	2
කොළඹ	24,793	24,825	25,222	0	2
ගාල්ල	402	439	597	9	36
ත්‍රිකුණාමලය	1,652	1,731	1,716	5	-1
3. බහලු මෙහෙයුම් ප්‍රමාණය (TEU s' 000)(ආ)	1,714	1,704	1,733	-1	2
ශ්‍රී ලං.ව.අ.	-	1,636	1,432	-	-
ස.ඒ.හේ.ට.සමාගම (ආ)	-	68	301	-	-
4. අන්තර් නැව් බහලු ප්‍රමාණය(TEU s' 000)	1,235	1,153	1,130	-7	-2
ශ්‍රී ලං.ව.අ.	-	1,108	913	-	-
ස.ඒ.හේ.ට.සමාගම (ආ)	-	45	217	-	-
5. ආදායම (රු.දශලක්ෂ)(ඇ)	13,638	15,089	14,717	11	-2
කොළඹ	13,221	14,552	14,079	10	-3
ගාල්ල	218	225	320	3	42
ත්‍රිකුණාමලය	199	311	318	56	2
6. වියදම (රු.දශලක්ෂ)(ඇ)	8,590	9,765	10,744	14	10
කොළඹ	8,163	9,316	10,272	14	10
ගාල්ල	186	190	208	2	9
ත්‍රිකුණාමලය	241	259	264	7	2
7. මෙහෙයුම් ලාභය - බදු හේට්ටට පෙර (රු.දශලක්ෂ)(ඇ)	5,048	5,323	3,973	5	-25
කොළඹ	5,059	5,236	3,807	3	-27
ගාල්ල	32	35	112	9	220
ත්‍රිකුණාමලය	-42	52	54	-224	4
8. සේවක සංඛ්‍යාව (ඇ)	18,777	18,930	19,344	1	2
කොළඹ	16,964	17,075	17,411	1	2
ගාල්ල	769	777	758	1	-2
ත්‍රිකුණාමලය	1,044	1,078	1,175	3	9
9. එලදයිතා දර්ශක (ප්‍රධාන බහලු නොකා) (ඇ)					
පැයකට ග්‍රැන්ට්‍රි දෙමකර මෙහෙයුම් වාර ගණන (දළ)	12	15	15	25	0
පැයකට ග්‍රැන්ට්‍රි දෙමකර මෙහෙයුම් වාර ගණන (ශුද්ධ)	17	17	17	0	0

(අ) කාවකාලීන
 (ආ) සවුන් ඒකීයා හේට්ටේ ටර්මිනල්ස් සමාගම (ස.ඒ.හේ.ට. සමාගම) විසින් එළිසබෙත් රැජින ජැවියේ භාණ්ඩ හැසිරවීම 1999 සැප්තැම්බර් 5 වැනි දින ආරම්භ කරන ලදී.
 TEUs = අඩි 20 ට සමාන බහලු ඒකක
 (ඇ) ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය සඳහා පමණි.

මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය

1999 සැප්තැම්බර් මසදී එලිසබත් රැජින ජැටිය පෞද්ගලීකරණය කෙරිණි. එලිසබත් රැජින ජැටිය කළමනාකරණය කරනු ලබන සීමාසහිත සවුන් ඒෂියා ගෙට්ටේ ටර්මිනල්ස් (ස.ඒ.ගෙ.ට.) සමාගම එහි සංවර්ධන කටයුතු කරන අතරම, නැව් භාණ්ඩ හැසිරවීම ද කළේය. සීමාසහිත ස.ඒ.ගෙ.ට. සමාගම විසින් ප්‍රතිසංස්කරණය කරන ලද නැව් තටාක දෙකක් 2001 වර්ෂයේ මැද භාගයේදී විවෘත කිරීමට නියමිතය. ස.ඒ.ගෙ.ට. සමාගම සීමිත ධාරිතාවයකින් සහ සේවකයන් 400 කට අඩු සංඛ්‍යාවක් සහිතව ක්‍රියාත්මක වුවද, එම සමාගමේ ක්‍රියාකාරිත්වයෙහි සැලකිය යුතු වර්ධනයක් දක්නට ලැබිණි. 1999 දී එලිසබත් රැජින ජැටියෙහි බහලු හැසිරවීම් ප්‍රමාණය, බහලු ඒකක (අඩි 20 ට සමාන බහලු ඒකක) 200,147 ක් විය. කෙසේ වුවද, 2000 වර්ෂයේදී ස.ඒ.ගෙ.ට. සමාගමේ කළමනාකරණය යටතේ, එම ප්‍රමාණය බහලු ඒකක 300,591 දක්වා සියයට 50 කින් පමණ ඉහළ ගියේය. මේ අතර, ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය සතු පර්යන්තයන්හි බහලු හැසිරවීම් (ජය බහලු පර්යන්තය, සමගි බහලු පර්යන්තය සහ අනෙකුත් පර්යන්ත) බහලු ඒකක 1,432,264 දක්වා සියයට 12 කින් පහත වැටිණි. නව නැව් තටාංගන ඉදි කිරීමක් සමගි සීමාසහිත ස.ඒ.ගෙ.ට. සමාගමට කාර්යක්ෂම සේවාවක් සැපයීමටත්, එමගින් අමතර නැව් සේවාවන් ආකර්ශනය කර ගැනීමටත් හැකි වනු ඇත. එමනිසා, කලාපීය වරායන් සමග පමණක් නොව සිය අසල්වැසි සීමාසහිත ස.ඒ.ගෙ.ට. සමාගමේ පර්යන්තයන්හි තරඟකාරිත්වයට මුහුණ දීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය එය සතු පර්යන්තයන්හි කාර්යක්ෂමතාවය සහ ඵලදායීතාව වර්ධනය කිරීම සඳහා සැලකිය යුතු අවධානයක් යොමු කිරීම ඉතා වැදගත් බව සඳහන් කළ යුතුය.

ශ්‍රී ලං.ව.අ. මගින් පාලනය කරනු ලබන පර්යන්තයන්හි භාණ්ඩ හැසිරවීම පිළිබඳව කාර්යක්ෂමතාව හෝ ඵලදායීතාවයෙහි සැලකිය යුතු ප්‍රගතියක් 2000 වර්ෂය තුළදී නොපෙන්වයි. ප්‍රධාන බහලු නැව් සම්බන්ධයෙන් සැලකීමේ දී, පැයකට හසුරුවන ලබන බහලු සංඛ්‍යාව (ශුද්ධ) 17 ක් ලෙසද, දළ බහලු සංඛ්‍යාව 15 ක් ලෙසද නොවෙනස්ව පැවතින. එහෙත්, නැව් තටාංගනවල ඵලදායීතාවය පැයකට මෙහෙයවන බහලු සංඛ්‍යාව 32 සිට 35 දක්වා සුළු වශයෙන් වර්ධනය විය. ප්‍රධාන බහලු නැව් තටාංගනවලට කැඳවීමේ සාමාන්‍ය ප්‍රමාදය පැය 3.7 සිට පැය 2.5 දක්වා පහත වැටුන අතර තටාංගනවල රැඳී සිටීමේ සාමාන්‍ය කාලය පැය 16.2 සිට පැය 15.9 දක්වා පහත වැටිණි.

පසුගිය වසර කීහිපය තුළදී, ප්‍රධාන වශයෙන්ම ශ්‍රී ලං.ව.අ. යේ සේවක සංඛ්‍යාව විශාල වශයෙන් වැඩිවීම නිසා, එක් සේවකයකු වෙනුවෙන් හසුරුවනු ලබන බහලු සංඛ්‍යාව සැලකිය යුතු පරිදි පහත වැටී ඇත. ශ්‍රී ලං.ව.අ. යේ සේවක සංඛ්‍යාව 1999 දී 18,930 ක සිට 2000 දී 19,300 දක්වා ඉහළ ගියේය. මේ අනුව එක් සේවකයකු වෙනුවෙන් මෙහෙයවූ බහලු සංඛ්‍යාව 1999 දී 86 සිට 2000 දී 74 දක්වා පහත වැටිණි. මෙයට එක්තරා දුරකට හේතු වූයේ එලිසබත් රැජින ජැටියෙහි කටයුතු සීමාසහිත

ස.ඒ.ගෙ.ට. සමාගමට පැවරීම හේතුවෙන් ශ්‍රී ලං.ව.අ.යේ බහලු මෙහෙයවීම සියයට 20 කින් පමණ පහත වැටීමයි. එලිසබත් රැජින ජැටිය පැවරීමේදී ඊට සමාන්තරව සීමාසහිත ස.ඒ.ගෙ.ට. සමාගමට සේවකයන් පැවරීමක් සිදු නොවීය. එසේ තිබියදීත්, ශ්‍රී ලං.ව.අ. මගින් 2000 වර්ෂයේදී අළුතින් සේවකයන් බඳවා ගන්නා ලදී. සීමාසහිත ස.ඒ.ගෙ.ට. සමාගම 2000 දී කොළඹ වරායෙහි බහලු හැසිරවීම් වලින් සියයට 20 ක් පමණ කරන ලද්දේ 400 කටත් වඩා අඩු සේවක පිරිසකගෙනි. අවශ්‍ය සේවක සංඛ්‍යාව නිවැරදිව තක්සේරු කිරීම සහ වත්මන් ශ්‍රම බලකාය තාර්කික මට්ටමකට ගෙන ඒම, ශ්‍රී ලං.ව.අ. යේ ශ්‍රම ඵලදායීතාවය වර්ධනය කිරීම සඳහා අත්‍යාවශ්‍ය වේ.

වරාය ධාරිතාවය ප්‍රසාරණය කිරීමේ සහ නැව් භාණ්ඩ මෙහෙයවීමේ කාර්යක්ෂමතාව වර්ධනය කිරීමේ අරමුණින් ශ්‍රී ලං.ව.අ. ප්‍රධාන ව්‍යාපෘති කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක කරණු ලබයි. 2000 ජුනි මාසයේදී උතුරු පියරය සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතියේ දෙවන අදියරෙහි ඉදිකිරීම් කටයුතු ආරම්භ කරණ ලදී. එකී ව්‍යාපෘතියෙහි ඇස්තමේන්තු කළ පිරිවැය රුපියල් දශ ලක්ෂ 3,056 වන අතර ජා.ස.ජ.බැ. මූල්‍යාධාර සපයනු ලබයි. 2002 වර්ෂයේදී උතුරු පියරයේ ඉදිකිරීම් සම්පූර්ණ කිරීමට නියමිත අතර එවිට එහි ධාරිතාවය වාර්ෂිකව බහලු ඒකක 230,000 ක් වනු ඇත. කොළඹ වරායෙහි පෝෂක බහලු මෙහෙයුම් කාර්යක්ෂමතාවය වැඩි දියුණු කිරීම අරමුණු කර ගනිමින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 726 ක ඇස්තමේන්තුගත වියදමකින් අතිරේක පෝෂක තටාංගනයක් ඉදි කිරීම 2000 වර්ෂය තුළදී කෙරෙමින් පැවතුණි. මේ අතර, ගාලු වරාය ප්‍රාදේශීය වරායක් ලෙස සංවර්ධනය කිරීමට රජය විසින් තීරණය කර ඇත. මේ සඳහා ශක්‍යතා අධ්‍යයනය කෙරෙමින් පවතින අතර ජා.ස.ජ.බැ. වෙන් අරමුදල් ලබා ගැනීමට අපේක්ෂා කරයි. දකුණු පළාතේ අවශ්‍යතාවයන්ට ගැලපෙන පරිදි, භාණ්ඩ කොග ප්‍රවාහනය කරන නැව්වලට සුදුසුවන පරිදි ගාලු වරායෙහි ජැටියක් ඉදි කිරීමේ කටයුතු සිදු කෙරෙමින් පවතී. එහි ඇස්තමේන්තු කළ පිරිවැය රුපියල් දශ ලක්ෂ 600 ක් වන අතර, 2001 වර්ෂයේදී ඉදි කිරීම් අවසන් කිරීමට අපේක්ෂා කෙරේ. ත්‍රිකුණාමල වරායෙහි ටොන් 40,000 ක තාරබර සහිත නැව්වලට පහසුකම් සැලසිය හැකි නව පියරයක් ඉදි කෙරෙමින් පවතී. මෙම ව්‍යාපෘතියෙහි ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය රුපියල් දශ ලක්ෂ 1,250 ක් වන අතර, එහි ඉදිකිරීම් 2002 වර්ෂයේ මුල් භාගයේදී අවසන් කිරීමට අපේක්ෂා කරයි. ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ මූල්‍ය ආධාර මගින් නව කොළඹ දකුණු වරාය සංවර්ධනය ව්‍යාපෘතිය සඳහා ශක්‍යතා අධ්‍යයන ආරම්භ කොට ඇත. ශක්‍යතා අධ්‍යයනයේ අවසන් වාර්තාව 2001 වර්ෂයේ ආරම්භයේදී ලබා ගැනීමට අපේක්ෂා කරයි.

ශ්‍රී ලං.ව.අ. මුළු ආදායම පසුගිය වර්ෂයේ වාර්තාවූ සියයට 11 ක වර්ධනය සමග සැසඳීමේදී 2000 වර්ෂයේදී සියයට 2 කින් පමණ පහත වැටිණි. ආදායම පහත වැටීමට ප්‍රධාන හේතුව වූයේ ශ්‍රී ලං.ව.අ. යේ බහලු මෙහෙයවීම පහත වැටීමය. බහලු මෙහෙයවීම සඳහා අය කරන වරාය

ගාස්තු වර්ෂය තුළදී නොවෙනස්ව පැවතිණි. ශ්‍රී ලං.ව.අ. යේ මුළු මෙහෙයුම් පිරිවැයද සියයට 10 කින් ඉහළ ගියේය. ඒ අනුව, ශ්‍රී ලං.ව.අ.යේ මෙහෙයුම් ලාභය 2000 දී රුපියල් දශ ලක්ෂ 3,973 දක්වා සියයට 25 කින් පහත වැටිණි.

5.7 වාරිමාර්ග සහ ජනාවාස

දේශීය අරමුදල් මගින් ක්‍රියාත්මක වන ව්‍යාපෘති 22 ක් සඳහා වර්ෂය තුළ වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව විසින් වැය කරනු ලැබූ මුදල රුපියල් දශ ලක්ෂ 502 ක් විය. මෙයින් සියයට 48 ක් වැය කරනු ලැබුවේ හම්බන්තොට සහ මොනරාගල දිස්ත්‍රික්ක සඳහා ප්‍රතිලාභ සැලසෙන “මවුආර “ ව්‍යාපෘතිය වෙනුවෙනි. විදේශීය අරමුදල් සැපයෙන ප්‍රධාන යෝජනා ක්‍රම තුනක් වූ ජාතික වාරිමාර්ග පුනරුත්ථාපන ව්‍යාපෘතිය (NIRP), හම්බන්තොට වාරිමාර්ග පුනරුත්ථාපන ව්‍යාපෘතිය (HIRP) සහ වැලිමය හැරවීමේ ව්‍යාපෘතිය යන යෝජනා ක්‍රම 2000 වසරේදී ප්‍රගතියක් පෙන්වූම් කර ඇත. මෙයින් ජාතික වාරිමාර්ග පුනරුත්ථාපන ව්‍යාපෘතිය සඳහා වර්ෂය තුළ රුපියල් දශ ලක්ෂ 75 ක මුදලක් වැය කර ඇති අතර, ඒ සඳහා අරමුදල් සම්පාදනය කරනු ලැබුවේ ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන සංගමය (IDA) සහ යුරෝපීය ආර්ථික හවුල (EEC) විසිනි. මේ අතර කුවේට් රාජ්‍යය මගින් අරමුදල් සැපයෙන හම්බන්තොට වාරිමාර්ග පුනරුත්ථාපන ව්‍යාපෘතිය සඳහා වර්ෂය තුළ වැය කළ මුදල රුපියල් දශ ලක්ෂ 49 ක්ද, ජපන් අරමුදල් යටතේ ක්‍රියාත්මක වන වැලිමය හැරවීමේ ව්‍යාපෘතිය සඳහා වැය කළ මුදල රුපියල් දශ ලක්ෂ 37 ක්ද විය.

වර්ෂය තුළදී විශේෂ තෝරා ගැනීම් වැඩසටහනක් යටතේ මහවැලි යෝජනා ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක වන ප්‍රදේශවල පවුල් ගණනාවක් පදිංචි කරන ලදී. වසර 6 ක විරාමයකට පසුව මහවැලි ' එච් ' කලාපය තුළ ගොවි පවුල් 400 කට වැඩි ප්‍රමාණයක් මේ වසරේදී පදිංචි කරනු ලැබිණි. මෙසේ විවිධ කලාප යටතේ වර්ෂය තුළ ගොවි පවුල් 4,000 කට වැඩි ප්‍රමාණයක් පදිංචි කරනු ලැබීය.

5.8 විශේෂ වැඩසටහන්

නිවාස

ජනතාවට ප්‍රමාණවත් නිවාස පහසුකම් සැලසීමේ අරමුණින් රාජ්‍ය අංශය මෙන්ම පෞද්ගලික අංශයද, විවිධ නිවාස වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කරමින් සිටී. ආකර්ශනීය රාජ්‍ය මූල්‍ය දිරි ගැන්වීම් ලබා දීම මගින් නිවාස ඉදි කිරීම සඳහා පෞද්ගලික අංශය දිරිමත් කරවන අතර, අඩු ආදායම් ලබන පවුල්වලට නව නිවාස ඉදි කර ගැනීම සඳහා හෝ ඔවුන්ගේ නිවාස වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා රජය සෘජුවම ආධාර සපයනු ලබයි. විශේෂයෙන්ම නාගරික අංශයේ නිවාස සඳහා ඉල්ලුම ජනගහන වර්ධනයත් සමඟ වේගයෙන් ඉහළ

යමින් පවතී. පෞද්ගලික අංශයේ නිවාස සපයන්නන් ප්‍රධාන වශයෙන්ම නාගරික අංශයේ නිවාස වෙළඳපළ ඉලක්ක කරන අතර, රාජ්‍ය අංශයේ නිවාස වැඩසටහන් ප්‍රධාන වශයෙන්ම ග්‍රාමීය හා වතු අංශයේ නිවාස සැපයීම සඳහා යොමු වී ඇත. රාජ්‍ය අංශයේ නිවාස ඉදිකිරීම ප්‍රධාන වශයෙන්ම අඩු ආදායම් පවුල් සඳහා වන අතර, පෞද්ගලික අංශය බොහෝ දුරට මධ්‍යම හා ඉහළ ආදායම් කණ්ඩායම්වලට නිවාස සපයනු ලබයි. තමන් විසින්ම සිය නිවාස ඉදිකිරීම තවමත් ශ්‍රී ලංකාවේ නිවාස ඉදි කිරීමේ ප්‍රධානතම ක්‍රමය ලෙස පවතී.

ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය (ජා.නි.සං.අ.), ධීවර හා ජලජ සම්පත් අමාත්‍යාංශය (ධී.ජ.ස.අ.), වැවිලි නිවාස සහ සමාජ සුභසාධන භාරය (ව.නි.ස.සු.භා.) රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුව (රා.උ.ආ.බැ.) සහ නිවාස සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථාව (නි.සං.මු.සං.) නිවාස සම්පාදනයේ නිරතවී සිටින ප්‍රධාන රාජ්‍ය ආයතනයන් වේ. රාජ්‍ය අංශයේ නිවාස වැඩසටහන් එනම්, ජනලදන නිවාස වැඩසටහන, විසිරි ග්‍රාමීය නිවාස යෝජනා ක්‍රමය, ධීවර නිවාස වැඩසටහන, විපතට පත් වූවන් සඳහා වන නිවාස වැඩසටහන, විසිරි නාගරික නිවාස වැඩසටහන සහ වතු නිවාස වැඩසටහන යනාදිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රධාන ආයතනය වනුයේ ජා.නි.සං.අ. යයි. මෙම නිවාස වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ මූලික උපාය මාර්ගය ස්වඋත්සාහයෙන් නිවාස තැනීම මත පදනම් වී ඇත. මේ යටතේ ජා.නි.සං.අ. රුපියල් 50,000 ක උපරිමයකට යටත්ව සපයනු ලබන ණය මගින් ප්‍රතිලාභීන් තමා විසින්ම තම නිවාස ඉදි කිරීම හෝ වැඩි දියුණු කිරීම කරනු ලබයි.

පසුගිය වර්ෂය සමඟ සසඳ බලන විට, 2000 වර්ෂයේදී නිවාස වැඩසටහන් සියල්ලෙහිම ක්‍රියාකාරීත්වයේ සුළු පහත වැටීමක් පෙන්වුම් කරයි. ජා.නි.සං.අ. ට අනුව, මෙම පසුබැසීමට ප්‍රධාන හේතුව වී ඇත්තේ ජා.නි.සං.අ. මගින් පසුගිය වර්ෂයේ ආරම්භ කළ නිවාස යෝජනා ක්‍රම ගණනාවක් නිම කිරීම සඳහා වැඩි අවධානයක් යොමු කර තිබීමයි. 2000 වර්ෂය තුළදී ජා.නි.සං.අ. යේ වැඩසටහන් යටතේ ආරම්භ කරන ලද මුළු නිවාස ඒකක සංඛ්‍යාව 32,199 දක්වා සියයට 59 කින් පහත වැටිණි. පසුගිය වර්ෂය සමඟ සසඳ බලන විට 2000 වර්ෂයේදී සම්පූර්ණ කරන ලද නිවාස ඒකක ගණන 38,900 දක්වා සියයට 5 කින් පහත වැටුණු අතර නිවාස සඳහා ණය දීම ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 752 දක්වා සියයට 14 කින් පහත වැටිණි. ජනලදන නිවාස වැඩසටහන යටතේ 1995 සිට මේ දක්වා ජනලදන ගම්මාන 569 ක නිවාස ඒකක 32,656 ක් සම්පූර්ණ කර ඇත. 2000 වර්ෂය තුළදී මෙම වැඩසටහන යටතේ නිවාස ඒකක 9,513 ක් (නිවාස 7,549 ක් ග්‍රාමීය අංශයේද, නිවාස ඒකක 1,964 ක් නාගරික අංශයේද වේ) සම්පූර්ණ කරන ලදී. 2000 වර්ෂයේදී නිවාස ඉදිකිරීම සඳහා ලබාදී ඇති මුළු මුදල් ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 201 ක් විය. පසුගිය වර්ෂය සමඟ සසඳ බලන විට, විසිරි ග්‍රාමීය නිවාස යෝජනා ක්‍රමය යටතේ නිම කරන ලද නිවාස ඒකක සංඛ්‍යාව සියයට 16 කින් ඉහළ ගියේය. ධීවර නිවාස වැඩසටහන දනට ධීවර හා ජලජ සම්පත් අමාත්‍යාංශය

යටතේ ක්‍රියාත්මක වන අතර, දැනට ආරම්භ කර ඇති නිවාස ඒකක පමණක් ජා.නි.සං.අ. යටතේ ක්‍රියාත්මක වේ. වතු නිවාස වැඩසටහන යටතේ 2000 දී රුපියල් දශ ලක්ෂ 38 ක් ප්‍රදානය කර ඇති අතර, නිවාස ඒකක 1,514 ක් සම්පූර්ණ කර තිබුණි. ජා.නි.සං.අ. මගින් රජයේ සේවකයන් සඳහා විශේෂ නිවාස වැඩසටහනක් 2000 දී දියත් කරන ලදී. එය 2001 වර්ෂය අවසාන වනවිට නිම කිරීමට අපේක්ෂා කෙරේ. ඒ සඳහා රුපියල් දශ ලක්ෂ 400 ක් වැය වනු ඇතැයි ඇස්තමේන්තු කර ඇත.

ජා.නි.සං.අ.යේ නිවාස ණය මුදලක් සාමාන්‍යයෙන් රුපියල් 25,000 ක් පමණ වන අතර එය සියයට 10 - 16 දක්වා පොලියක් සමඟ වසර 5 - 15 ක කාලසීමාවක් තුළ ආපසු ගෙවිය යුතුය. පොලී අනුපාතිකය සහ ආපසු ගෙවීමේ කාලසීමාව ණය මුදලෙහි ප්‍රමාණය මත තීරණය වේ. ජා.නි.සං.අ. මුහුණ දී ඇති ප්‍රධානතම ගැටළුව වී ඇත්තේ නිවාස වැඩසටහන සඳහා අරමුදල් ලබා ගන්නා ප්‍රධානතම මාර්ගය වන ණය ආපසු පියවීම ඉතා පහළ මට්ටමක පැවතීමයි. කෙසේවෙතත්, ණය පියවීමේ අනුපාතය 1999 දී සියයට 59 සිට 2000 දී සියයට 66 දක්වා වර්ධනය විය. එහෙත් එය තවමත් ජා.නි.සං.අ. යේ කාර්යයන් සාර්ථක ලෙස පවත්වාගෙන යාමට ප්‍රමාණවත් මට්ටමට වඩා පහළ මට්ටමක පවතී.

වැවිලි සංවර්ධන ආධාර වැඩසටහන (වැ.සං.ආ.වැ.) යටතේ වතු අංශයේ සේවකයන් සඳහා වැවිලි නිවාස සහ සමාජ සුභසාධන භාරය මගින් නිවාස පහසුකම් සපයනු ලබයි. වැ.සං.ආ.වැ., නව නිවාස වැඩසටහන සහ නිවාස වැඩි දියුණු කිරීමේ වැඩසටහන නම් වූ වැඩසටහන් දෙකකින් සමන්විතවේ. නව නිවාස වැඩසටහන යටතේ වතු අංශයේ සේවකයෙකුට නිවාසයක් ඉදි කිරීම සඳහා උපරිම වශයෙන් රුපියල් 64,400 ක මුදලක් ප්‍රදානය කරයි. නිවාස වැඩි දියුණු කිරීම යටතේ පවුලකට රුපියල් 31,000 ක් ප්‍රදානය කරනු ලබයි. මෙම වැඩසටහනට ආ.සං.බැ. මගින් අරමුදල් සපයනු ලබන වැවිලි ප්‍රතිසංස්කරණ ව්‍යාපෘතිය මගින් ආධාර ලබා දී ඇත. වැ.සං.ආ.වැ. යටතේ, 2000 දී නව නිවාස 1,603 ක් සම්පූර්ණ කළ අතර නිවාස 682 ක් වැඩි දියුණු කරනු ලැබිණි. තවද, 2000 අවසාන වනවිට නව නිවාස ඒකක 7,133 කද, වැඩි දියුණු කරනු ලබන නිවාස 507 කද, කටයුතු ක්‍රියාත්මක වෙමින් පැවතිණි. එයට අමතරව, වැ.සං.ආ.වැ. මගින් දැනට පවත්නා නිවාසවලට ජල සැපයුම් හා සනීපාරක්ෂක පහසුකම්, සෞඛ්‍යය සහ සුභසාධන පහසුකම් සහ අනෙකුත් උපකාරක සේවා සපයනු ලබයි. 2000 දී මෙම වැඩසටහන යටතේ දරණ ලද මුළු පිරිවැය රුපියල් දශ ලක්ෂ 149 ක් විය.

ධීවර අංශයේ නියුක්ත වුවත් සඳහා 1998 දී ආරම්භ කළ "දියවර ගම්මාන" නිවාස යෝජනා ක්‍රමය ධීවර හා ජලජ සම්පත් අමාත්‍යාංශය විසින් අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබිණි. මේ යටතේ, 2000 වර්ෂය අවසාන වනවිට, නිවාස යෝජනා ක්‍රම 73 ක නිවාස ඒකක 7,663 ක වැඩ කටයුතු විවිධ අදියරයන්හි ක්‍රියාත්මක වෙමින් පැවතිණි. මෙයින් නිවාස ඒකක 2,677 කින් යුත් නිවාස යෝජනා ක්‍රම 14 ක කටයුතු 2000 වර්ෂය අවසන් වනවිට

නිම කර තිබිණි. එයට අමතරව, "දියවරපුර" නමින් නව නිවාස වැඩසටහනක් අමාත්‍යාංශය විසින් ආරම්භ කළ අතර, ඒ යටතේ නිවාස ඒකක 338 කින් යුත් දියවරපුර යෝජනා ක්‍රම තුනක් 2000 වර්ෂය අවසාන වනවිට ආරම්භ කර තිබිණි.

සීමාසහිත රියල් එස්ටේට් එක්ස්චේන්ජ් සමාගමෙහි මග පෙන්වීම යටතේ කොළඹ නගරයේ නිවාස නොමැති අඩු ආදායම්ලාභී පවුල් පදිංචි කරවීම පිණිස සැලසුම් කරන ලද තිරසර පුරවර වැඩසටහන 2000 වර්ෂයේදීද ක්‍රියාත්මක විය. බොරැල්ල ආසන්නයේ ඉදිකරන නිවාස ඒකක 687 කින් සමන්විත සහස්පුර ව්‍යාපෘතියෙහි ඉදිකිරීම් කටයුතු වලින් සියයට 40 ක් පමණ අවසන් කර තිබිණි. මෙම ඉදිකිරීම් කටයුතු 2001 අගෝස්තු මාසය වනවිට සම්පූර්ණ කිරීමට සැලසුම් කර ඇත. මෙම ව්‍යාපෘතියෙහි පළමු පියවරෙහි පිරිවැය රුපියල් දශ ලක්ෂ 471 ක් ලෙස ඇස්තමේන්තු කර ඇත. නිවාස ඒකක 650 කින් සමන්විත බොරැල්ල පැලැන්ගස්තුවෙහි පිහිටි සහස්පුර ව්‍යාපෘතියෙහි දෙවන අදියරද 2000 වර්ෂය තුළදී ආරම්භ කළේය. මේ අතර "තිරසර පුරවර" වැඩසටහන යටතේ දෙවන ව්‍යාපෘතිය වන "මිනි කැළණිපුර" සඳහා කොටලන ස්ථාන 4 ක් හඳුනාගෙන ඇත. දෙවන ව්‍යාපෘතිය නිවාස ඒකක 6,000 කින් සමන්විත වන අතර, මේ සඳහා පිරිවැය මෙම වැඩසටහන තුළින්ම උපයාගැනීමට සැලසුම් කර ඇත.

2000 වර්ෂයේදී පෞද්ගලික අංශයේ නිවාස ඉදි කිරීම්වල ප්‍රගතියක් දක්නට ලැබිණි. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් පිළියෙල කරනු ලබන මහ කොළඹ නිවාස අනුමත කිරීම් දර්ශකය (ම.කො.නි.අ.ද.) අනුව මහ කොළඹ සීමාව තුළ පළාත් පාලන ආයතනය මගින් නිවාස ඉදි කිරීම සඳහා අනුමැතිය ලබා දීම් 10,490 දක්වා සියයට 10 කින් වර්ධනය විය. 2000 වර්ෂය තුළදී ආයෝජන මණ්ඩලය මගින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 2,963 ක් වටිනා නිවාස යෝජනා ක්‍රම 4 ක් සඳහා අනුමැතිය ලබා දී ඇත. මෑත වර්ෂවලදී පෞද්ගලික නිවාස ඉදි කිරීම් සඳහා නිවාස ණය ප්‍රදානය කිරීමේදී වාණිජ බැංකු මෙන්ම රා.උ.භාආ.බැ., ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව (ජා.ඉ.බැ.) සහ ශ්‍රී ලං.නි.සං.මු.සං. යනාදී අනෙකුත් නිවාස සංවර්ධන මූල්‍යායතන ක්‍රියාකාරී ලෙස සහභාගී වී ඇත. 2000 වර්ෂයේදී රා.උ.භාආ.බැ. ප්‍රදානය කර ඇති ණය සංඛ්‍යාව 10,419 දක්වා සියයට 4 කින් ඉහළ ගියද, ප්‍රදානය කරනු ලැබූ ණය මුදල්වල වටිනාකම රුපියල් දශ ලක්ෂ 1,320 දක්වා සියයට 18 කින් පහත වැටිණි. දැනට පවතින නිවාස ණය යෝජනා ක්‍රමවලට අමතරව පහළ ආදායම්ලාභී කණ්ඩායම්වලට සේවා නියුක්තියන්ගේ භාර අරමුදල් මණ්ඩලය මගින් අරමුදල් සපයනු ලබන නිවාස ණය යෝජනා ක්‍රමයක්, රා.උ.භාආ.බැ. මගින් හඳුන්වා දෙනු ලැබිණි. ජා.ඉ.බැ. මගින් ප්‍රදානය කරනු ලැබූ නිවාස ණය ප්‍රමාණය 3,221 දක්වා සියයට 18 කින් ඉහළ ගිය අතර, ප්‍රදානය කරනු ලැබූ ණය මුදල්වල වටිනාකම රුපියල් දශ ලක්ෂ 1,855 දක්වා සියයට 24 කින් ඉහළ ගියේය. නි.සං.මු.සං. පසුගිය වර්ෂයේදී ප්‍රදානය කල නිවාස ණය සංඛ්‍යාව 4,179 වූ අතර, 2000 වර්ෂයේදී නිවාස ණය 3,826 ක් ප්‍රදානය කර ඇත. කෙසේ නමුත්, ප්‍රදානය කරනු ලැබූ ණය මුදල්වල වටිනාකම රුපියල් දශ

5.10 සංඛ්‍යා සටහන
උපරි අංශයේ නිවාස වැඩසටහන

වැඩසටහන්	ආරම්භ කළ නිවාස ඒකක සංඛ්‍යාව		සම්පූර්ණ කළ නිවාස ඒකක සංඛ්‍යාව		මුද්‍ර හරින ලද ණය ප්‍රමාණය (රු.ද.ල.)	
	1999	2000(අ)	1999	2000(අ)	1999	2000(අ)
ජනලදන වැඩසටහන	18,496	7,043	12,464	9,513	285	201
ග්‍රාමීය නිවාස ණය වැඩසටහන						
විසිරි ණය සහ දීමනා	48,563	19,008	19,440	22,625	410	413
නාගරික නිවාස වැඩසටහන						
විසිරි ණය සහ දීමනා	6,470	3,423	4,619	3,610	91	63
වතු නිවාස වැඩසටහන	2,996	1,670	1,230	1,514	29	38
සෘජු ඉදිකිරීම් වැඩසටහන	2,781	474	1,396	611	609	614
ආපද නිවාස වැඩසටහන	2,314	1,036	2,426	1,346	56	32
ධීවර නිවාස වැඩසටහන	42	19	650	292	6	4
එකතුව	81,662	32,673	42,225	39,511	1,486	1,365

(අ) තාවකාලික

මූලය : ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය

ලක්ෂ 559 දක්වා සියයට 7 කින් ඉහළ ගියේය. 2000 වර්ෂයේදී නි.සං.මු.සං. මගින් හඳුන්වා දුන් නව නිවාස ණය වැඩසටහනක් වූයේ ආසියානු සංවර්ධන බැංකු ආධාර යටතේ පහළ ආදායම් කණ්ඩායම්වලට හා සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ සාමාජිකයන්ට ලබා දුන් නිවාස ණයයි. මේ අතර, ලංකා බැංකුව මගින් ප්‍රදානය කරනු ලැබූ මුළු නිවාස ණය ප්‍රමාණය 6,444 දක්වා සියයට 16 කින් ඉහළ ගිය අතර, ප්‍රදානය කරනු ලැබූ ණය මුදල්වල වටිනාකම රුපියල් දශ ලක්ෂ 935 දක්වා සියයට 43 කින් ඉහළ ගියේය. මහජන බැංකුව මගින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 3,910 ක නිවාස ණය 52,240 ක් 2000 වර්ෂය තුළදී ලබා දී ඇත. මේ අතර, ප්‍රථම වතාවට සීමාසහිත එන්.ඩී.බී. නිවාස මූල්‍ය සමාගම (NDB - HFC) තමන් නිවාස සම්බන්ධ මූල්‍ය කටයුතුවල නිරතවීම සඳහා පෞද්ගලික සමාගමක් බිහි වුණු අතර, එහි වාණිජ කටයුතු 2001 වර්ෂයේදී ආරම්භ කිරීමට අපේක්ෂා කෙරේ. ඉන්දියාවේ නිවාස සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථාව, ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව, සේවක අර්ථසාධක අරමුදල සහ ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය සංස්ථාව එන්.ඩී.බී. නිවාස මූල්‍ය සමාගමේ හවුල් කරුවන් වේ.

නාගරික සංවර්ධනය

ප්‍රධාන නාගරික මධ්‍යස්ථාන සැලසුම් සහගත ලෙස සංවර්ධනය කිරීමේ වගකීම නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය (නා.සං.අ.) විසින් දරනු ලබයි. එහි ප්‍රධාන කාර්යයන් වනුයේ නවීන සහ ඒකාබද්ධ සැලසුම්කරණය තුළින් නාගරික සංවර්ධනය සඳහා මග පෙන්වීම, පහසුකම් සැලසීම සහ එය ක්‍රමවත් ලෙස හැසිරවීම යනාදියයි. මෙම කාර්යයන් ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී නා.සං.අ., ප්‍රාදේශීය ව්‍යුහ සැලසුම් සහ ක්‍රියාකාරී සැලසුම් ක්‍රමවත්ව පිළියෙල කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම, එහි නීති සහ රෙගුලාසි එලෙස ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ නාගරික යටිතල පහසුකම් පාලනය සහ නඩත්තුව ආදියෙහි නිරත වේ. ඒ අනුව නා.සං.අ.යෙහි අරමුණ වනුයේ ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන නිර්ණායකය පදනම් කරගෙන සෑම පලාතකම අඩු වශයෙන් එක් ප්‍රාථමික නගරයක්වත්

නිර්මාණය කිරීම සහ වසර 2010 ට පෙර සෑම පලාතකම අඩු වශයෙන් ද්විතීයික නගර පහක්වත් නිර්මාණය කිරීමයි. ඉදිරි වසර දෙක ඇතුළත ප්‍රාදේශීය ව්‍යුහ සැලසුම් භයක සහ නාගරික මධ්‍යස්ථාන පහක වැඩකටයුතු නිම කිරීමට නා.සං.අ., බලාපොරොත්තු වේ. මෙම අරමුණු කරා ළඟා වීම සඳහා අනුගමනය කරන උපාය මාර්ගය වන්නේ නාගරික සැලසුම් පිළියෙල කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා පෞද්ගලික අංශයේ සහභාගිත්වය ලබාගැනීමත්, පලාත් සභා, පලාත් පාලන ආයතන සහ අදාළ අනෙකුත් සියළුම අමාත්‍යාංශ, සහ ආයතන සමග වඩාත් ශක්තිමත් සම්බන්ධතාවයක් පවත්වා ගැනීමත්ය. නාගරික යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය අදාළ පලාත් පාලන ආයතනවල මූලික වගකීම වුවත්, පලාත් පාලන ආයතන එවැනි සංවර්ධන කාර්යයන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට තරම් තාක්ෂණික හෝ මූල්‍යමය වශයෙන් ශක්තිමත් නොවන හෙයින්, නා.සං.අ. නාගරික මධ්‍යස්ථාන සංවර්ධනය කිරීමෙහි ලා වැදගත් කාර්ය භාරයක් ඉටු කරනු ලබයි.

නා.සං.අ.යේ ප්‍රධාන සංවර්ධන කාර්යයන්, අතර පරිපාලන, වෙළඳ සහ කර්මාන්ත සංකීර්ණ ඉදි කිරීම, නගර වැඩි දියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘති, ඒකාබද්ධ ව්‍යාපෘති සහ සමාජ සහ සංස්කෘතික ව්‍යාපෘති විශේෂ ස්ථානයක් ගනු ලබයි. මෙයට අමරතව, නා.සං.අ. විසින් සිය සේවා දායකයින් සඳහාද ව්‍යාපෘති කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක කරන ලද අතර, එය සතු ඉඩම් බැංකුව නඩත්තු කිරීමේ කටයුතුද කරගෙන යන ලදී. මෙම වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා 2000 දී රුපියල් දශ ලක්ෂ 719 ක් වැය කර ඇති අතර මේ සඳහා ඒකාබද්ධ අරමුදල (සියයට 51), නා.සං.අ.යේ අභ්‍යන්තර ඉපයීම් (සියයට 35) සහ අදාළ සේවාදායක ආයතන (සියයට 14) අරමුදල් සපයනු ලැබීය.

නා.සං.අ. රුපියල් දශ ලක්ෂ 531 ක් හෙවත් එහි මුළු ආයෝජන වියදමින් සියයට 74 ක් අනෙකුත් සේවාදායක ආයතන සඳහා වූ ව්‍යාපෘති වෙනුවෙන් වැය කර ඇත. එවැනි ව්‍යාපෘති 50 ක් පමණ 2000 වසර තුළදී ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. කෝට්ටේ ජනාධිපති ලේකම් කාර්යාලයෙහි (රුපියල් දශ ලක්ෂ 205) සහ බත්තරමුල්ල කථානායක

නිල නිවාසයෙහි (රුපියල් දශ ලක්ෂ 78) ඉදි කිරීම් කටයුතු සේවාදායක ව්‍යාපෘති යටතේ නා.සං.අ. විසින් 2000 වසර තුළදී ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබූ ප්‍රධාන ව්‍යාපෘති දෙකකි. මහ කොළඹ ප්‍රාදේශීය ව්‍යුහ සැලැස්මෙහි සඳහන් කර ඇති පරිදි, කොළඹ නගරය වාණිජ මධ්‍යස්ථානයක් ලෙස සංවර්ධනය කිරීමේ දිගුකාලීන අරමුණ ඇතිව පරිපාලන ආයතන වැඩි ප්‍රමාණයක් කොළඹින් පිටතට ගෙන යාමට සැලසුම් කර ඇත. මහ කොළඹ ප්‍රාදේශීය ව්‍යුහ සැලැස්මෙහි ප්‍රධාන අරමුණ වනුයේ ආර්ථික කටයුතු, සේවා නියුක්තිය, නාගරික ජීවන තත්ත්වය, නිවාස පහසුකම් සහ එම ප්‍රදේශය තුළ අනෙකුත් යටිතල පහසුකම් ආදිය වැඩි දියුණු කරමින් වාණිජ මධ්‍යස්ථාන සඳහා අවශ්‍ය පහසුකම් සහිත ප්‍රධාන නගරයක් ලෙස කොළඹ නගරය සංවර්ධනය කිරීමයි. මාලබේ නගරය සංවර්ධනය කිරීම (රුපියල් දශ ලක්ෂ 54), බදුල්ල බස් නැවතුම්පල නැවත සංවර්ධනය කිරීම (රුපියල් දශ ලක්ෂ 39) සහ මහනුවර ගැටඹේ උසාවි සංකීර්ණයෙහි ඉදි කිරීම් කටයුතු (රුපියල් දශ ලක්ෂ 20) ආදිය 2000 වසර තුළදී සිදු කෙරෙමින් පැවැති අනෙකුත් ප්‍රධාන සේවාදායක ව්‍යාපෘතීන් වේ. මේ අතර වැලිකඩ බත්ධනාගාරය වෙතත් ස්ථානයක ස්ථාපනය කිරීමට සහ එම ඉඩම වාණිජමය වශයෙන් වැදගත් කාර්යයන් සඳහා යෙදවීමට අවශ්‍ය මූලික පියවර ගෙන ඇත. තවද, පිටකොටුව ප්‍රදේශයේ මාර්ග තදබදය අඩු කිරීමේ අරමුණින් පිටකොටුවේ කොඟ වෙළඳපල ඉන් ඉවත් කර මරුගොඩවත්ත ප්‍රදේශයෙහි ස්ථාපිත කිරීම පිළිබඳව සැලකිල්ල යොමු වී ඇත. මේ අතර, යෝජිත රුහුණුපුර ව්‍යාපෘතියෙහි ප්‍රධාන සැලැස්ම සහ ක්‍රියාකාරී සැලසුම් පිළියෙල කිරීම අවසන් කර ඇත. සමස්ත රුහුණුපුර නාගරික සැලසුමෙහි වරායක්, ගුවන්තොටුපලක්, කර්මාන්ත, වාසස්ථාන සහ අනෙකුත් අවශ්‍ය යටිතල පහසුකම් ආදිය ඇතුළත් වේ. මේ අතර, නා.සං.අ., ඒකාබද්ධ ව්‍යාපෘති සඳහා රුපියල් දශ ලක්ෂ 97 ක් (මුළු ආයෝජනයෙන් සියයට 14 ක්) සහ නගර වැඩි දියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘති සඳහා රුපියල් දශ ලක්ෂ 36 ක්ද වැය කර ඇත. නගර වැඩි දියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය යටතේ අඩු ආදායම් නිවාස යෝජනා ක්‍රම, රජයේ සේවක නිවාස යෝජනා ක්‍රම සහ නගර කිහිපයක සංවර්ධන කටයුතුද ක්‍රියාත්මක වෙමින් පැවතිණි.

ජල සම්පාදනය හා සනීපාරක්ෂාව

වසර 2010 වනවිට සැමට පිරිසිදු පානීය ජලය සැපයීම ජල සම්පාදනය පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තියෙහි අරමුණ වේ. ඒ අනුව, නිවාස සහ නාගරික සංවර්ධනය පිළිබඳ ජනාධිපති කාර්ය සාධක බලකායේ නිර්දේශ මත ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලය (ජා.ජ.ස.ජ.ම.) ක්‍රියාකාරී සැලසුමක් ඉදිරිපත් කර ඇත. වර්තමාන මධ්‍යකාලීන සැලසුම්වලට අනුව දූෂණයට සියයට 67 ක් පමණ වන ජල සම්පාදනයෙන් ආවරණය වන ප්‍රදේශය වසර 2005 වනවිට සියයට 79 දක්වා වැඩි කිරීමට බලාපොරොත්තු වේ. ආදායම් නොලැබෙන ජල පාරිභෝජනය සැලකිය යුතු ලෙස අඩු කිරීම සහ වසර 2005 වනවිට සියළුම පාරිභෝගිකයින් සඳහා පැය 24 පුරාම තල ජල

පහසුකම් ලබා දීම ජා.ජ.ස.ජ.ම.යේ අනෙකුත් ප්‍රධාන පරමාර්ථයන් වේ. දූෂණ කොළඹ මහ නගර සභා ප්‍රදේශය තුළ දවසකට පැය 21 ක්ද, අනෙකුත් මහ නගර සභා ප්‍රදේශයන්හි දවසකට පැය 20 ක්ද, වෙනත් ප්‍රදේශයන්හි දවසකට පැය 14 ක්ද ලෙස තල ජල පහසුකම් සපයනු ලැබේ. ඉහත අරමුණු කරා ළඟා වීමට වසර 2010 තෙක් ජල සම්පාදන අංශය සඳහා අවශ්‍ය ආයෝජනය රුපියල් බිලියන 85 ක් ලෙස ජා.ජ.ස.ජ.ම. ඇස්තමේන්තු කර ඇත. කෙසේ වුවත්, ඉදිරි වසර 10 සඳහා ජල සම්පාදන අංශයෙහි රජයේ ආයෝජනය රුපියල් බිලියන 45 ක් එනම් අවශ්‍ය ආයෝජනයෙන් භාගයක් පමණ වනු ඇතැයි ඇස්තමේන්තු කර ඇත. එමනිසා, මෙම ආයෝජන පරතරය පියවීම සඳහාත්, දිගුකාලීන බහු පාර්ශවීය අරමුදල් ලබා ගැනීම සඳහාත්, එමෙන්ම, ජා.ජ.ස.ජ.ම. යේ අරමුණ කරා සාර්ථකව ළඟා වීම සඳහාත් ජල සම්පාදන අංශය සඳහා පුද්ගලික අංශයේ ආයෝජනය දිරිමත් කළ යුතුව ඇත. පිරිවැය සහ අනෙකුත් ආර්ථික නිර්ණායකයන් පදනම් කර ගත් තාර්කික ජලය මිල කිරීමේ ප්‍රතිපත්තියක් හඳුන්වා දීමද අවශ්‍ය වේ.

ජනගහන වර්ධනය, නාගරීකරණය සහ කර්මාන්ත සහ වාණිජ කටයුතුවල වර්ධනයන් සමගම තල ජලය සඳහා වන ඉල්ලුමද වර්ධනය වේ. දූෂණ තල ජල පහසුකම් ලබා දී ඇත්තේ ගෘහ ඒකකයන්ගෙන් තුනෙන් එකකට ආසන්න ප්‍රමාණයකට පමණ වන බැවින්, තල ජලය සඳහා විශාල ඉල්ලුමක් පවතී. සැපයුම් අංශයෙන් සලකා බලනවිට ජා.ජ.ස.ජ.ම., ජල සම්පාදන යෝජනා ක්‍රම සංවර්ධනය, බෙද හැරීම සහ තබාගැනීම කිරීමෙහි වගකීම දරන ප්‍රධාන ආයතනය ලෙස ක්‍රියා කරයි. ජා.ජ.ස.ජ.ම. 2000 වසර තුළදී ජල සම්බන්ධතා 582,600 යුත් ජල සම්පාදන යෝජනා ක්‍රම 266 ක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. මුළු ජල සම්පාදන යෝජනා ක්‍රම වලින් 29 ක් ප්‍රධාන නගරයන්හිද, 116 ක් නාගරික ප්‍රදේශයන්හිද, ඉතිරි 121 ග්‍රාමීය ප්‍රදේශයන්හිද ක්‍රියාත්මක වේ. 2000 දී ජා.ජ.ස.ජ.ම. විසින් සපයන ලද ජල ප්‍රමාණය සත මීටර් දශ ලක්ෂ 331 ක් වූ අතර එය පසුගිය වසර හා සසඳනවිට සියයට 5 ක වර්ධනයකි. 2000 දී ජා.ජ.ස.ජ.ම. විසින් සපයනු ලැබූ නව ජල සම්බන්ධතා ප්‍රමාණය 77,574 දක්වා සියයට 29 කින් වැඩි විය. ජා.ජ.ස.ජ.ම. අධික ජනගහන ඝනත්වයකින් යුත් නාගරික ප්‍රදේශ, නිවාස යෝජනා ක්‍රම සහ කර්මාන්තපුර සඳහා සනීපාරක්ෂක සේවා සහ අපද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීමේ කාණු පද්ධති ඉදිකිරීම සඳහාද වගකීම දරයි.

1999 දී රුපියල් දශ ලක්ෂ 4,396 ක් වූ ආයෝජනය හා සසඳනවිට ජල සම්පාදන කටයුතු සඳහා 2000 වසරේදී මුළු ආයෝජනය රුපියල් දශ ලක්ෂ 3,475 ක් විය. මෙම ආයෝජනයන් ප්‍රධාන වශයෙන් ජල සම්පාදන ව්‍යාපෘතීන්හි ඉදි කිරීම්, ප්‍රතිසංස්කරණ හා වැඩි දියුණු කිරීමේ කටයුතු, ප්‍රජා ජල සම්පාදන ව්‍යාපෘති සහ පාරිසරික සංවර්ධන ව්‍යාපෘති සඳහා විය. ජා.ජ.ස.ජ.ම. රුපියල් දශ ලක්ෂ 2,859 ක් නව ජල සම්පාදන ව්‍යාපෘති සඳහා වැය කර ඇති අතර, රුපියල් දශ ලක්ෂ 616 ක් ප්‍රතිසංස්කරණ සහ වැඩි දියුණු කිරීම් කටයුතු වෙනුවෙන් වැය කර ඇත. දළ වශයෙන් මෙම අරමුදල් වලින් භාගයක් පමණම සහනදායී කොන්දේසි

යටතේ ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව (ආ.සං.බැ.), ජපානයේ ජාත්‍යන්තර සහයෝගීතාව පිළිබඳ බැංකුව, ජපානයේ විදේශීය ආර්ථික සහයෝගීතා අරමුදල, ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන සංගමය වැනි විදේශීය ආයතන සැපයූ අරමුදල් මගින් පියවා ගනු ලැබිණි.

ආ.සං.බැ. මගින් මූල්‍ය ආධාර සපයන ලද නෙවන ජල සම්පාදන හා සනීපාරක්‍ෂක ව්‍යාපෘතිය මෙම වසර තුළදී ජා.ජ.ස.ජ.ම. විසින් කරගෙන යනු ලැබූ ප්‍රධාන ව්‍යාපෘතීන්ගෙන් එකකි. මෙම ව්‍යාපෘතියේ ප්‍රධාන අරමුණ, ජල සම්පාදන හා සනීපාරක්‍ෂක පහසුකම් වැඩි දියුණු කිරීම සහ සනීපාරක්‍ෂාව පිළිබඳ දැනුවත් කිරීම තුළින් අනුරාධපුරය, හම්බන්තොට, කළුතර, කෑගල්ල, මොණරාගල සහ පුත්තලම යන දිස්ත්‍රික්කයන්හි ජීවත් වන දශ ලක්‍ෂයක් පමණ වන ජනතාවගේ සෞඛ්‍ය තත්ත්වය සහ ජීවන තත්ත්වය නගා සිටුවාලීමයි. මෙම ව්‍යාපෘතිය යටතේ ග්‍රාමීය ප්‍රදේශයන්හි පානීය ජල සම්පාදනය සඳහා උපයෝගී කර ගන්නා ලද උපක්‍රමය වූයේ නල ළිං සහ ගැඹුරු ළිං ඉදි කිරීම, ජල උල්පත් ආරක්‍ෂා කිරීම සහ නල ජල පහසුකම් ලබා දීම ආදිය වේ. 1977 දී ආරම්භ කරන ලද ජපානයේ ජාත්‍යන්තර සහයෝගීතාව පිළිබඳ බැංකුව මගින් මූල්‍ය ආධාර සපයනු ලබන “ කොළඹට දකුණින් පිහිටි නගර සඳහා වන ජල සම්පාදන යෝජනා ක්‍රමය ” ද මෙම වසර තුළදී ක්‍රියාත්මක විය. මෙම ව්‍යාපෘතිය යටතේ 2000 වසර තුළදී හෝමාගම සහ කැස්බෑව ප්‍රදේශය සඳහා වූ ජල සම්පාදන යෝජනා ක්‍රම ආරම්භ කරන ලදී. 2000 වසර තුළදී මේ සඳහා වූ මුළු ප්‍රාග්ධන ආයෝජනය රුපියල් දශ ලක්‍ෂ 460 ක් විය. මෙම ව්‍යාපෘතිය තිම වනවිට 260,000 ක් පමණ ජනතාවක් ප්‍රතිලාභ ලබනු ඇත. මෙයට අමතරව, 2000 වසර තුළදී ජපානයේ ජාත්‍යන්තර සහයෝගීතාව පිළිබඳ බැංකුව විසින් මූල්‍ය ආධාර සපයනු ලැබූ කොළඹට උතුරින් පිහිටි නගර සඳහා වන ජල සම්පාදන යෝජනා ක්‍රමය, මිස්ට්‍රියොනු රජයේ මූල්‍ය ආධාර සපයනු ලැබූ නැගෙනහිර මුහුදුබඩ ප්‍රදේශය සඳහා වූ ජල සම්පාදන යෝජනා ක්‍රමය සහ ජපානයේ ජාත්‍යන්තර සහයෝගීතාව පිළිබඳ බැංකුව විසින් මූල්‍ය ආධාර සපයනු ලැබූ මහනුවර ජල සම්පාදන සහ පාරිසරික සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියද අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. මෙම ප්‍රධාන ව්‍යාපෘතීන්ට අමතරව ජා.ජ.ස.ජ.ම. 35,000 පමණ ජනතාවකට ප්‍රතිලාභ ලබා දෙමින් ග්‍රාමීය ප්‍රදේශයන් සඳහා නල ළිං ස්ථාපිත කිරීමේ ව්‍යාපෘතියක්ද ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.

ලෝක බැංකුව විසින් මූල්‍ය ආධාර සපයනු ලබන කොළඹ පාරිසරික සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ආයතනය ලෙසද ජා.ජ.ස.ජ.ම. ක්‍රියා කරනු ලබයි. බේරේ වැව ප්‍රතිසංස්කරණය, ජා-ඇල/ඒකල සහ රත්මලාන/මොරටුව ප්‍රදේශයන්හි අප ද්‍රව්‍ය බැහැර කිරීමේ කානු පද්ධති ඉදි කිරීම සහ අපවිත්‍ර ජලය ඉවත් කිරීමේ පහසුකම් සැපයීම, මෙම ව්‍යාපෘතියේ ප්‍රධාන අංශයන් වේ. බේරේ වැව ප්‍රතිසංස්කරණ ව්‍යාපෘතිය තවදුරටත් ක්‍රියාත්මක වූ අතර අනෙක් ව්‍යාපෘති කොටස් නුදුරු අනාගතයේදීම ආරම්භ කරනු ඇත.

දැනට පවතින ජල ගාස්තු ක්‍රමය යටතේ ගෘහස්ථ නොවන පාරිභෝගිකයන්ගෙන් ගෘහස්ථ පාරිභෝගිකයින් සඳහා සැලකිය යුතු හරස් සහනාධාරයක් පවතී. ජල ඒකකයක් නිෂ්පාදනය සඳහා සාමාන්‍යයෙන් රුපියල් 19 ක් පමණ වැය වන නමුත් ගෘහ ඒකකයකින් ජල ඒකකයක් සඳහා අය කරන සාමාන්‍ය ගාස්තුව රුපියල් 4.40 ක් පමණ වේ. එහෙත් වාණිජ අංශයේ පාරිභෝගිකයින්ගෙන් ජල ඒකකයක් සඳහා රුපියල් 30 ක් අය කරනු ලබයි. කෙසේ නමුත් 1999 දී මුළු ජල අලෙවියෙන් සියයට 52 ක් ගෘහස්ථ අංශය සඳහා වූ අතර වාණිජ අංශය සඳහා වූයේ සියයට 9 ක් පමණි. විශාල වශයෙන් වූ හරස් සහනාධාරය නිසා ගෘහස්ථ අංශයෙන් ලැබූ ආදායම මුළු ආදායමෙන් සියයට 29 ක් පමණ වූ අතර වාණිජ අංශයෙන් ලද ආදායම සියයට 21 කි. 2001 දී තවදුරටත් මෙහෙයුම් පිරිවැය ඉහළ යන බැවින්, ජා.ජ.ස.ජ.ම. 2001 ජනවාරි මස සිට බලපවත්වන පරිදි ජල ගාස්තු සියයට 20 කින් පමණ වැඩි වන ලෙස ප්‍රතිශෝධනය කරන ලදී. එමෙන්ම මෙමගින් ගෘහස්ථ පාරිභෝගිකයින් සඳහා වන හරස් සහනාධාරය අඩු කිරීමටද ප්‍රයත්න දරා ඇත.

ඒකාබද්ධ ග්‍රාමීය සංවර්ධන වැඩසටහන

යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය පිණිස අතිවිශාල ආයෝජනයක් කරමින්, 1979 දී ඒකාබද්ධ ග්‍රාමීය සංවර්ධන වැඩසටහන දිස්ත්‍රික් යෝජනා ක්‍රමයක් ලෙස ආරම්භ කරන ලදී. ග්‍රාමීය ජනතාවගේ ජීවන තත්ත්වය ඉහළ නැංවීමේ අරමුණ සහිතව ප්‍රාදේශීය සහභාගීත්වය තුළින් ආර්ථික අවස්ථාවන් පුළුල් කිරීම මෙම ව්‍යාපෘතියේ අරමුණක් වේ. මෙයට අමතරව දිස්ත්‍රික්ක තුළ සහ දිස්ත්‍රික්ක අතර පවතින විශමතාවයන් අඩුකර ලීම මගින් ප්‍රාදේශීය වශයෙන් සමබර වර්ධනයක් සිදුකිරීම මෙම වැඩසටහනින් අපේක්ෂා කෙරේ. වේ. 1989 සිට මෙම වැඩසටහනේ අවධානය යොමුවූයේ ග්‍රාමීය ප්‍රදේශ වල සේවා නියුක්තිය සහ ආදායම වර්ධනය සඳහා පෞද්ගලික අංශයේ සහභාගීත්වය මත ග්‍රාමීය ජනතාව සඳහා සහභාගීත්ව ප්‍රවේශයන් ශක්තිමත් කිරීම සහ විමධ්‍ය ගත කිරීම තුළින් මෙම කටයුතු සිදුවිය. 1997 සිට ඒකාබද්ධ ග්‍රාමීය සංවර්ධන වැඩසටහන ප්‍රාදේශීය ආර්ථික ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන දෙසට යොමුවිය. ප්‍රාදේශීය අසමානතා අවම කිරීම, දිළිඳු කම පිටුදකීම සහ රටේ සෑම ප්‍රදේශයකම ජීවත්වන ජනතාවට සමාන අවස්ථා සම්පාදනය කිරීම යනාදී කරුණු අරමුණු කරගෙන මෙම ප්‍රාදේශීය ආර්ථික ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන සම්පාදනය කර ඇත.

යෝජනා ක්‍රම 19 කින් සමන්විත ප්‍රාදේශීය ආර්ථික ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන (REAP) යටතේ දැනට දිස්ත්‍රික්ක 17 ක් ආවරණය කරනු ලබයි. මෙම වැඩසටහන සඳහා වෙන් කර ඇති මුදල වූ රුපියල් දශලක්ෂ 2000 ත් දැනට වැය කොට ඇති මුදල රුපියල් දශලක්ෂ 1,293 ක් වන අතර සියයට 80 ක ප්‍රගතියක් වාර්තා කර ගෙන ඇත. 2000 වසර තුළ අරමුදල් වලින් විශාල කොටසක් යොදා ගනු ලැබුවේ පොළොන්නරුව සහ අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්ක ආවරණය කෙරෙන ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව මගින් අරමුදල් සැපයෙන උතුරු මැද පළාත් ග්‍රාමීය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය

(NCP -RDP) සඳහාය. ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව විසින් අරමුදල් සපයනු ලැබූ දකුණු පළාත් ග්‍රාමීය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය 2000 වසරේදී සම්පූර්ණ කර ඇත. මෙම ව්‍යාපෘතිය යටතේ වාරිමාර්ග, මහාමාර්ග, කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ කර්මාන්ත සහ ග්‍රාමීය සංවර්ධනය ආදී කටයුතු ක්‍රියාත්මක කර ඇත. එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවර්ධන වැඩසටහන මගින් අරමුදල් සපයනු ලබන, 1998 දී ආරම්භ කළ, උච්ච පළාතේ ක්‍රියාත්මක වන, ප්‍රදේශ පාදක සම වර්ධන වැඩසටහන යටතේ සංවර්ධන කටයුතු සඳහා 2000 වර්ෂය තුළදී රුපියල් මිලියන 122 ක් වැය කර ඇත.

සමෘද්ධි වැඩසටහන

දිළිඳුකම පිටුදකීමේ මූලික අරමුණින් යුතුව 1995 සිට ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන සමෘද්ධි ව්‍යාපාරය දශ ලක්ෂ දෙකකට වැඩි පවුල් සංඛ්‍යාවකට සෘජුවම මුදල් ප්‍රදානය කරමින් 2000 වර්ෂයේදීද අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක විය. සමෘද්ධි සහනාධාර වැඩසටහනට අමතරව යටිතල පහසුකම් හා ප්‍රජා සංවර්ධන ව්‍යාපෘති, ඉතිරිකිරීමේ වැඩසටහන්, බැංකු කටයුතු සහ ණය වැඩසටහන්, සමාජ ආරක්ෂණ වැඩසටහන්, ව්‍යවසායකත්ව සංවර්ධන හා පුහුණු වැඩසටහන් සහ ස්වයං රැකියා ව්‍යාපෘති යනාදියද සමෘද්ධි ව්‍යාපාරය යටතේ සංවිධානය කර ඇත. අඩු ආදායම්ලාභී පවුල්වල සමාජ - ආර්ථික තත්ත්වය ඉහළ නැංවීම මෙම ව්‍යාපෘතිවල අරමුණ වේ. සමෘද්ධි ව්‍යාපාරය ආරම්භයේ සිටම එක් එක් පවුලට ලබාදුන් දීමනාව නොවෙනස්ව පැවති අතර, එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස එම දීමනාවේ මූර්ත වටිනාකම 1999 අවසාන වනවිට සියයට 37 කින් පමණ පහත වැටී තිබිණි. එබැවින්, 2000

වර්ෂයේදී සමෘද්ධි දීමනාව සියයට 40 - 150 අතර ප්‍රමාණයකින් ඉහළ දැමීම නිසා මූර්ත වටිනාකමේ පහත වැටීම, ප්‍රමාණයටත් වඩා සමනය කෙරුණි. සමෘද්ධි වැඩසටහන යටතේ සහනාධාර ලබා දුන් පවුල් සංඛ්‍යාව 1995 දී දශ ලක්ෂ 1.4 ක සිට ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වෙමින් 2000 දී පවුල් දශ ලක්ෂ 2 ක් ඉක්මවා වර්ධනය වීම මගින් පිළිබිඹු කරනු ලබන්නේ, දීමනා ලබාදීම නිසි පරිදි ඉලක්ක කර නොතිබීම සහ ආදායම් මට්ටම වැඩිවීම සමඟ වැඩසටහනින් පිටවීමේ නිශ්චිත ක්‍රමයක් නොමැති බවයි. එමනිසා සමෘද්ධි ව්‍යාපාරයේ දිගුකාලීන සාර්ථකත්වය සඳහා සමෘද්ධි සහනාධාරය හිමිකම් පෑමට සුදුස්සන් හඳුනා ගැනීමට හා නිසි අවස්ථාවේදී සහනාධාරලාභීන් වැඩසටහනින් ඉවත් කිරීමේ ක්‍රියාවලියක් ස්ථාපිත කිරීම අත්‍යාවශ්‍යය.

2000 වර්ෂයේදී සමෘද්ධි සහනාධාර වැඩපිළිවෙල සඳහා වූ පිරිවැය රුපියල් දශ ලක්ෂ 9,938 දක්වා සියයට 22 කින් ඉහළ ගියේය. මෙම වැඩිවීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ මසකට රුපියල් 1,000 ක් සහනාධාර වශයෙන් ලබා ගන්නා අයට හැර, ඉතිරි සමෘද්ධි ප්‍රතිලාභීන්ට ලබා දුන් මුදල් ප්‍රමාණය ඉහළ දැමීමයි. මාසිකව රුපියල් 500, රුපියල් 200 සහ රුපියල් 100 බැගින් මුදල් ආධාර ලබා ගත් පවුල්වලට 2000 අගෝස්තු මාසයේ සිට පිළිවෙලින් රුපියල් 700, රුපියල් 350 සහ රුපියල් 250 බැගින් ලබා දෙන ලදී. එමෙන්ම, කලින් ජනපවිලාභී පවුල්වලට ලබා දුන් දීමනාව මසකට රුපියල් 250 සිට රුපියල් 400 ක් දක්වා වැඩි කරන ලදී. මේ අතර වියළි සලාක යෝජනා ක්‍රමය යටතේ, උතුරු සහ නැගෙනහිර පළාත්වල අවතැන්

**5.11 සංඛ්‍යා සටහන
සමෘද්ධි සුබසාධන වැඩසටහන
සහනාධාරලාභී පවුල් සංඛ්‍යාව සහ ප්‍රදානයන්හි වටිනාකම**

එක් පවුලකට ප්‍රදාන කළ මුදල් ප්‍රමාණය වටිනාකම (රුපියල්)	1998		1999		2000(අ)	
	පවුල් සංඛ්‍යාව	වටිනාකම රු.දශලක්ෂ	පවුල් සංඛ්‍යාව	වටිනාකම රු.දශලක්ෂ	පවුල් සංඛ්‍යාව	වටිනාකම රු.දශලක්ෂ
සමෘද්ධි සහනාධාර වැඩසටහන						
රු. 1,000	14,359	172	12,043	145	10,516	126
රු. 500 (2000 අගෝ. මස සිට රු.700)	896,783	5,381	899,083	5,395	897,863	6,285
රු. 200 (2000 අගෝ. මස සිට රු.350)	323,710	777	329,588	791	359,211	1,132
රු. 100 (2000 අගෝ. මස සිට රු.250)	216,445	260	219,788	264	223,857	437
රු. 250 (2000 අගෝ. මස සිට රු.400)	521,886	1,566	527,009	1,581	521,856	1,957
රු. 125		-	142	0.2	382	0.6
එකතුව	1,973,183	8,155	1,987,653	8,175	2,013,685	9,938
වියළි සලාක වැඩසටහන						
රු. 336 - 1260 (ආ)	125,343	1,400	154,932	1,694	154,218	1,684
පෝෂණ පසුකා වැඩසටහන						
රු. 100	81,225	97	80,718	97	83,575	138
මුළු එකතුව	2,179,751	9,652	2,223,303	9,966	2,251,478	11,760

(අ) තාවකාලික
(ආ) 2000 අවසානයේදී

මූලය : දිළිඳු සහන දෙපාර්තමේන්තුව

වූ පවුල් 154,218 කට සහනාධාර සැපයීම අඛණ්ඩව සිදුවිය. 2000 දී මේ සඳහා වූ මුළු පිරිවැය රුපියල් දශ ලක්ෂ 1,684 ක් විය.

ජනතා සහභාගිත්වයෙන් ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීම අරමුණු කර ගත් සමෘද්ධි ජනතා ව්‍යාපෘතිය ආරම්භ කිරීම 2000 වර්ෂයේදීද අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක විය. වර්ෂය තුළදී හඳුනා ගත් ජනතා ව්‍යාපෘති 1,123 ක් සඳහා රුපියල් දශ ලක්ෂ 140 ක් අනුමත කර තිබිණි. 2000 වර්ෂය අවසාන වනවිට මෙම ව්‍යාපෘති වලින් සියයට 86 ක් සම්පූර්ණ තිබිණි.

ඉතිරිකිරීමේ සහ ආයෝජනය කිරීමේ පුරුදු ප්‍රගුණ කිරීම සහ ව්‍යවසායකත්ව හැකියා වර්ධනය කිරීම අරමුණු කොට සමෘද්ධි ප්‍රතිලාභීන්ට පුළුල් පරාසයක ඉතිරිකිරීමේ සහ ණය ලබාගැනීමේ පහසුකම් සපයා ඇත. 2000 වර්ෂය අවසාන වනවිට ස්වේච්ඡා ඉතිරිකිරීමේ යෝජනා ක්‍රමය යටතේ 255,404 ක් වූ කුඩා ඉතිරිකිරීම් කණ්ඩායම් විසින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 735 ක් ඉතිරි කර තිබුණි. මේ අතර 2000 වර්ෂයේදී සමෘද්ධි අතිවාරය ඉතිරිකිරීම් යෝජනා ක්‍රමය යටතේ ඉතිරිකිරීම් ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 6,329 දක්වා සියයට 21 කින් ඉහළ ගියේය.

සමෘද්ධි ප්‍රතිලාභීන්ට ණය පහසුකම් සැපයීම හා ඔවුන්ගේ ඉතිරිකිරීම් ප්‍රවර්ධනය කිරීමත්, එමගින් ග්‍රාමීය මට්ටමේ ආර්ථික කටයුතු වැඩි දියුණු කිරීමත් අරමුණින් සමෘද්ධි බැංකු සංගම් (ස.බැ.සං.) පිහිටුවා ඇත. 2000 වර්ෂය අවසාන වනවිට ස.බැ.සං. 920 ක් පිහිටුවා තිබිණි. ආරම්භයේ සිට මේ දක්වා ස.බැ.සං. වල විවෘත කර ඇති ගිණුම් සංඛ්‍යාව දශ ලක්ෂ 1.5 ක් විය. ස.බැ.සං. වල මුළු ඉතිරි කිරීම් ප්‍රමාණය රුපියල් දශ ලක්ෂ 1,588 ක් වූ අතර, 2000 වර්ෂය අවසාන වනවිට රුපියල් දශ ලක්ෂ 2,745 ක් ණය වශයෙන් ලබා දී තිබුණි. මෙම ණය ආපසු අය කර ගැනීමේ අනුපාතය සියයට 100 ක් විය. ස.බැ.සං. මගින් පහළ ආදායම් ලබන කණ්ඩායම්වලට අයත් විශාල මුදල් ප්‍රමාණයක් හසුරුවන අතර, පුළුල් පරාසයක මූල්‍ය සේවාවන්ද සපයනු ලබයි. මේ තිසා, අඩු තරමින් අවම ප්‍රමිතියෙන්වත් සමන්විත ඵලදායී කළමනාකරණ ක්‍රමයක් පිහිටුවීම ස.බැ.සං. වල සාර්ථකත්වය සඳහා අත්‍යාවශ්‍ය වේ.

පරිසරය

පරිසර සංරක්ෂණය සහ කළමනාකරණය ජාතික වශයෙන් ප්‍රමුඛතාවය ගිම්විය යුතු කාර්යයක් ලෙස පිළිගෙන ඇත. මේ සඳහා ඉතා පුළුල් ප්‍රතිපත්ති, නීති සහ විධිවිධාන ඇතත්, ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී යම් ප්‍රමාද දේෂ සහ දුර්වලතාවයන් දක්නට ලැබේ. පරිසර කළමනාකරණයේදී පාලන ක්‍රම සහ විධිවිධාන වෙනුවට වෙළඳපොළ පදනම් කර ගත් ආර්ථික උපකරණ, විශේෂයෙන්ම රාජ්‍ය මූල්‍ය හා මූල්‍ය උපකරණ බොහෝ රටවල ඉතා පුළුල් ලෙස භාවිතා කෙරේ. පාරිසරික බදු සහ ගාස්තු, ආපසු ගෙවනු ලබන තැන්පතු ක්‍රම, දේපල අයිතිය ස්ථාපනය කිරීම, වෙළඳපොළ හා වගකීම් ක්‍රම නිර්මාණය කිරීම, ණය, ප්‍රදාන සහ

සහනාධාර ක්‍රම ආදිය මීට ඇතුළත් වන අතර පරිසර කළමනාකරණය සඳහා ඒවා ඵලදායී ලෙස යොදා ගැනේ. මෑත වර්ෂවල ශ්‍රී ලංකාවේදී පරිසර කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් ආර්ථික උපකරණ කෙරෙහි දැඩි අවධානයක් යොමු කර ඇති බව පෙනෙන්නට ඇත.

ජාතික මට්ටමින් පාරිසරික ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කිරීම වන සම්පත් හා පාරිසරික අමාත්‍යාංශයේ මූලික වගකීම වන අතර, ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීමේ වගකීම පැවරෙනුයේ මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය වෙතටය. පුද්ගලික අංශයද පරිසර සංවර්ධන ව්‍යාපෘති සඳහා සීමිත දායකත්වයක් දක්වන අතර රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන මේ සම්බන්ධයෙන් සැලකිය යුතු දායකත්වයක් දරයි. වන සම්පත් හා පාරිසරික අමාත්‍යාංශය පරිසරය සංරක්ෂණය සහ කළමනාකරණය ඉලක්ක කර ගනිමින් 2000 වසර තුළ ව්‍යාපෘති කීපයක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. පිරිසිදු වාතාශ්‍රය පිළිබඳ ක්‍රියාකාරී සැලසුම-2000 යටතේ, වාතාශ්‍රයේ ගුණාත්මක භාවය රැක ගැනීම සම්බන්ධයෙන් ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් සැලසුම් කරන ලදී. ඒ අනුව 2000 වර්ෂය තුළදී ඉන්ධනවල ගුණාත්මක භාවය පිළිබඳ ප්‍රමිති, වාහන වලින් නිකුත් වන දුම් පිළිබඳ ප්‍රමිති සහ වාහන ආනයනය කිරීමේ ප්‍රමිති පිළිබඳව ගැසට් මගින් ප්‍රසිද්ධ කරන ලදී. තවද, ප්ලාස්ටික් භාවිතය සහ ඒවා විනාශ කිරීමේ ක්‍රම හේතුවෙන් පරිසරයට සහ මහජන සෞඛ්‍යයට සිදු වන අහිතකර බලපෑම් අවම කිරීම සඳහා තුන් අවුරුදු ක්‍රියාකාරී සැලැස්මක් පරිසර අමාත්‍යාංශය විසින් පිළියෙල කරන ලදී. මෙම සැලැස්ම යටතේ දිරාපත් නොවන ප්ලාස්ටික් වෙනුවට දිරාපත් වන ප්ලාස්ටික් හඳුන්වා දීම පිළිබඳවද අධ්‍යයනය කෙරේ. පාලනයකින් තොරව ගංඟා වලින් වැලි ගොඩ දැමීම විශේෂයෙන්ම, පරිසරයට අධික හානි සිදු වන ස්ථාන වලින් වැලි ගොඩ දැමීම බැරෑරුම් පරිසර ගැටළුවක් බව හඳුනාගෙන ඇත. ඒ අනුව, පරිසරයට සිදු වන හානිය අවම කරමින්, ඉදි කිරීම් කර්මාන්තයට අවශ්‍ය වැලි නොකඩවා සැපයීමට හැකි වන පරිදි වැලි ලබා ගැනීමේ විකල්ප මූලාශ්‍රයන් පිළිබඳව අධ්‍යයනයක් ආරම්භ කරන ලදී. ජල මාර්ග දූෂණය වීම වැළැක්වීම සඳහා “ පවිත්‍ර ගංඟා වැඩසටහන “ නමින් නියමු ව්‍යාපෘතියක් අදාළ පලාත් පාලන ආයතනවලද සහභාගිත්වයෙන් ආරම්භ කරන ලදී. ඝන අප ද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය කිරීමේ කාර්යක්ෂම ක්‍රමයක් නොමැති වීම විශේෂයෙන්ම තාගරික ප්‍රදේශවල සම්ප්‍රදායික පාරිසරික සහ සමාජ ගැටළුවක් වී ඇත. මීට නිරසාර විසඳුමක් ලබා දීම සඳහා අමාත්‍යාංශය මගින් අප ද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සඳහා නියමු ව්‍යාපෘතියක්ද සහිතව තුන් අවුරුදු ක්‍රියාකාරී සැලැස්මක් ජාතික වැඩපිළිවෙලක් ලෙස ඉදිරිපත් කරන ලදී. මෙම ජාතික වැඩපිළිවෙලට අප ද්‍රව්‍ය ඇති වීම වැළැක්වීම හෝ අවම කිරීම, නැවත භාවිතය. ප්‍රතිචක්‍රීයකරණය සහ අවසානයේ ඉතිරි වන අප ද්‍රව්‍ය පරිසරයට අහිතකර නොවන පරිදි බැහැර කිරීම ඇතුළත් වේ. කොරල් පර කැඩීම, වෙරළ බාදනයට සහ ජෛවීය විවිධත්වය විනාශ වීමට හේතු වන අතර මෙය වෙරළබඩ ප්‍රදේශ මුහුණපා ඇති විශාල පාරිසරික ගැටළුවක්ද වේ. කොරල්පර භාවිතා කර හුණු නිෂ්පාදනය කිරීම වෙනුවට, ඩොලමයිට් ආශ්‍රයෙන් ඉතා හොඳ තත්ත්වයේ හුණු නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා කාර්මික තාක්ෂණ ආයතනයේද උපකාර ඇතිව නව පෝරණුවක් හඳුන්වා දෙන ලදී.

පාංශු බාදනය පාලනය කිරීම, භූගත ජල කළමනාකරණය සහ අප ද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් ගත හැකි ආර්ථිකමය ක්‍රියා මාර්ග හඳුනා ගැනීම සඳහා කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ සහ ජේරාදේණිය විශ්ව විද්‍යාලයේ සහාය ඇතිව අමාත්‍යාංශය විසින් අධ්‍යයන කිහිපයක් ආරම්භ කරන ලදී. තවද, පරිසරයට හානිදායක නොවන පරිදි නිෂ්පාදන කටයුතු පවත්වාගෙන යන ව්‍යාපාරවල නාමාවලියක් සකස් කිරීමේ සහ ව්‍යාපෘති ඇගයීමේදී පරිසර ආර්ථික විද්‍යා ක්‍රමෝපායන් භාවිතා කරන අන්දම දැක්වෙන න්‍යායාත්මක සහ ක්ෂේත්‍ර අත්පොත් සකස් කිරීමේ කටයුතුද ආරම්භ කරන ලදී.

ශ්‍රී ලංකා රජය සහ විවිධ රාජ්‍ය ආයතන විසින් මේ වනවිට පරිසරය හා සම්බන්ධ ජාත්‍යන්තර ගිවිසුම් හා සන්ධාන 30 කට අධික සංඛ්‍යාවකට අත්සන් තබා ඇත. මෙම ජාත්‍යන්තර ගිවිසුම් හා සන්ධාන ක්‍රියාත්මක කිරීම සම්බන්ධීකරණය කිරීම සඳහා ජාත්‍යන්තර ගිවිසුම් ලේකම් කාර්යාලයක් පිහිටුවීමට අදහස් කර ඇත. ජාත්‍යන්තර දේශ සීමා හරහා පීඩාකාරී අප ද්‍රව්‍ය ප්‍රවාහනය පාලනය කිරීම සඳහා වන සම්මුතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම, ඕසෝන් වායු ස්ථරය තුනී වීමට බලපාන රසායන ද්‍රව්‍ය භාවිතා කිරීම වැළැක්වීම සඳහා වන මොන්ට්‍රියල් සන්ධානය සහ එක්සත් ජාතීන්ගේ කාලගුණික වෙනස්වීම් පිළිබඳ සම්මුතිය (UNFCCC) ක්‍රියාත්මක කිරීමේ බලයලත් අධිකාරිය ලෙසද වන සම්පත් හා පාරිසරික අමාත්‍යාංශය තවදුරටත් ක්‍රියාත්මක විය. මේ අතර නෝරාඩ් (NORAD) සහයෝගීතා වැඩසටහන සහ ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන සමායතනයේ ආධාර ඇතිව ක්‍රියාත්මක වන පාරිසරික ව්‍යාපෘතිය I (EAP-I) යටතේ පරිසර සංරක්ෂණ ව්‍යාපෘති කීපයක්ම ක්‍රියාත්මක විය.

පරිසර අංශයේ ප්‍රධාන නියාමන අධිකාරිය වන මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය (ම.ප.අ.), පරිසර දූෂණය සිදුවන කර්මාන්තශාලා සඳහා පරිසර ආරක්ෂණ බලපත්‍ර (ප.ආ.බ.) නිකුත් කිරීම, පරිසර දූෂණය පාලනය කිරීමේ මාර්ගෝපදේශ හඳුන්වා දීම, පාරිසරික කටයුතු සුපරීක්ෂණය කිරීම හා

පරිසර දූෂණය පාලනය කිරීමේ ප්‍රමිති හඳුන්වා දීම වැනි කටයුතුවල නියැලේ. 1999 දී නිකුත් කරන ලද 329 ක් වූ ප.ආ.බ. සංඛ්‍යාවට සාපේක්ෂව 2000 වසරේදී ම.ප.අ. බලපත්‍ර 392 ක් නිකුත් කරන ලදී. ම.ප.අ. විසින් කර්මාන්තශාලා වලින් පිට වන අප ද්‍රව්‍ය, වායු සහ ශබ්ද දූෂණය ආදිය අධීක්ෂණය කිරීම තවදුරටත් සිදු කරන ලදී. ඒ අනුව, 2000 වර්ෂය තුළදී කර්මාන්තශාලා අප ද්‍රව්‍ය නියැදි 276 ක්ද, ශබ්දය මැනීම් 49 ක්ද, දූවිලි මට්ටම් මැනීමේ නියැදි 4 ක්ද විශ්ලේෂණය කරන ලදී. කොළඹ පිහිටුවා ඇති වායු දූෂණය මනින ස්ථිර මධ්‍යස්ථාන දෙක මගින් වායුගෝලයේ අඩංගු සල්පර් ඩයොක්සයිඩ්, නයිට්‍රජන් ඩයොක්සයිඩ් සහ කාබන් මොනොක්සයිඩ් මට්ටම් මෙන්ම පොළොව මට්ටමේ ඕසෝන් ප්‍රමාණය හා වායුවේ අඩංගු ඝන අප ද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණය පිළිබඳවද අඛණ්ඩව අධීක්ෂණය කෙරුණි. මධ්‍යම පරිසර අධිකාරියේ දත්තවලට අනුව සල්ෆර් ඩයොක්සයිඩ් සහ ඕසෝන් ස්ථරයට වන හානිය කොළඹ නගරය තුළ ක්‍රමයෙන් වැඩි වුවත් එය ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය විසින් ප්‍රකාශිත මට්ටමට වඩා අඩු මට්ටමක තවමත් පවතී.

ම.ප.අ. විසින් ප්‍රධාන සංවර්ධන ව්‍යාපෘති සම්බන්ධයෙන් පාරිසරික බලපෑම් පිළිබඳ තක්සේරු වාර්තා 8 ක්ද, ව්‍යාපෘති සම්බන්ධ ආරම්භක පාරිසරික ඇගයීම් 19 ක්ද 2000 වර්ෂය තුළදී පවත්වන ලදී. රටේ ප්‍රධාන ජලාශවල ජලයේ ගුණාත්මක තත්ත්වය පිළිබඳව පරීක්ෂා කිරීමේ වැඩසටහන යටතේ ම.ප.අ. විසින් කැලණි ගඟාවේ සහ නුවර වැවේ ජලයේ ගුණාත්මක තත්ත්වය පිළිබඳව අඛණ්ඩව පරීක්ෂණ පවත්වන ලදී. මීට අමතරව, ම.ප.අ. විසින් පොලොව මතුපිට ඇති ජල නියැදි 410 ක්ද, පොලොව අභ්‍යන්තරයෙහි ඇති ජල නියැදි 9 ක්ද විශ්ලේෂණය කරන ලදී. වර්ෂය තුළදී ම.ප.අ.ට පරිසර දූෂණය හා සම්බන්ධ මහජන පැමිණිලි 1,081 ක් ලැබුණි. ප්‍රධාන පැමිණිලි ම.ප.අ. විසින්ම පරීක්ෂා කරනු ලබන අතර, අනෙක් පැමිණිලි පරීක්ෂණ පැවැත්වීම සඳහා අදාළ ආයතනවලට යොමු කෙරිණි.